

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM
2016–2018**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Michaela Růžičková

**Zahraniční rozvojová pomoc České republiky
se zaměřením na Etiopii**

Praha 2018

Vedoucí diplomové práce:
prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**MASTER PART-TIME STUDIES
2016–2018**

DIPLOMA THESIS

Michaela Růžičková

**Foregin Development Aid of the Czech Republic
with the Focus on Ethiopia**

Prague 2018

The Diploma Thesis Work Supervisor:
prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

.....
Michaela Růžičková

Poděkování

Děkuji panu profesorovi Václavu Horčíčkovi za vedení diplomové práce, cenné rady a věcné připomínky při zpracování této práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá rozvojovou pomocí České republiky se zaměřením na Etiopii. Práce analyzuje vývoj, efektivitu a formy rozvojové spolupráce, které vynakládá Česká republika. Tato práce se věnuje rozvojovým projektům realizovaným v Etiopii a jejich efektivnímu využití.

Klíčová slova

Česká republika, Etiopie, formy rozvojové spolupráce, koncepce, projekty, rozvojová pomoc, strategie.

Annotation

The thesis deals with the development aid of the Czech Republic with the focus on Ethiopia. The work analyses the development, efficiency and forms of development cooperation provided by the Czech Republic. The work is devoted to development projects carried out in Ethiopia and their effective use.

Keywords

Czech Republic, Ethiopia, forms of development cooperation, conception, projects, development aid, strategy.

OBSAH

ÚVOD	9
1 KONCEPCE A ZÁSADY ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE DLE VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 Rozvojová pomoc mezi léty 2002-2007.....	13
1.2 Změny rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie.....	16
1.3 Rozhodnutí o transformaci systému české rozvojové spolupráce.....	18
1.4 Příprava na transformaci systému české rozvojové spolupráce	20
1.5 Hodnocení rozvojové pomoci dle Výboru OECD pro rozvojovou pomoc	22
1.6 Hodnocení transformace systému české ZRS z pohledu nevládních neziskových organizací.....	23
2 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ POMOC, HUMANITÁRNÍ POMOC A TRANSFORMAČNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY V OBDOBÍ 2008-2010	
2.1 Humanitární pomoc	28
2.2 Transformační spolupráce	30
3 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE OD ROKU 2010	33
3.1 Multilaterální rozvojová spolupráce.....	36
3.2 Střednědobé vyhodnocení rozvojové spolupráce	39
3.3 Rozvojová spolupráce do roku 2016	40
3.4 Kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu k peněžním prostředkům poskytovaným na zahraniční rozvojovou spolupráci	41
3.5 OECD Výbor pro rozvojovou spolupráci – hodnocení české zahraniční rozvojové spolupráce z roku 2016	45
3.5.1 Hodnocení ČRA	46
3.6 Rozvojová spolupráce dle Strategie ZRS	48
3.6.1 Nástroje rozvojové spolupráce	51
4 AKTÉŘI ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE	53
4.1 Ministerstvo zahraničních věcí.....	53
4.2 Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci	54
4.3 Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci	55

4.4	Česká rozvojová agentura	56
4.5	ADRA.....	58
4.6	Člověk v tísní.....	59
4.7	České fórum pro rozvojovou spolupráci	61
4.8	Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci	62
5	ETIOPIE – CHARAKTERISTIKA TERITORIA	65
5.1	Politická situace v Etiopii.....	68
5.2	Česká rozvojová spolupráce v Etiopii	70
5.2.1	Evaluační zpráva 2011	72
5.2.2	Evaluační zpráva 2014	74
5.2.3	Evaluační zpráva 2016	81
	ZÁVĚR	88
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	92
	SEZNAM ZKRATEK	105

ÚVOD

Existují země, kde je vysoká míra chudoby, země, které nejsou odolné vůči krizím. Rozvojová spolupráce je o pomoci lidem, kteří se snaží vyprostit z chudoby a nadále se rozvíjet. Má konkrétní výstupy, které jsou viditelné a pomáhají. Česká rozvojová spolupráce je součástí určité odpovědnosti, kterou máme jako demokraticky vyspělý stát, jež se hlásí k boji proti chudobě a vyrovnávání rozdílů ve světě.

Tato diplomová práce se zabývá tématem Zahraniční rozvojové pomoci České republiky se zaměřením na Etiopii. Při zpracování této práce byly zejména použity dokumenty Ministerstva zahraničních věcí ČR, České rozvojové agentury a další dokumenty věnující se rozvoje spolupráci, které jsou dostupné na webových stránkách. V práci jsou použity i rozhovory s jednotlivými účastníky zabývajícími se rozvojovou spoluprací. Knižních zdrojů zabývajících se současnou českou rozvojovou spoluprací není dostatek.

Cílem této práce je posoudit vývoj a efektivitu rozvojové pomoci, zhodnotit její přínosy a vhodnost forem, které Česká republika vynakládá. V této práci bude analyzována současná situace rozvojové spolupráce a důraz bude kladen na českou bilaterální rozvojovou spolupráci v Etiopii, která patří k prioritním zemím. V návaznosti na cíle budou v této práci analyzovány vybrané české rozvojové projekty v Etiopii a efektivnost využití české zahraniční rozvojové spolupráce v této zemi. Zdrojem této kapitoly jsou především evaluační zprávy a výroční zprávy České rozvojové agentury.

První kapitola obsahuje seznámení s vývojem rozvojové pomoci po vstupu České republiky do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Popisuje jednotlivý vývoj zásad a usnesení, která předcházela k přijetí první koncepce zahraniční rozvojové pomoci. Dále se zaměřuje na poskytované formy pomoci a na výběr jednotlivých zemí do nichž proudila rozvojová pomoc. Tato kapitola rovněž charakterizuje změny české rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie a jaké změny nastaly po transformaci jejího systému. Závěr první kapitoly je věnován hodnocení rozvojové pomoci dle Organizace pro rozvojovou pomoc a neziskovými organizacemi.

V druhé kapitole je popsána zahraniční rozvojová pomoc, humanitární pomoc a transformační spolupráce. Jedná se o dobu po uplynutí první koncepce české rozvojové pomoci na období 2002-2007 a před přijetím koncepce rozvojové spolupráce na období

2010-2017. Včetně rozvojové pomoci a její institucionální změny, je v této kapitole charakterizována humanitární pomoc a transformační spolupráce a jejich zaměření.

Třetí kapitola je zaměřena na rozvojovou spolupráci od roku 2010. Tato kapitola se zaměřuje na popis koncepce zahraniční rozvojové spolupráce a jejímu střednědobému vyhodnocení. Dále bude se bude zabývat bilaterální a multilaterální spolupráci, jejich popisu a rozdílů. Součástí této kapitoly je popis kontroly, kterou provedl Nejvyšší kontrolní úřad k poskytnutým peněžním prostředkům na zahraniční rozvojovou spolupráci a popis hodnocení české zahraniční spolupráce Výborem pro rozvojovou spolupráci OECD. Závěr kapitoly je věnován rozvojové spolupráci dle nové strategie, jejímu zaměření, volbě prioritních zemí a nástrojům rozvojové spolupráce.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na vybrané aktéry české rozvojové spolupráce. V této kapitole jsou charakterizovány jejich jednotlivé funkce a zaměření. První část kapitoly je zaměřena na vládní aktéry a druhá část na nevládní aktéry rozvojové spolupráce.

Pátá kapitola je věnována Etiopii. Na začátku této kapitoly je uvedena charakteristika teritoria z hlediska složení obyvatelstva, hustoty zalidnění, hrubého národního produktu, populace v produktivním věku a míry úmrtnosti. V této kapitole je zmíněna oficiální rozvojová pomoc poskytnutá světovými partnery či index vnímání korupce. Další část kapitoly se zaměřuje na politickou situaci v Etiopii, zejména na protesty, které propukly v roce 2015 a co bylo jejich příčinou. U těchto prvních dvou kapitol byly použity zejména zahraniční zdroje. V poslední části je popsána česká rozvojová spolupráce v Etiopii, co je podkladem pro koordinaci české rozvojové spolupráce v Etiopii a jaké v ní byly uskutečněny projekty. Vybrané projekty byly zaměřeny na školství, sektor vody a sektor zemědělství. U vybraných projektů uskutečněných v Etiopii byly využity evaluační zprávy Ministerstva zahraničních věcí a výroční zprávy České rozvojové agentury.

1 KONCEPCE A ZÁSADY ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE DLE VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Vznik novodobé rozvojové pomoci souvisí se vstupem České republiky do OECD v r. 1995 a s přijetím „*usnesení vlády České republiky k zásadám pro poskytnutí zahraniční pomoci*“¹ v r. 1995. Tímto se ČR začlenila mezi ekonomicky vyspělé demokratické země, které se podílí na poskytování zahraniční pomoci. Z rozvojové pomoci byly vyloučeny dodávky vojenského materiálu a pomoc se zaměřila výsadně na ty země, jež směřují k zavedení demokracie či jejímu posilování, dodržují lidská práva a zavádějí nebo posilují tržní ekonomiku. Koordinátorem zahraniční rozvojové pomoci, dle tohoto usnesení, se stalo Ministerstvo zahraničních věcí. V rámci usnesení měla vláda rozhodovat o poskytování humanitární pomoci, v neodkladných případech pak předseda vlády. Základními kritérii pro vymezení dvoustranné (bilaterální) pomoci byly určeny následující znaky: jakož to naléhavost pomoci (na jaké úrovni, ekonomické a sociální se přijímající země nacházela), vztah mezi ČR a přijímající zemí (tzn. upevnění či vytvoření nových vztahů), na jaké úrovni je v přijímající zemi demokracie a rovněž dodržování lidských práv či účinnost pomoci. Dle usnesení multilaterální rozvojovou pomoc poskytuje ČR prostřednictvím vládních mezinárodních organizací². Předpokladem této pomoci je soulad mezi prioritami a zaměřením jednotlivých organizací a zájmy ČR.³

S pomocí tohoto usnesení ČR přistoupila ke stanoviskům mezinárodního společenství formulovaným v zásadách OECD a rezolucích OSN. Přestože schválené zásady měly koncepční charakter, dosahovala česká rozvojová pomoc v nadcházejících letech podoby izolovaných projektů, jež byly vytvořeny z individuální iniciativy, tzn. nebyly vytvořeny jasně stanovené priority.⁴ Na základě Koncepce pro léta 2002-2007

---

¹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení vlády České republiky ze dne 15. března 1995 č. 153 P k zásadám pro poskytování zahraniční pomoci*. [online] © 1995 [cit. 2017-07-13]. Dostupné z: https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/7897B04C221A1F30C12571B6006BDB3E.

² V tomto usnesení vlády z r. 1995, multilaterální rozvojová pomoc je poskytována prostřednictvím mezinárodních organizací neboli OECD a OSN. Od r. 2004 se zapojuje do multilaterálních rozvojových aktivit i prostřednictvím EU.

³ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení vlády České republiky ze dne 15. března 1995 č. 153 P k zásadám pro poskytování zahraniční pomoci*. [online] © 1995 [cit. 2017-07-13]. Dostupné z: https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/7897B04C221A1F30C12571B6006BDB3E.

⁴ PICK, O., HANDL, V., (eds) a kol. *Zahraniční politika České republiky 1993-2004. Úspěchy, problémy a perspektivy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004. s. 202-203. JELÍNEK, P. *Česká rozvojová spolupráce*. ISBN 80-86506-39-8.

byla rozvojová pomoc, kterou ČR poskytovala do r. 2002, nedostačující. Bylo nutné posílit její efektivitu, transparentnost a rovněž uspořádání, aby vyhověla požadavkům vyplývajícím z členství v OECD. Nedostatky se týkaly teritoriální a sektorové nejednotnosti, objemu finančních prostředků, které nebyly dodrženy v rámci sledovaného období, heterogenní dokumentace (absence společného přístupu ke statistické evidenci) či absence jednotných hodnotících kritérií. I přes určitá negativa byla ČR jedna z prvních transformujících se zemí, která po roce 1996 obnovila program zahraniční rozvojové pomoci.⁵

Země, jež se stane členem Výboru pro rozvojovou spolupráci, se řadí mezi nejvyspělejší země světa, patří mezi dárce rozvojové pomoci a přebírá i zodpovědnost za rozvojovou pomoc. Vstup ČR do OECD v r. 1995 neznamenal ihned přijetí do Výboru pro rozvojovou pomoc při OECD (*DAC – Development Assistance Committee*). Činnosti výboru DAC se účastnila výlučně jako pozorovatel, a to především zasedání DAC na úrovni pařížských delegátů a jednou za rok se ČR účastnila zasedání DAC na vysoké úrovni (pro ČR bylo rovněž významné i přijetí do Evropské unie (EU) a tzv. graduace⁶ v hodnocení Světové banky).⁷

Dalším krokem v rámci zahraniční rozvojové pomoci bylo vládní prohlášení z roku 1998⁸ či „*Koncepce zahraniční politiky*“⁹ schválená vládou ČR roku 1999. Významnější reforma české rozvojové pomoci nastala s přijetím „*Koncepce zahraniční*

---

⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci české republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. s. 2-3. [online] © 2001 [cit. 2017-07-14]. Dostupné z:

https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

⁶ ČR byla zařazena do skupiny vyspělých zemí. Dříve byla ČR řazena do skupiny členských zemí, které měly právo čerpat úvěry od Světové banky. Zdroj: MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Graduace ČR v rámci Světové banky*. [online] ©2006 [cit. 2017-08-21]. Dostupné z:

<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2006/2006-02-28-tiskova-zprava-5988-5988>.

⁷ KAPLAN, M. *Rozvojová politika zemí OECD/DAC*. [online] ©2005 [2017-08-21]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/files/archiv/zahranicni-obchod/Rozvojova_politika_zemi_OECD_DAC-090527.pdf

⁸ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR. *Koncepce proexportní politiky vlády ČR listopad 1997. Písmeno f: Rozvojová pomoc*. [online] © 1997 [cit.2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t034800a.htm>

⁹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční politiky České republiky. Zahraniční rozvojová a humanitární pomoc*. [online] © 1998 [2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/-koncepte-zahranicni-politiky-ceske-republiky-2156/>

*rozvojové pomoci České republiky na období 2002-2007*¹⁰, schválená v lednu 2002. V této koncepci vláda deklarovala omezení chudoby v rozvojových zemích a přihlásila se k tzv. Rozvojovým cílům tisíciletí (schváleným v r. 2000 členskými státy OSN – do r. 2015 splnit osm stanovených cílů rozvoje). Vláda shledala, že součástí zahraniční politiky je rozvojová pomoc, která podporuje lidská práva, demokracii či sociální práva. Dále také rozvojová pomoc přispívá k udržitelnému globálnímu rozvoji nebo začlenění rozvojových zemí do globálního hospodářství.¹¹

1.1 Rozvojová pomoc mezi léty 2002-2007

Klíčovou úpravou týkající se Koncepce ZRP z r. 2002 byl důraz jak na partnerství v rozvojové pomoci, tak na zodpovědnosti přijímající země, tzn. pomoc je založena na poptávce ze strany příjemce. Česká rozvojová spolupráce byla založena na zásadách transparentnosti a efektivnosti.¹²

Efektivnost klade důraz na systémový přístup, který formuje podmínky pro hospodárnější a efektivnější poskytování pomoci jak z finančního, tak organizačního zajištění. Hodnocení a monitorování projektu je objektivnější a důslednější. Pojem transparentnost představuje otevřenost české ZRP veřejné diskusi, do níž spadá podnikatelská sféra, nevládní organizace či akademická obec.

Cílem koncepce z r. 2002 bylo obnovit neboli zaktualizovat priority, cíle či organizační formu zahraniční rozvojové pomoci (ZRP) na léta 2002-2007. Dle obecně tehdy akceptované definice se vládní zahraniční pomoc definovala jako soubor jak materiálních, peněžních a jiných transferů do přijímající země, jež jsou poskytnuty vládami státu a výkonnými orgány státu. Z hlediska vlády lze ZRP rozdělit na bilaterální (dvoustrannou) pomoc či multilaterální (mnohostrannou) pomoc, jež se poskytuje

---

¹⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci české republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. s. 4-6. [online] © 2001 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z:

https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

¹¹ PICK, O., HANDL, V., (eds) a kol. *Zahraniční politika České republiky 1993-2004. Úspěchy, problémy a perspektivy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004. s. 204. JELÍNEK, P. *Česká rozvojová spolupráce*. ISBN 80-86506-39-8.

¹² ADAMCOVÁ, N., A KOL. *Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2006. s. 8. ISBN 80-86506-53-3.

prostřednictvím mezinárodních organizací a která může případně rozšiřovat nebo podnítit bilaterální projekty. Těžištěm bilaterální pomoci v této koncepci měly být víceleté plány, s cílem zaměřením na nejméně vyspělé země, tzv. *Least Developed Countries – LDC*. Bilaterální projekty týkající se ZRP mohou mít podobu technické, materiální či finanční.

Vládní ZRP se člení jak dle charakteru a typu přijímající země, tak rovněž s mezinárodní metodikou Výboru pro rozvojovou pomoc (*Development Assistance Committee – DAC*) do těchto skupin:

- „oficiální rozvojová pomoc (*Official Development Assistance – ODA*)“¹³, směřující do rozvojových zemí,
- „oficiální pomoc (*Official AID – OA*)“ směřující do zemí transformujících¹⁴ se,
- „ostatní oficiální toky (*Other Official Flows – OOF*)“¹⁵, se vztahují na vládní rozvojové financování, jež nespadá do předešlých dvou skupin.

Koncepce na období 2002-2007 formulovala teritoriální a sektorové priority, tzn. určila země, do kterých má ZRP směřovat a na jaké sektory se má zaměřit. Mezi prioritní země byly vybrány: Bosna a Hercegovina, Kosovo, Makedonie, Kazachstán, Ukrajina, Uzbekistán, Jemen, Libanon, Palestina, Afghánistán, Mongolsko, Vietnam, Angola, Burkina Faso, Etiopie, Mali, Namibie, Bolívie, Nikaragua, Salvador. Mezi sektorové priority patřila např. prevence migrace, životní prostředí, good governance, infrastruktura, školství, zdravotnictví či prevence přírodních katastrof.¹⁶

---

¹³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci české republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. s. 1. [online] © 2001 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z:

https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

¹⁴ Transformující se země (neboli transformující se ekonomiky), jsou země, jež prošly ekonomickou transformací, a to z centrálně plánované ekonomiky na tržní ekonomiku. Tato transformace probíhala na přelomu 80. a 90. let (např. střední a východní Evropa. Kunešová a Cihelková uvádí: „*že přechod od centrálně plánované ekonomiky k ekonomice tržní probíhá také v několika dalších zemí (Čína, Kambodža, Laos, Vietnam a některé africké země)*). Tyto země se však ve statistikách mezinárodních organizací i nadále řadí k rozvojovým zemím vzhledem k nízké hodnotě produktu připadajícího na jednoho obyvatele.“ Zdroj: KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. s. ISBN 80-7179-455-4.

¹⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci české republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. s. 1. [online] © 2001 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z:

https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

¹⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci české republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. s. 4-6. [online] © 2001 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z:

https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

Oproti roku 2001 se v nové koncepci počet zemí snížil. V roce 2001 byly realizovány bilaterální projekty v bezmála padesáti zemích. Tato pomoc byla uskutečněna v podobě grantů. V rámci sektorové orientace dominovaly projekty v oblasti infrastruktury, vzdělávání a životního prostředí. Technická spolupráce se např. uskutečňovala pomocí transferu znalostí, poradenství či využívání českých odborníků nebo v podobě podpory výzkumu orientovaného na řešení problému v rozvojových zemích.¹⁷

Na ZRP poskytla ČR v roce 2000 prostředky ve výši 345 mil. Kč.¹⁸ Určitý nárůst byl zaznamenán od r. 2002. Na multilaterální a bilaterální projekty bylo v r. 2003 vynaloženo 400 mil. Kč, kromě jiného je ale možné do oficiální rozvojové pomoci ČR přičíst také finance na obnovu Afghánistánu, Balkánu a Iráku, rovněž i příspěvky mezinárodním organizacím, restrukturalizace nebo odpuštění dluhů či pomoc uprchlíkům v ČR. Ve výsledku ČR v r. 2003 vynaložila na oficiální rozvojovou pomoc částku ve výši 2 556 mil. Kč. V nadcházejícím roce 2004 byl zaznamenán nárůst, tehdy na bilaterální projekty ZRP byla navrhována částka ve výši 500 mil. Kč.¹⁹

I přes pozitivní výsledky vykazovala Koncepce na období 2002-2007 opět nedostatky. Tyto nedostatky se vztahovaly např. na nejasnou odpovědnost, malou schopnost reagovat na mezinárodní závazky či roztříštěnost. Účinnost české rozvojové spolupráce rovněž negativně ovlivňoval zejména velký počet programových zemí, skutečnost, že sektorové priority nebyly přesně definovány nebo že víceleté financování vykazovalo nedostatečnou fixaci. Vysoký počet prioritních zemí se v roce 2004 zúžil z dvaceti na osm prioritních zemí. Mezi tyto země patřila Angola, Zambie, Jemen, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Moldavsko, Mongolsko, Vietnam. Tyto země byly vybrány na základě těchto kritérií:

---

¹⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky. Odpověď na globální výzvy nového tisíciletí*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2002. s. 12-14. [online] © 2002 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/18504/kaplan_final.pdf.

¹⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci české republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. s. 10. [online] © 2001 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z: https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

¹⁹ PICK, O., HANDL, V., (eds) a kol. *Zahraníční politika České republiky 1993-2004. Úspěchy, problémy a perspektivy*. JELÍNEK, P. *Česká rozvojová spolupráce*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004. s. 204. ISBN 80-86506-39-8.

- míra potřeby,
- jak dalece je země připravena přijímat pomoc,
- intenzity rozvojové spolupráce,
- zdali se v dané zemi nachází český zastupitelský úřad (ZÚ).

Navzdory tomu, že počet prioritních zemí byl zredukován, následující zkušenosti ukázaly, že pro ČR bylo tehdy i osm prioritních zemí velice mnoho, a to z důvodu jak kapacitního, tak finančního. K několika metodologickým změnám došlo s přijetím dokumentu (v r. 2004) pod názvem „*Zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu ČR do EU*“^{20, 21}

1.2 Změny rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie

Ve výše uvedených Zásadách ZRS po vstupu ČR do EU se zohledňují při provádění zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) nejen mezinárodní závazky, ale i rozvojovou politiku Evropské unie (EU) a rovněž se poskytuje výkaznictví ZRS pro EU. Se vstupem do EU získala ČR rovnocennou spoluúčasť v rozhodovacích procesech v rámci institucí, které se věnují zahraniční rozvojové spolupráci EU²². Tímto ČR získala

---

²⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády č. 302 ze dne 31.3.2004. *Zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie. II. Předkládací zpráva k Návrhu potřebných opatření k institucionálnímu zajištění zahraniční rozvojové pomoci po vstupu ČR do EU*. [online] [cit. 2017-08-03]. Dostupné z dokumentu DOC z webových stránek MZV ČR. Zdroj:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/transformace_sys temu_zahranicni.html

²¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017*. [online] © 2002 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html

²² „K prohloubení vzájemného doplňování a účinnosti svých činností Unie a členské státy koordinují své politiky v oblasti rozvojové spolupráce a vzájemně sldávají své programy pomoci, včetně svého vystupování v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích. Mohou přijímat společná opatření. Členské státy případně přispívají k uskutečňování programů pomoci přijatých Unii.“ Zdroj: EUR-Lex. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie. HLAVA III. SPOLUORÁČE SE TŘETÍMI ZEMĚMI A HUMANITÁRNÍ POMOC. KAPITOLA 1. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁČE. Článek 210. Odstavec 1. [online] [cit. 2017-09-04] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT>

možnost efektivně uplatnit své cíle na multilaterální úrovni s ostatními členskými zeměmi EU. Z pozice pozorovatele v rámci jednání všech orgánů EU, jež jsou zaměřeny na rozvojovou oblast, dosáhla ČR plnohodnotné účasti. Kromě uvedené koordinace s orgány EU se do multilaterální části české ZRS zahrnují platby jak do rozpočtu EU, tak i do Evropského rozvojového fondu²³ (ERF). Zmíněná koordinace patří mezi tzv. principy 3 C tj. koherence, komplementarita a koordinace (coherence, complementarity, coordination), které byly zavedeny Maastrichtskou smlouvou.²⁴ Členské státy EU a OECD, tedy vyspělé dárcovské země, chápou rozvojovou spolupráci jako široké spektrum včetně hospodářských, politických a bezpečnostních stránek. Hlavním cílem ČR bylo se postupně začlenit do rozvojové politiky EU a přiblížit se jak praxí, tak i prostředky na ZRS vyspělým dárčům.

Na základě Rozvojových cílů tisíciletí, které zdůrazňují boj proti chudobě, se EU v roce 2002 na Barcelonském summitu dohodla na zvýšení růstu rozvojových aktivit. Tento závazek se týkal rovněž ČR a dalších nově přistupujících zemí do EU.²⁵

V roce 2005 byly výše uvedené Zásady rozšířeny o „Pravidla pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci ZRS ČR“²⁶. Tato pravidla v sobě zahrnují zákony ČR, jimiž se řídí poskytování finančních prostředků fyzickým a právnickým osobám na uskutečnění aktivit v rámci zahraniční rozvojové spolupráce, zejména v oblasti projektů realizovaných ve dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráci. Dále pravidla obsahují usnesení Vlády ČR a také legislativu Evropských společenství. Cílem

---

²³ Evropský rozvojový fond není nadále součástí rozpočtu EU, a to z důvodu vysokých nákladů, jež nemohou být zahrnuty do rozpočtu. Zdroj: EUR-Lex. *Rozpočet pro Evropu (2014-2020). Projekty vyžadující financování mimo rozpočet EU*. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:bu0001>

²⁴ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE. *Mezinárodní spolupráce a rozvoj*. Evropská unie, 2014. ISBN 978-92-79-41852-5.

²⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády č. 302 ze dne 31.3.2004. *Zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu české republiky do Evropské unie. II. Předkládací zpráva k Návrhu potřebných opatření k institucionálnímu zajištění zahraniční rozvojové pomoci po vstupu ČR do EU*. [online] [cit. 2017-09-04] Dostupné z dokumentu DOC z webových stránek MZV ČR. Zdroj:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/transformace_systemu_zahranicni.html

²⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Pravidla pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky*. Dostupné z dokumentu DOC z webových stránek MZV ČR. [online] © 2015 [2017-09-04] Zdroj: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/pravidla_pro_vyber_a_financovani.html

uvedených pravidel bylo vymezit základní společné metody pro poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu.²⁷

1.3 Rozhodnutí o transformaci systému české rozvojové spolupráce

Do roku 2007 se česká ZRS potýkala s nejednotností systému, za koordinaci poskytování české ZRS nebyla zodpovědná centrální instituce. I přestože MZV vykonávalo úředně koordinační funkci, projekty byly řízeny a vyhlašovány dílčími resortními ministerstvy, což způsobilo nízkou efektivitu a netransparentnost. V koncepci na léta 2002-2007 měla být vytvořena rozvojová agentura mající za úkol posílit transparentnost a efektivitu systému české ZRS.²⁸

Vláda v roce 2007 přijala rozhodnutí o *Transformaci systému ZRS*, jež mělo zefektivnit a sjednotit tehdejší systém. V tomto materiálu je popsána role vlády ČR, jednotlivých orgánů státní správy a dalších orgánů v době, kdy probíhala transformace systému ZRS ČR. Hlavním aktérem je Ministerstvo zahraničních věcí (MZV), jež připravuje návrh koncepce, teritoriální a sektorové priority ZRS, témata sektorových a teritoriálních priorit či plán střednědobé perspektivy ODA. Programy rozvojové spolupráce s prioritními zeměmi a sektorové strategie zahraniční rozvojové spolupráce v tomto rozhodnutí v sobě obsahují obdobné body:

- prioritní země a sektorové priority jsou definovány v Koncepci ZRS, kterou MZV konzultuje s resortními ministerstvy a dalšími angažovanými subjekty během pracovních skupin Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci,
- návrhy střednědobých programů a strategií opět projednává MZV s resortními ministerstvy a angažovanými skupinami,

---

²⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Pravidla pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky*. Dostupné z dokumentu DOC z webových stránek MZV ČR. [online] © 2015 [cit. 2017-09-04] Zdroj: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/pravidla_pro_vyber_a_financovani.html

²⁸ FORS – ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Jak Česká republika pomáhá – Studie o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky za rok 2007*. Praha, 2008. s. 9.

- návrhy střednědobých programů a sektorových strategií rozvojové spolupráce předkládá vládě k přijetí.

Kromě uvedených bodů MZV vede jednání o rozvojových potřebách s orgány dotyčné prioritní země či řídí pomocí ZÚ ČR schůze s ostatními dárci, kteří působí v partnerské zemi. Dále MZV vypracovává návrh střednědobého programu rozvojové spolupráce s prioritní zemí jak na podstatě určených potřeb partnerské země, tak na základě komparativních výhod ČR. Mimo jiné program rozvojové spolupráce s prioritní zemí zahrnuje sektorové priority. Tyto sektorové priority obsahují strategii rozvojové spolupráce pro stanovený sektor, v němž je obsažena pozice ČR na jednání v příslušných mezinárodních fórech, rovněž obsahují základní témata pro uskutečnění české ZRS. Uvedené sektorové priority v tomto dokumentu vycházejí z mezinárodních trendů, komparativních výhod a potřeb partnerských zemí. V rámci dokumentu je multilaterální rozvojová spolupráce prováděna s mezinárodními organizacemi, jimiž jsou OECD, OSN a EU.²⁹

Rovněž mezi hlavní cíle rozhodnutí o transformaci systému ZRS se vztahují na:

- sloučení pravomocí a zodpovědnosti ve sféře ZRS, a to postupným předáním většiny projektů pod pravomoci MZV,
- zahrnutí a sjednocení rozpočtu na ZRS do rozpočtové kapitoly MZV
- zřízení Rady pro ZRS zachová expertní a koncepční roli resortních ministerstev,
- vytvoření organizační složky státu³⁰ (Česká rozvojová agentura), tzn. oddělení implementační a koncepční funkce.³¹

---

²⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Návrh na transformaci systému zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Zajišťování realizace dvoustranných rozvojových projektů v období transformace systému zahraniční rozvojové spolupráce.* s. 14-15. [online] [cit. 2017-09-04]. Dostupné v dokumentu DOC: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/transformace_sys_temu_zahranicni.html

³⁰ V dokumentu: Návrh na transformaci ZRS ČR se organizační složkou státu rozumí Rozvojové středisko OSS (organizační složka státu), jelikož název Česká rozvojová agentura vznikl až v roce 2010 s přijetím zákona č. 151/2010 *Zákon o ZRSi a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.*

³¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017.* [online] © 2002 [cit.2017-09-04]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html

1.4 Příprava na transformaci systému české rozvojové spolupráce

V roce 2007 započaly přípravy na transformaci zahraniční rozvojové spolupráce, byly posíleny funkce MZV ČR a vznikla Česká rozvojová agentura (ČRA – vznik v r. 2008). V roce 2007 rozvojovou spoluprací České republiky neupravoval žádný zákon, výlučně se řídila usnesením vlády. Časem byly zavedeny jak teritoriální, tak sektorové priority, dále bylo zavedeno, že pomoc má vycházet z podnětu příjemců či pro prioritní země byly utvořeny strategie. V tomto roce byl zahájen společný systém projektového cyklu a výběrová řízení se začala přibližovat charakteru evropské legislativy. Agenda ZRS ČR zejména reagovala na mezinárodní normy. Dvoustranná rozvojová spolupráce, kterou ČR přímo ovlivnit může, tvořila polovinu celkového objemu pomoci. Hodnocení rozvojové spolupráce a vlivu na rozvojové země bylo poměrně těžké, a to z důvodu široce stanovených cílů, evaluační zprávy byly nesystematické a nebyla nastavena jednotná metodika (efektivitu dvoustranné české rozvojové pomoci do r. 2006 poskytovala hodnotící zpráva Výboru pro rozvojovou pomoc OECD).³² Formy rozvojové pomoci z r. 2007 tedy navazovaly na předešlé roky a byly zaměřeny na oblasti rozvojové spolupráce započitatelné do oficiální rozvojové pomoci. Institucionální transformace české ZRS měla za cíl zvýšit efektivitu rozvojové spolupráce s větším důrazem na snižování chudoby. Problém nastal začátkem r. 2008, a to v důsledku zpožděné implementace. Panovaly zčásti oprávněné obavy ostatních resortů, zdali MZV zvládne zajistit z kapacitního důvodu centralizovaný systém. Do konce roku 2007 totiž nebyl jmenován (ministrem MZV K. Schwarzenbergem) ředitel ČRA a ČRA začala fungovat s více než měsíčním zpožděním, tj. nefungovala od počátku r. 2008.

Dalším bodem transformačního období, vyjma institucionálních změn, bylo možné nazvat i zvýšenou snahu politiků, ale ne v důsledku zvýšení objemu rozvojové spolupráce dle závazků EU v první fázi transformačního období. Jednalo se o upřednostnění prospěchu z rozvojové spolupráce na úkor světového snižování chudoby. Na mimořádném poskytnutí rozvojové pomoci se vláda roku 2008 dohodla na třech usneseních do třech zemí. Jednalo se o Kambodžu, Palestinu a Gruzii. Co se týče

---

³² KOŘAN, M a kol. Česká zahraniční politika v roce 2007. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky: Příprava transformace zahraniční rozvojové spolupráce a její výzvy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. s. 367-369. ISBN 978-80-86506-67-8.

Kambodže, jednalo se o odpuštění části dluhu z období Československa.³³ Neziskové organizace sdružené v evropské konfederaci rozvojových organizací CONCORD řadí odpuštění dluhu do tzv. Inflated Aid, neboli nafouknutá či zveličená pomoc, která nepřispívá k rozvoji. Mezi Inflated Aid také patří výdaje na studenty v dárcovské zemi nebo výdaje na uprchlíky v dárcovské zemi.³⁴ U Gruzie a Palestiny se jednalo o reakci na určité zahraničněpolitické události.³⁵ Tzv. mimořádná rozvojová pomoc vychází z naléhavé rozvojové potřeby dané země a rovněž s přihlédnutím k zahraničněpolitickým zájmům. Vláda ČR může poskytnout mimořádnou rozvojovou pomoc nad rámec odsouhlaseného plánu ZRS. V dokumentu ze zasedání Rady pro ZRS není uvedeno odpuštění dluhu Kambodži. Je zde uvedena mimořádná pomoc poskytnutá Afganistánu, která směřovala do regionu Lógar na sociální a ekonomický rozvoj, bezpečnost a dobré vládnutí. Co se týče Palestiny jednalo se o uskutečnění projektu v oblasti budování investic a infrastruktury. U Gruzie se jednalo o poskytnutí 150 mil. Kč, z čehož polovina částky byla vytvořena z rozpočtové vládní rezervy a druhá polovina v rámci rozpočtu MZV na rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc. Polovina částky směřovala na projekty rychlého dopadu. Pomoc se týkala poválečné rekonstrukce, především obnovení infrastruktury.³⁶ V první polovině roku 2009 čekalo ČR předsednictví v Radě Evropské unie, což zaměstnalo odborníky MZV, a z tohoto důvodu byl návrh zákona o ZRS vládě předložen až na konci roku 2008. V druhé polovině roku 2009 se se zpožděním začala vypracovávat dlouhodobá koncepce české ZRS a až v roce 2010 proběhly první evaluace.³⁷

---

³³ HORKÝ, O. *Česká rozvojová spolupráce. Diskurzy, praktiky, rozpory*. Praha: SLON, 2010. s. 49-50. ISBN 978-80-7419-040-7.

³⁴ CONCORD. *Genuine aid: EU pushes commitment up to 2052 – AidWatch Report 2017*. [online] © 2017 [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <https://concordeurope.org/2017/10/17/aidwatch-report-2017/>

³⁵ HORKÝ, O. *Česká rozvojová spolupráce. Diskurzy, praktiky, rozpory*. Praha: SLON, 2010. s. 49-50. ISBN 978-80-7419-040-7.

³⁶ RADA PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. Záznam ze zasedání Rady 16.9.2008. [online] © 2008 [cit. 2017-11-08]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/zapisy_ze_zasedani_rady_pro_zrs.html

³⁷ HORKÝ, O. *Česká rozvojová spolupráce. Diskurzy, praktiky, rozpory*. Praha: SLON, 2010. s. 49-50. ISBN 978-80-7419-040-7.

1.5 Hodnocení rozvojové pomoci dle Výboru OECD pro rozvojovou pomoc

Na základě žádosti Ministerstva zahraničních věcí ČR (MZV) vytvořil Výbor OECD pro rozvojovou pomoc v roce 2007 hodnotící zprávu o systému rozvojové pomoci ČR. Dle hodnotící zprávy Koncepce pro období 2002-2007 a Zásady ZRS po vstupu ČR do EU vykazovaly, jak se česká rozvojová spolupráce stala samostatnou politickou oblastí, a rovněž jak byla splněna mezinárodně schválená doporučení a cíle českou vládou. Jak bylo zmíněno výše, česká ZRS byla zaměřena na mnoho oblastí a témat, která vedla k roztržitému české pomoci. Dle hodnocení OECD měla vláda v nadcházející koncepci (v hodnotící zprávě je koncepce uvedena na léta 2008-2012³⁸) zahrnout do sféry rozvojové spolupráce Pařížskou deklaraci o efektivnosti pomoci z r. 2005, řadí se zde např. soulad mezi rozvojovými projekty se sektorovými a národními strategiemi či využití technické spolupráce a garantovat náležitou koordinaci technické spolupráce s dalšími dárci v postupech pro danou zemi. Dále z doporučení vyplynulo, že se česká vláda měla zaměřit na menší počet prioritních zemí (snížit počet o dvě až tři země) a vytvořit širší rozvojová kritéria pro stanovení prioritních zemí, přezkoumat nejen tematické a sektorové zaměření, i sektory, v nichž má ČR jak komparativní výhodu, tak přidanou hodnotu. Objem pomoci, který směřoval do jednotlivých témat a sektorů byl nevymezený, hodnotící zpráva shledala, že pomoc byla v letech 2000 až 2006 rozčleněna do mnoha malých projektů po malých částkách. Rovněž bylo doporučeno, aby se MZV stalo hlavním realizátorem rozvojové spolupráce, a to z hlediska realizace řízení rozvojové spolupráce. Analýza OECD konstatovala, že česká ZRS vyžadovala mnoho institucionálních změn, mezi něž patřilo jasné stanovení funkce a odpovědnosti jednotlivých ministerstev tak, aby bylo využito jejich odborných znalostí a vytvoření implementační agentury, do jejíž kompetence měla spadat rozvojová spolupráce a humanitární pomoc. Výtky se také týkaly rozvojových výsledků a projektových výstupů. Bylo doporučeno soustředit se na důvěryhodné informace a spolupracovat

---

³⁸ Nadcházející koncepce byla vytvořena na léta 2010-2017.

i s jinými dárce na vypracování indikátorů pro monitoring výsledků v určitých tématech nebo sektorech.³⁹

1.6 Hodnocení transformace systému české ZRS z pohledu nevládních neziskových organizací

Transformace systému české ZRS byla zacílena na sjednocení, zjednodušení poskytnutí pomoci a rovněž na její efektivitu. MZV se po dokončení transformace stalo hlavním realizátorem většiny dvoustranné ZRS. Významnou součástí transformace bylo vytvoření dvou orgánů, a to České rozvojové agentury (ČRA) v r. 2008, která plní implementační úlohu, a Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci, jež je meziresortní poradní orgán (Rada pro ZRS – první zasedání se konalo 12. února 2008). Mezi lety 2008-2010 docházelo k ukončení dvoustranných projektů spadajících pod jednotlivá ministerstva, od r. 2010 je vypisováním projektů pověřeno MZV prostřednictvím ČRA. Významnou součástí byla také změna v rámci rozpočtování, tzn. na základě vládou schváleného Plánu dvoustranné ZRS se prostředky na dvoustranné projekty rozpočtují v rámci resortních rozpočtových kapitol (původně v kapitole Veřejná pokladní správa). V rámci transformace ZRS probíhala příprava zákona o ZRS. Jak už bylo zmíněno, realizace ZRS probíhala na základě usnesení vlády. Významnou rolí transformace české ZRS bylo zintenzivnit koherenci (soudržnost) systému. V rámci vnitřní koherence došlo ke zlepšení. Jedná se o spojitost mezi:

- nástroji a cíli,
- sektorovými a teritoriálními prioritami,
- plánováním, implementací a evaluací.

---

³⁹ ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ. *Rozvojová spolupráce České republiky. Zvláštní hodnocení Výboru OECD pro rozvojovou pomoc*. Paříž: Ředitelství pro rozvojovou spolupráci OECD, 2007. s. 9–21. [online] ©2007 [cit. 2017-10-16]. Dostupné v PDF z: http://www.rozvojovka.cz/download/OECD_rozvojova_spolupraceCR_07_cz.pdf

V rámci vnitřní koherence byl zejména důležitý koordinovaný proces mezi jednotlivými resorty a aktéry české ZRS. Co se týče vnější koherence, nebyla zde propojenost české ZRS s ostatními politikami mající podstatný vliv na rozvojové země.⁴⁰

---

⁴⁰ FORS. *Česká pomoc na rozcestí. Zpráva nevládních neziskových organizací o zahraniční rozvojové spolupráci 2008-2009*. Praha: České fórum pro rozvojovou spolupráci, 2009. [online] © 2016 [cit. 2017-10-16]. Dostupné z: <http://www.fors.cz/informacni-zdroje/#.WoMQSSXOXIX>

2 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ POMOC, HUMANITÁRNÍ POMOC A TRANSFORMAČNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY V OBDOBÍ 2008-2010

Zahraniční rozvojová spolupráce v roce 2008 pokračovala dle návrhu *Transformace systému ZRS ČR*. Svou činnost v tomto roce zahájila Rada pro rozvojovou spolupráci složená ze zástupců resortů, nevládních organizací a soukromého sektoru. Mezi prioritní země, do nichž proudila česká bilaterální ZRS, patřili Angola, Bosna a Hercegovina, Jemen, Moldavská republika, Mongolsko, Srbsko, Vietnam, Zambie. Do projektových zemí byly zahrnuty následující země – Afganistan, Etiopie, Irák, Kosovo, Kambodža, Palestinská autonomní území. Vláda roku 2008 odsouhlasila tříletý program rozvojové asistence Gruzii. Kromě uvedených programů české ZRS se uskutečňovaly v nepatrné výši rovněž rozvojové projekty v ostatních zemích a jiné formy rozvojové pomoci, např. vysokoškolská stipendia či odpuštění dluhů. V roce 2008 bylo v rámci bilaterální ZRS uskutečněno 322 projektů, z čehož dvacet dva procent bylo uskutečněno v jihovýchodní Evropě, v jižní, jihovýchodní a východní Asii se jednalo o také dvacet dva procent, ve východní Evropě a Střední Asii bylo uplatněno dvanáct procent. Do rozvojové spolupráce byl rovněž zapojen nevládní sektor a veřejnost, z čehož na uskutečnění bilaterální ZRS participovalo 53,5 % neziskových organizací a 42,1 % ziskových institucí.⁴¹

V roce 2008 probíhala příprava zákona o ZRS a humanitární pomoci, avšak komplikovanost problematiky a velké množství zainteresovaných stran tuto přípravu zbrzdily. V roce 2008 byla rozvojová spolupráce jako celek marginálním politickým tématem (obdobně jako u diskuse o zákonu české ZRS a humanitární pomoci). Výjimku tvořila problematika navyšování objemu rozvojové pomoci. Otázka navyšování objemu pomoci zasáhla zejména občanskou společnost, protože soukromý a neziskový sektor má zájem o navýšení objemu rozvojové pomoci. ČR patřil (dodnes patří) nejnižší podíl

---

⁴¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o zahraniční politice České republiky leden-prosinec 2009. Zahraniční rozvojová spolupráce*. Praha: MZV, 2010. s. 128-129. ISBN 978-80-86345-99-4.

rozvojové spolupráce v rámci Evropy. Jak už bylo zmíněno, bilaterální projekty české ZRS byly uskutečněny v osmi prioritních zemích, z celkové částky 611 mil. Kč bylo využito sedmdesát procent. Horký uvádí, že: „*Tři nejvýznamnější regiony byly zastoupeny následovně: jihovýchodní a jižní Evropa 39 procent, Asie 34 procent a subsaharská Afrika 15 %*“.⁴² (Tyto údaje nesouhlasí s výše sdělenými údaji uvedenými ve Zprávě o zahraniční politice ČR za období 2008). Česká bilaterální ZRS byla v roce 2008 orientována zejména na jih a jihovýchod, resp. na země se středními příjmy, do nejméně rozvinutých zemí nepřesáhl podíl dvacet procent.⁴³

Zahraníční rozvojová spolupráce byla v rámci bilaterálních projektů v roce 2009 orientována na následující prioritní země – Angola, Bosna a Hercegovina, Jemen, Moldavská republika, Mongolsko, Srbsko, Vietnam, Zambijská republika. Další skupinu tvořily tzv. projektové země – Afganistan, Etiopie, Kambodža, Irák, Kosovo, Palestinská autonomní území. Kromě uvedených programů s projektovými a prioritními zeměmi probíhaly projekty ve formě jiných rozvojových aktivit, např. restrukturační a odpuštění dluhů. Na 225 projektů bylo vyčleněno 860 mil. Kč, z čehož pouhých 10 % bylo uplatněno v subsaharské Africe. Co se týče sektorů, tvořil největší podíl rozvoj průmyslu z dvaceti jedna procent, ochrana životního prostředí tvořila čtrnáctiprocentní část a zemědělství tvořilo desetiprocentní část. Vysokoškolská stipendia tvořila přibližně osmnáct procent objemu.⁴⁴ V roce 2009 byla příprava nové koncepce a programů rozvojové spolupráce kvůli předsednictví EU posunuta. Začátkem roku 2009 MZV informovalo o dotazníku, jenž měl být určen jako materiál k monitoringu závazků v rámci rozvojové spolupráce. MZV požádalo jednotlivá ministerstva o vyplnění svých kapitol podle sektorového segmentování. Jednalo se o tato ministerstva:

- Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO – energetika a obchod),
- Ministerstvo životního prostředí (MŽP – klimatické změny a životní prostředí),

---

⁴² KOŘAN, M a kol. Česká zahraniční politika v roce 2008. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky: Nástroj zahraniční politiky, nebo snižování globální chudoby*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. s.349. ISBN 978-80-86506-78-4.

⁴³ KOŘAN, M a kol. Česká zahraniční politika v roce 2008. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky: Nástroj zahraniční politiky, nebo snižování globální chudoby*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. s.346, 347,349. ISBN 978-80-86506-78-4.

⁴⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o zahraniční politice České republiky leden-prosinec 2009. Zahraniční rozvojová spolupráce*. Praha: MZV, 2010. s. 225. ISBN 978-80-86345-99-4.

- Ministerstvo obrany (MO – bezpečnost),
- Ministerstvo zemědělství (MZe – rybolov a zemědělství),
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT – věda a informace; ve spolupráci s Ministerstvem vnitra (MV) pracovat na kapitole „informační společnost“),
- Ministerstvo dopravy (MD – doprava).

Dotazník zpracoval Odbor pro rozvojovou spolupráci (ORS) kontinuálně s přípravou nadcházející Koncepce ZRS ČR. Dotazník byl vypracován s cílem zhodnotit stávající zkušenosti s realizací rozvojové spolupráce a humanitární pomoci a formoval doporučení pro nadcházející období.⁴⁵

V rámci přípravy plánu ZRS na rok 2010 byly o dvacet procent sníženy plánové výdaje. Snížené výdaje se vztahovaly na pokračující projekty, stipendia, multilaterální a bilaterální projekty.⁴⁶

V roce 2010 byla dokončena transformace systému ZRS. Od roku 2010 spadá pod MZV odpovědnost za koncepční otázky, ČRA odpovídá za implementaci bilaterálních rozvojových projektů, v rámci Rady pro ZRS probíhají meziresortní koordinace. V tomto roce rovněž vstoupil v platnost *„Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů“*⁴⁷ (Sbírka zákonů č. 151/2010), platný od 21. dubna 2010. V květnu byla schválena *„Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017“*⁴⁸, která reagovala na nové potřeby české ZRS, tzn. na nové institucionální uspořádání české ZRS, mezinárodní

---

⁴⁵ RADA PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. Záznam z 6. zasedání Rady pro ZRS 13. ledna 2009. [online] © [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/zapisy_ze_zasedani_rady_pro_zrs.html.

⁴⁶ RADA PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. Záznam z 8. zasedání Rady pro ZRS 2.7. 2009. [online] © [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/zapisy_ze_zasedani_rady_pro_zrs.html

⁴⁷ *Zákon č. 150 ze dne 21. dubna 2010 o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů*. Sbírka zákonů, částka 53. Dostupné v PDF: https://www.mzv.cz/file/1397915/zakon_o_ZRS.pdf

⁴⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce ZRS ČR 2010-2017*. [online] © 2015 [cit. 2017-11-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html

výzvy a závazky, rozvojové závazky vycházející z členství ČR v EU. Na základě mezinárodního doporučení byl tehdy v přípravě na Koncepci snížen počet programových (tj. prioritních) zemí na pět (Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Etiopie, Afghánistán, Mongolsko). Dále byla uskutečněna bilaterální ZRS v projektových zemích (Kosovo, Srbsko, Palestinská autonomní území, Gruzie, Kambodža) a pokračovala pomoc v jiném zaměření a rozsahu v zemích, které původně patřily mezi programové země (Jemen, Angola, Zambie, Vietnam). Ve Zprávě o zahraniční politice ČR za rok 2010 je uvedeno, že v důsledku finanční a ekonomické krize došlo ke snížení výdajů na bilaterální rozvojové projekty ve srovnání s rokem 2009. Celkové vládou schválené výdaje na ZRS v 2010 činily 714,5 mil. Kč. Rovněž je ve zprávě uvedeno, že došlo k poklesu o šestnáct procent na bilaterální rozvojové projekty, avšak uvedená procenta nesouhlasí, jestliže celkově v roce 2009 bylo vyčleněno na projekty 860 mil. Kč a v roce 2010 714,5 mil. Kč, jedná se o pokles přibližně o dvacet procent. Nejvyšší podíl prostředků v rámci teritoriálního hlediska byl poskytnut Bosně a Hercegovině, Srbsku, Mongolsku. V souvislosti se sektorovým hlediskem byla největší částka poskytnuta na průmyslový rozvoj – dvacet jedna procent, ochranu životního prostředí – třináct procent, zemědělství – osm a půl procenta, vzdělávání – šest a půl procenta. Vysokoškolská stipendia tvořila dvacet procent z celkového objemu bilaterální ZRS.⁴⁹

2.1 Humanitární pomoc

Humanitární pomoc je založena na principech lidskosti, nezávislosti, nestrannosti, neutrality a je zaměřena na zmírnění ztrát na životech a utrpení obyvatelstva, jež je zasaženo přírodní nebo lidmi způsobenou katastrofou či ozbrojeným konfliktem. Rovněž se jedná o pomoc regionům a zemím nacházející se v dlouhodobé humanitární krizi. Stejně tak je i kladen důraz na předcházení mimořádných událostí a jejich následkům. Humanitární pomoc je poskytována formou materiální, finanční či záchranářské pomoci nebo jejich kombinací. Materiální a záchranářská pomoc je založena na vyslání odborníků a zdravotnických či materiálních prostředků do postižených zemích. Do

---

⁴⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční politice 2010. Zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc*. Praha: MZV ČR, 2011. s. 141-143. ISBN 978-80-7441-002-4.

finanční pomoci se zahrnují příspěvky mezinárodním organizacím (OSN, Mezinárodní červený kříž) či dotace na projekty českým nebo zahraničním nevládním organizacím. Základem humanitární pomoci je potřeba, nikoli politický základ nebo jiná upřednostnění.

V roce 2008 směřovala humanitární pomoc zemím:

- které byly zasaženy přírodní katastrofou (např. sucho v Etiopii, záplavy v jihovýchodní Evropě, cyklon v Barmě),
- které částečně zahrnovaly preventivní aspekt (Moldavsko, Ukrajina)
- zasažených potravinovou krizí s cílem tuto krizi zmírnit (Demokratická republika Kongo, Senegal, Zimbabwe),
- zasažených násilným konfliktem s cílem zmírnit tyto následky (Demokratická republika Kongo, Keňa, Gruzie, Súdán),
- které zahrnovaly aspekt vojenského konfliktu (např. Afghánistán či Irák).

Na humanitární pomoci se v roce 2008 podílelo MZV, MV – GŘ HZS, Ministerstvo zemědělství (MZe) a Správa státních hmotných rezerv. Na humanitární pomoci se také podílely Zastupitelské úřady (ZÚ) prostřednictvím jejich rozpočtu v Afghánistánu (české Velvyslanectví v Kábulu) a Tádžikistánu (prostřednictvím Velvyslanectví ČR v Taškentu – Uzbekistán).⁵⁰

V roce 2009 byl rozšířen přístup k poskytování humanitární pomoci s mezinárodně schválenými zásadami *Dobrého humanitárního dárcovství (Good Humanitarian Donorship – GHD)*, k nimž se ČR přihlásila roku 2006. V témže roce ČR poprvé zpracovala strategii s názvem *Operační strategie poskytování humanitární pomoci*, která poskytla souhrnné vyhodnocení humanitárních výzev a potřeb a rovněž větší předvídatelnost financování humanitárních krizí. S pomocí této strategie se zvýšila adresnost, transparentnost i kontrolovatelnost financování humanitární pomoci. Také tato strategie byla požitá během českého předsednictví v Radě EU, tehdy ČR předsedala jako první země nově založené pracovní skupině s názvem *Rada Evropské unie pro*

---

⁵⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2008 do prosince 2008. Zahraniční rozvojová spolupráce, humanitární pomoc a transformační spolupráce*. Praha: ÚMV, 2009. s. 130-131. ISBN 978-80-86506-79-1.

humanitární pomoc a potravinovou pomoc (COHAFA). V rámci předsednictví v Radě EU musela ČR reagovat na tehdejší humanitární krize způsobené násilnými konflikty v Gaze, Somálsku, Pákistánu nebo na Srí Lance. Ekonomická krize se rovněž odrazila ve využití humanitárního rozpočtu, zejména byly omezeny dobrovolné příspěvky humanitárním organizacím.

Charakteristické pro rok 2010 byla četnost přírodních katastrof ve světě. Dlouhodobé a rozsáhlé následky zapříčinilo zemětřesení, jež v prosinci 2010 zasáhlo Haiti. Pákistán postihly rozsáhlé záplavy. ČR poskytla jak okamžitou pomoc z humanitárního rozpočtu MZV, tak mimořádné prostředky z vládní rozpočtové rezervy. ČR také poskytla humanitární pomoc po zemětřesení v Chile, hladomoru v Barmě, Čadu, Nígeru, rozsáhlých požárech v Rusku, tuhé zimě v Mongolsku či záplavách v jihovýchodní a střední Evropě.

Zákon o ZRS a humanitární pomoci zavedl definici pomoci tak, aby odpovídala mezinárodní interpretaci, jež zahrnuje okamžitou a dlouhodobou reakci na mimořádné události a předcházení katastrofám. Zákon definuje pravomoci zejména MZV a MV při poskytování humanitární pomoci.⁵¹

2.2 Transformační spolupráce

Transformační spolupráce je součástí systému české ZRS. Přesto je samostatně definovanou součástí politiky k transformujícím se zemím a zemím s nedemokratickým režimem. Transformační spolupráce je zaměřena na pomoc zemím, aby se odehrávající nebo budoucí změny směřovaly k demokracii a právnímu státu. Dalším cílem je posilování a vytváření demokratických institucí, občanské společnosti, právního státu a řádná správa věcí veřejných. Transformační spolupráce se uskutečňuje pomocí projektů, které jsou zaměřeny na vzdělávání a šíření informací, zkušeností s nenásilným odporem proti nedemokratickému systému. Charakteristická je systematická spolupráce s občanskou společností a nevládními organizacemi, zároveň může být záměrně vyloučen kontakt se státními institucemi v přijímající zemi. V roce 2008 byl program transformační

---

⁵¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční politice 2010. Zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc.* Praha: MZV ČR, 2011. s. 146-147. ISBN 978-80-7441-002-4.

spolupráce zaměřen na země, ve kterých je určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti. Jednalo se o následující země: Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Srbsko, Ukrajina, Irák, Gruzie, Barma, Kuba.⁵²

Transformační politika podněcuje země k demokratickým procesům, tak aby tyto procesy směřovaly k prosperitě, dlouhodobé stabilitě a napomáhaly rozvoji občanské společnosti. *Program transformační spolupráce* (TRANSITION) patří mezi finanční nástroj transformační politiky a je zaměřen na podporu zahraničních projektů realizovaných českými nevládními organizacemi ve spolupráci s občanskou společností a místními organizacemi. V roce 2009 byla transformační spolupráce orientována na země přednostního zájmu zahraniční politiky ČR. Další podmínkou byl určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti a tradice oboustranných kontaktů (opět se jednalo o země – Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Srbsko, Ukrajina, Irák, Gruzie, Barma, Kuba). V rámci programu transformační spolupráce došlo v roce 2009 ke změnám, mezi které patřilo:

- zavedení předkládat víceleté projekty,
- omezení studijních stipendií,
- spolufinancování projektů ze zdrojů EU či OSN.

Tyto změny měly přispět jak ke kvalitnějším výsledkům v cílových zemích, tak k lepšímu užití finančních prostředků.⁵³

Během let 2005 až 2010 se transformační spolupráce stala zavedeným titulem MZV ČR s konkrétně stanovenými pravidly. V roce 2007 byla sloučena transformační spolupráce s odborem lidských práv a vznikl *Odbor lidských práv a transformační politiky* (LPTP). V koncepci ZRS 2010-2017 byla transformační spolupráce zahrnuta jako jedno z prioritních a průřezových témat (předchozí koncepce 2002-2007 transformační spolupráci nezahrnovala jako prioritní téma).⁵⁴ Země, na které se zaměřila

---

⁵² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2008 do prosince 2008. Zahraniční rozvojová spolupráce, humanitární pomoc a transformační spolupráce*. Praha: ÚMV, 2009. s. 131-132. ISBN 978-80-86506-79-1.

⁵³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o zahraniční politice České republiky leden-prosinec 2009. Zahraniční rozvojová spolupráce*. Praha: MZV, 2010. s. 214-215. ISBN 978-80-86345-99-4.

⁵⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční politice 2010. Zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc*. Praha: MZV ČR, 2011. s. 149-150. ISBN 978-80-7441-002-4.

česká transformační spolupráce v roce 2010, jsou rovněž součástí jak programových priorit (Bosna a Hercegovina, Moldavsko), tak projektových priorit (Kosovo, Srbsko, Gruzie).

V závěru období transformace české ZRS se řídila spolupráce s prioritními zeměmi jak dle koncepce na léta 2002-2007, tak podle koncepce na léta 2010-2017. V rámci teritoriálních a sektorových priorit se nadále česká ZRS vyznačovala roztržitostí.⁵⁵

---

⁵⁵ KOŘAN, M a kol. Česká zahraniční politika v roce 2010. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky* Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011. s. 343. ISBN 978-80-86506-95-1.

3 ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE OD ROKU 2010

Rok 2010 se nesl v duchu celosvětové snahy o snížení chudoby. V témže roce si členské země zvolily první termín pro dostání Barcelonským závazkům s cílem navýšit rozvojovou spolupráci. Tj. patnáct členských zemí EU se do roku 2010 zavázalo zvýšit objem své rozvojové spolupráce o 0,51 % a zbylých 12 členských zemí se mělo snažit zvýšit objem svých prostředků na ZRS o 0,17 %. Nová Koncepce na léta 2010-2017 byla přijata vládou v roce 2010. V témže roce se novým nástrojem české ZRS stala rozpočtová podpora ve formě sektorové (podpora zaměřena na určitý sektor) a všeobecné (finanční prostředky poskytnuté do státního rozpočtu partnerské země). Co se týče rozpočtovou podpory, nepatří mezi vhodné nástroje, neboť ji nelze aplikovat na všechny státy. Její poskytnutí by mělo být založené na splnění kritérií sledující míru korupce a dobrou správu věcí veřejných. Významným mezníkem české ZRS se stalo přijetí zákona o české ZRS. Transparentnost české ZRS byla hodnocena kladně, a to jak z hlediska programovacího, tak politického.⁵⁶

Koncepce ZRS 2010-2017 patřila společně se zákonem o ZRS a humanitární pomoci k základním dokumentům v oblasti rozvojové politiky. V Koncepci bylo prezentováno, že česká ZRS vychází z *Evropského konsensu o rozvoji*⁵⁷ (rok 2005), *Pařížské deklarace o efektivnosti pomoci z roku 2005*, z *Akčního programu z Akkry z roku 2008*⁵⁸ a rovněž v důležitých bodech vychází ze zprávy OECD/DAC z roku 2008. Česká rozvojová politika byla založena na partnerství s přijímající zemí. Zásadní stránku efektivnosti pomoci představovalo (doposud představuje) vlastnictví rozvojového procesu (*democratic ownership*) jednotlivými rozvojovými zeměmi. Tak jako v předchozí Koncepci 2002-2007, tak i v Koncepci 2010-2017 byla poptávka vedena ze

---

⁵⁶ FORS – ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Zahraniční rozvojová spolupráce v roce 2010. Stínová zpráva nevládních neziskových organizací sdružených ve FORS*. Praha: FORS, 2011. s 11-25. ISBN 978-80-904395-6-6.

⁵⁷ EUR-lex. *Evropský konsensus o rozvoji*. [online] © 2007 [cit.2018-01-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:r12544>

⁵⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Pařížská deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci (2005) a Akční program z Akkry (2008)*. [online] © 2011 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/mnohostranna_zrs_cr/oecd_dac/k_di_spozici_neoficialni_preklady_do.html.

strany partnerských zemích. V této koncepci je spolupráce rozdělena na bilaterální a multilaterální (v předchozí koncepci 2002-2007 se jednalo o bilaterální a multilaterální pomoc).

Bilaterální spolupráce vycházela z teritoriálních priorit, při jejichž výběru byly uplatněny čtyři oblasti kritérií:

1. Bilaterální spolupráce byla uskutečněna na základě intenzivních vztahů s partnerskou zemí a na komparativní výhodě ve prospěch dané země. Nezbytná pro efektivnost rozvojové spolupráce v konkrétní zemi je přítomnost ZÚ ČR.
2. Potřebnost rozvojové spolupráce v partnerské zemi, kterou je možné zhodnotit dle ukazatele HND, který stanovuje OECD/DAC, a indikátoru HDI, jenž sestavuje UNDP.
3. Přípravenost přijímat pomoc. Tzn. země usiluje o řešení vlastních problémů. Důležitým ukazatelem byl tzv. *Strategický dokument pro omezování chudoby a pro dlouhodobý udržitelný rozvoj – Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP)* či podobné dokumenty (např. strategie udržitelného rozvoje), dále index vnímání korupce (dle *Transparency International – Corruption Perceptions Index – CPI*) a dodržování lidských práv a svobod (dle *Freedom House*).
4. Přihlédnutí k dělbě práce s jinými dárci.

Při stanovení teritoriálních priorit ČR vycházela např. z komparativních výhod ČR, z hodnotící zprávy OECD/DAC či z hodnocení tehdejších programových spoluprací s osmi prioritními zeměmi. Česká ZRS dle koncepcí byla orientována do dvou skupin zemí, do prioritních zemí s programem spolupráce (programové země) a do prioritních zemí bez programu spolupráce. Prioritní země bez programu spolupráce byly rozděleny na projektové země a na země, kde pokračovala spolupráce v jiném rozsahu a zaměření. Mezi prioritní země s programem spolupráce patřily – Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko. Projektové země – Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko. Země, kde pokračovala spolupráce v jiném rozsahu a zaměření – Angola, Jemen, Vietnam, Zambie.

V sektorových prioritách se vycházelo z komparativních výhod ČR (např. zkušenost s transformací) a z obecných priorit Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Do sektorových priorit spadalo zemědělství, životní prostředí a sociální rozvoj (zahrnuto

vzdělávání, zdravotnické a sociální služby), ekonomický rozvoj (zahrnuta i energetika), podpora lidských práv, demokracie a společenská transformace. V jednotlivých rozvojových projektech zohledňovala tzv. průřezové principy, kterými ČR usilovala o podporu k pozitivnímu vývoji v partnerské zemi. Mezi průřezové principy patřila řádná správa věcí veřejných, šetrnost k životnímu prostředí a dodržování základních lidských, sociálních, ekonomických a pracovních práv (rovnost žen a mužů).

V předchozí Koncepci představovala multilaterální spolupráce dlouhodobé zlepšení situace v rozvojových zemích, přičemž základem byla koordinovaná globální činnost, která zahrnovala soubor politik jako např. boj proti korupci, otázky bezpečnosti, migrace či opatření v relaci na změnu klimatu. Multilaterální spolupráce je založena na kooperaci s organizacemi jako je EU, OSN či OECD.

Mezi další způsoby české ZRS v minulé koncepci představovaly:

- dvoustranné rozvojové projekty, zejména technická spolupráce, a malé lokální projekty,
- trojstranné rozvojové projekty, tzn. spolufinancování projektů s ostatními dárci,
- stipendia,
- zvýhodněné exportní úvěry pro veřejné subjekty v nejchudších rozvinutých zemích s cílem podpořit rozvoj,
- přímá rozpočtová podpora,
- delegovaná spolupráce, tzn. přenesení realizace rozvojové spolupráce v partnerské zemi na jiného dárce, jenž má lepší dispozice pro efektivnější rozvojové působení,
- mikrofinancování, tzn. chudým obyvatelům v rozvojových zemích zpřístupnit finanční služby (např. drobným podnikatelům je poskytnut úvěr).⁵⁹

---

⁵⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017*. [online] © 2015 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html

3.1 Multilaterální rozvojová spolupráce

Termíny jako bilaterální a multilaterální pomoc jsou užívány k rozlišení toků ODA. OECD definuje bilaterální transakce jako transakce mezi dárcovskou zemí a rozvojovou zemí. Multilaterální příspěvky proudí do rozvojových zemí prostřednictvím mezinárodních institucí, které se věnují rozvoji. Užití těchto příspěvků nemohou dárci předem definovat. Pakliže dárci mají určitou kontrolu nad přidělením multilaterálních příspěvků, jedná se o tzv. „multi-bi“ pomoc.⁶⁰ Dle OECD může dárcce v některých případech uzavřít smlouvu s multilaterální organizací, aby byl realizován program (jménem dárcce) v přijímající zemi. Tyto případy se započítávají jako bilaterální toky, ale označují se často jako Bi/Multi.⁶¹ Multilaterální neboli mnohostranná rozvojová spolupráce představuje přibližně sedmdesát procent celkové české ODA. Na období 2013-2017 vytvořilo MZV *Strategii mnohostranné rozvojové spolupráce*⁶² (dále Strategie), která se zpracovávala od roku 2011. Cílem této Strategie byla identifikace priorit české mnohostranné rozvojové spolupráce a stanovit její orientaci mezi léty 2013 až 2017. Vláda schválila Strategii na v únoru 2013, jejíž příprava započala ke konci roku 2011 a průběhu roku 2012 byla zpracovávána. Počátkem roku 2012 byla podruhé prodiskutována v rámci Rady pro ZRS a byly do ní začleněny připomínky dalších odborů MZV.⁶³

Mezi aktéry mnohostranné rozvojové spolupráce se řadí:

- MZV patří mezi nejdůležitější vykonavatele české ZRS, jež stanovuje hlavní cíle a principy české ZRS. Rovněž zpracovává návrhy k efektivnímu a kompaktnímu systému ZRS a působí jako gestor pro mezinárodní rozvojové organizace a humanitární organizace.

---

⁶⁰ GULRAJANI, N. *Bilateral versus multilateral aid channels Strategic choices for donors*. [online] © 2016 [2018-02-01]. Dostupné v PDF z: <https://www.odi.org/publications/10371-bilateral-versus-multilateral-aid-channels-strategic-choices-donors>

⁶¹ OECD. *Frequently Asked Questions*. [online] © 2018 [2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dac/stats/faq.htm>

⁶² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Schválení Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na období 2013–17. Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR 2013-17*. [online] © 2016 [2018-01-30]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/schvaleni_strategie_mnohostranne.html

⁶³ KOŘAN, M., DITRICH, O. *Česká zahraniční politika v roce 2012*. Ondřej Horký-Hlucháň. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013. s. 288. ISBN 978-80-87558-12-6.

- Resortní ministerstva realizující svou činnost v rámci Rady pro ZRS (meziresortní koordinace české ZRS). Účastní se na implementaci a formulaci politiky ČR k mezinárodním institucím v rámci odborných otázek.
- Komunikaci mezi dílčími mezinárodními institucemi a MZV zajišťuje zastoupení ČR v těchto institucích (např. zastoupení ČR při EU v Bruselu, stále mise při OSN a OECD) a ZÚ v zemích, kde se uskutečňují rozvojové projekty.
- Mezi ostatní aktéry podílející se na multilaterální ZRS a humanitární pomoci patří neziskové organizace, podnikatelské subjekty a partikulárně se zapojuje akademická obec.

Zodpovědný gestor rozhoduje o udělení finančního příspěvku mezinárodním institucím, v nezbytných případech činí se souhlasem české vlády. Tyto příspěvky se dělí na povinné, jejich výše je určena členstvím v instituci, a účelové, jež jsou podmíněné konkrétními potřebami (účely). Povinné finanční příspěvky české ZRS, jejichž podstatnou součástí představují platby do Evropského rozvojového fondu (ERF) a rozpočtu EU, převládají nad těmi účelovými.⁶⁴ ČR se zapojila do 10. ERF na období 2008-2013 (tzv. revidovaná dohoda z Cotonou). Celková částka rozpočtu 10. ERF činila 22 682 milionu EUR (novinkou v rámci 10. ERF bylo vytvoření tzv. motivačních částek pro každou zemi). V období 2014-2020 činí celková částka do 11. ERF 30,5 mld. EUR.⁶⁵ V procentním vyjádření přispěla ČR do 10. ERF 0,51 %. Třetí splátka ČR do 11. ERF činila na rok 2017 6 778 325 EUR.⁶⁶ V roce 2011 představoval podíl mezi účelovými a povinnými příspěvky poměr 1:19. Účelové příspěvky jsou poskytnuty organizacím na určené priority do svěřeneckých fondů, které umožňují preferenční zapojení českých subjektů. Výše částky do účelových příspěvků se stanovuje dle možností státního rozpočtu, jelikož jejich částka není pevně stanovena. Ze Strategie vyplývá, že v rámci multilaterální ZRS ČR plně nevyužívá svého členství v mezinárodních institucích,

---

⁶⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Schválení Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na období 2013–17. Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR 2013-17.* s. 7-8. [online] © 2016 [2018-01-30]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/schvaleni_strategie_mnohostranne.html

⁶⁵ EUR-Lex. *Evropský rozvojový fond.* [online] © 2014 [2018-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:r12102>

⁶⁶ EUR-Lex. *Rozhodnutí rady (EU) 2017/2007 ze dne 8. listopadu 2017 o finančních příspěvcích členských států určených na financování Evropského rozvojového fondu, včetně třetí splátky na rok 2017.* [online] © 2017 [2018-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017D2007>

především v institucích, kterým hradí povinné příspěvky. Jako další negativum byla vnímána malá účast českých subjektů (vládních i nevládních), z toho důvodu si stanovila Strategie za cíl navýšit účast českých subjektů do rozvojových projektů mezinárodních institucí. V rámci Strategie mezi strategické cíle české multilaterální rozvojové spolupráce patří:

- uplatňování zájmů ČR,
- posílení účasti vládních a nevládních subjektů,
- pomocí českých odborníků přispívat k využití české expertízy,
- v rozhodovacích procesech v mezinárodních institucích navýšit účast ČR.

Priority Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce se téměř shodují se sektorovými prioritami a průřezovými principy Koncepce 2010-2017. Ve Strategii je navíc uvedeno téma bezpečnosti a migrace. Strategie klade důraz na ochranu lidských práv, demokracii a právní stát. Tyto principy by měli být základem pro poskytování mnohostranné rozvojové spolupráce. V rámci teritoriálních priorit je cílem Strategie zaměření, společně s mezinárodními institucemi, zejména na prioritní země české ZRS (dle Koncepce 2010-2017) a na prioritní země bez programu spolupráce (dle Koncepce 2010-2017).⁶⁷ Během období 2013 až 2017 měl být proveden monitoring střednědobého vyhodnocení Strategie. Střednědobé vyhodnocení bylo učiněno a schváleno na jaře 2016. V přípravě Strategie české ZRS 2018-2030 se uskutečnilo vnitřní vyhodnocení Koncepce 2010-2017 a také vyhodnocení Strategie mnohostranné ZRS 2013-2017.

V květnu 2013 se ČR stala členem DAC, tedy Výboru pro rozvojovou pomoc OECD, jako první země bývalého východního bloku i jako první země z nových členských zemí EU (velké rozšíření EU v roce 2004).⁶⁸ Dvoustranná ZRS v roce 2013 postupovala v souladu s Konceptí 2010-2017. ze sektorového hlediska se ČR orientovala na podporu občanské společnosti, státní správy, zemědělství, vzdělávání, voda a sanitace. V témže roce byla v červenci podepsána dohoda mezi ČR a Srbskem, která se týkala

---

⁶⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Schválení Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na období 2013–17. Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR 2013-17.* s. 8-13. [online] © 2016 [2018-01-30]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/schvaleni_strategie_mnohostranne.html

⁶⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *ČR se stala členem Výboru pro rozvojovou pomoc OECD.* [online] © 2013 [2018-02-01]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/mnohostranna_zrs_cr/oecd_dac/cr_se_stala_clenem_vyboru_pro_rozvojovou.html

rozvojové spolupráce. Analogická dohoda, ale mezi ČR a Moldavskem, vstoupila již v dubnu 2013. Podstatou těchto dohod byla smluvní úprava, která byla zaměřena na osvobození českých rozvojových projektů od daní, dovozních cel, vízových a dalších poplatků (v uvedených zemích). V roce 2013 započal proces vyhodnocení střednědobé Koncepce 2010-2017.⁶⁹

3.2 Střednědobé vyhodnocení rozvojové spolupráce

V roce 2014 schválilo MZV „*Střednědobé vyhodnocení koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017*“⁷⁰. Základní principy české ZRS byly zachovány (vlastnictví rozvojového procesu, zásada vzájemné odpovědnosti, koordinace rozvojové spolupráce a transparentnost), tak rovněž i sektorové priority. Střednědobé vyhodnocení prezentovalo, že bude postupně utlumena pomoc v Afghánistánu z důvodu korupce, špatné bezpečnostní situace. V Mongolsku a Srbsku měla být dle vyhodnocení rozvojová spolupráce rovněž utlumena, kromě transformační spolupráce. V ostatních prioritních zemích spolupráce nadále pokračovala, tak jako v projektových zemích, a v zemích, ve kterých pokračovala spolupráce v jiném zaměření a rozsahu. Střednědobé vyhodnocení reagovalo na tehdejší dění na Ukrajině (zamítnutí asociační dohody s EU), jednalo se o pomoc orientovanou na rekonstrukci a podporu demokratické transformace na období 2014-16.⁷¹

---

⁶⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR za rok 2013*. [online] © 2015 [2018-02-02]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/vyrocní_prehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove_4.html.

⁷⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Střednědobé vyhodnocení Koncepce ZRS ČR na období 2010-2017*. [online] © 2015 [2018-02-01]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/strednedobe_vyhodnoceni_koncepce_zrs_cr.html

⁷¹ Tamtéž.

3.3 Rozvojová spolupráce do roku 2016

Do roku 2015 byla principem české rozvojové politiky realizace *Rozvojových cílů tisíciletí* (MDGs), na které navazují *Cíle udržitelného rozvoje*⁷² (SDGs). Významnými dokumenty české ZRS pro rok 2015 bylo jak přijetí Agendy 2030 (součástí jsou Cíle udržitelného rozvoje), tak schválení *Koncepce zahraniční politiky ČR*⁷³. Agenda 2030 podporuje enviromentální, ekonomický a sociální rozměr bilaterální ZRS s aspektem na bezpečnostní a migrační politiku. V Koncepci se ČR hlásí ke třem globálním cílům – lidská důstojnost, prosperita, udržitelný rozvoj.⁷⁴ V roce 2015 naplno propukla uprchlická krize. Ministerstvo vnitra (MV) vypracovalo tzv. *Program pro asistenci uprchlíkům a státům pod silnými migračními tlaky*. Tento program měl za cíl flexibilně reagovat na problematiku migrace a uprchlictví ve světě a rovněž poskytovat rozvojovou a humanitární pomoc uprchlíkům i státům zatíženým migračními tlaky.⁷⁵ Dále byla vypracovaná *Strategie migrační politiky ČR*, v níž je vymezeno sedm principů v oblasti migrace (nelegální migrace a návratová politika, vnější dimenze migrační politiky, azyl, legální migrace, volný pohyb osob v EU a schengenská spolupráce, Mezinárodní a evropské závazky ČR v oblasti migrace).⁷⁶ V roce 2015 byla poskytnuta humanitární pomoc ve spojitosti s nuceným vysídlením a konflikty v zemích – Irák, Jordánsko, Jižní Súdán, Libanon, Středoafriická republika, Sýrie, Ukrajina a západní Balkán (zasažen

---

⁷² Jedná se o sedmnáct cílů udržitelného rozvoje schválených na období 2015-2030. Mezi tyto cíle patří – *konec chudoby, konec hladu, zdraví a kvalitní život, kvalitní vzdělání, rovnost mužů a žen, pitná voda a kanalizace, dostupné a čisté energie, důstojná práce a ekonomický růst, průmysl, inovace a infrastruktura, méně nerovností, udržitelná města a obce, odpovědná výroba a spotřeba, klimatická opatření, život ve vodě, život na souši*. Zdroj: UNITED NATION, INFROMAČNÍ CENTRUM OSN V PARZE. *Cíle udržitelného rozvoje*. [online] [2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>

⁷³ Více o *Koncepci zahraniční politiky* se dozvíte na webových stránkách MZV ČR: *Koncepce zahraniční politiky ČR*. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/analyzy_a_koncepce/koncepce_zahranicni_politiky_cr.html

⁷⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR za rok 2015*. [online] ©2017 [2018-02-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/vyrocní_prehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove_7.html

⁷⁵ DATABÁZE STRATEGIÍ. PORTÁL TRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ V ČR. MINISTERSTVO VNITRA. *Koncepce MV pro asistenci uprchlíkům a státům pod silnými migračními tlaky (2015)*. [online] © 2018 [2018-02-05]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ministerstva-vnitra-pro-asistenci-uprchlikum-a-statum-pod-silnymi-migracnimi-tlaky?typ=download>

⁷⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky ČR*. [online] © 2017 [2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>

uprchlickou krizí). V témže roce vydal NKÚ zprávu o poskytnutých peněžních prostředcích na ZRS.⁷⁷

K plánu ZRS na rok 2017 schválila vláda v červenci 2016 šest prioritních zemí, ve kterých měla být realizovaná od roku 2018 česká bilaterální spolupráce zaměřená na nové programy – Etiopie, Bosna a Hercegovina, Kambodža, Gruzie, Moldavsko, Zambie. Zambie patřila v Koncepci 2010-2017 na seznam zemí, ve kterých pokračovala spolupráce v jiném zaměření a rozsahu. Vláda rovněž schválila plán prioritních tematických oblastí v souladu s SDGs. V roce 2016 proběhla druhá vlna projektů, která byla zaměřena vyrovnání kambodžského dluhu, jednalo se o podporu technického vzdělávání.⁷⁸ Na otázku na ORS, o jakou dlužnou částku se jednalo a za jakých podmínek vznikla, mně bylo sděleno že se jednalo o dlužnou částku ve výši 834 tisíc USD, jež se vztahovala na rozvojové projekty na podporu zdravotnictví a během let 2013-2017. Avšak za jakých podmínek tato dlužná částka vznikla, mi sděleno nebylo.⁷⁹ V roce 2016 vydal Výbor OECD pro rozvojovou pomoc hodnotící zprávu o české ZRS.

3.4 Kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu k peněžním prostředkům poskytovaným na zahraniční rozvojovou spolupráci

Účelem kontroly Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), která probíhala od dubna do října 2015, bylo ověření poskytnutých, čerpaných a užitých peněžních prostředků ze státního rozpočtu, které byly určeny na uskutečnění ZRS v období 2012 až 2014. Kontrola NKÚ se zaměřila na poskytování bilaterální rozvojové spolupráce, především

---

⁷⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR za rok 2015*. [online] ©2017 [2018-02-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_prehledy/informace_o_zahranicni_razvojove_7.html

⁷⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky v roce 2016*. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_prehledy/informace_o_zahranicni_razvojove_9.html

⁷⁹ Zdroj: emailová korespondence s Hanou Volnou z ORS

na bilaterální projekty. Kontrolu podstoupilo MZV, ČRA a realizátoři projektů⁸⁰ ZRS. Zároveň NKÚ přezkoumal kontrolu na místě u osmi projektů uskutečněných v Moldavsku. U MZV kontrola přezkoumala především koncepci ZRS 2010-2017, poskytování a objem financí, sestavení a prezentování ročních plánů a výročních hodnotících zpráv vládě ČR, evaluace projektů. U ČRA se jednalo o kontrolu zaměřenou na postup přípravy, zajištění realizace projektů, využití peněžních prostředků na vymezený účel, vymezení konkrétních a splnitelných cílů, metodu výběru realizátorů projektů a monitoring projektů. Co se týče realizátorů projektů, byla kontrola zaměřena na realizaci vybraných projektů, které byly poskytnuty formou dotace či formou veřejné zakázky.⁸¹

V období 2012 až 2014 se uskutečnily evaluace u čtyřiceti bilaterálních projektů. Jednalo se o vlastní evaluace MZV a NKÚ přezkoumal některé z nich. Dle NKÚ ČRA splnila povinnosti, které jí byly stanoveny zákonem o ZRS a usnesením vlády. Zadávací a dotační řízení byly v souladu s Koncepcí ZRS 2010-2017 a vládou přijatými plány ZRS.⁸²

U kontroly ČRA zkoumal NKÚ devět projektů uskutečněných formou dotace, které byly poskytnuty na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu. Jednalo se o tři tuzemské projekty a šest bilaterálních zahraničních projektů. Cíle u čtyř zahraničních projektů byly vymezeny tak, že je označil NKÚ za obtížně vyhodnotitelné, jednalo se např. o projekt realizovaný v Gruzii a Afghánistánu. Tři tuzemské projekty vyhodnotil tak, že jejich aktivity a výstupy byly stanoveny výlučně obecně bez objektivně prověřitelných ukazatelů. U projektů, které ČRA realizovala formou veřejné zakázky, došlo ke kontrole u sedmi bilaterálních projektů uskutečněných touto formou. Dle NKÚ se vyskytly problémy s udržitelností některých projektů či nebyl proveden pravidelný monitoring u projektu realizovaného ve Vietnamu.⁸³ NKÚ vyhodnotil, že ČRA zajistila

---

⁸⁰ Člověk v tísni, o.p.s., Praha; DEKONTA, a.s., Dřetovice; GEOTest, a.s., Brno; Charita Česká republika, Praha; Chovatelské družstvo Impuls, družstvo, Dobrová-Bohdalec; Mendlova univerzita v Brně; MEVOS, spol. s r.o., Brno; Univerzita Palackého v Olomouci. Zdroj: NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Kontrolní akce 15/11. Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na zahraniční rozvojovou spolupráci.* [online] © 2017 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z:

<https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=15/11>

⁸¹ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Kontrolní akce 15/11. Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na zahraniční rozvojovou spolupráci.* s. 3. [online] © 2017 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z:

<https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=15/11>

⁸² Tamtéž s. 8-10.

⁸³ Tamtéž s. 10-12.

jen u části projektů kontrolu správnosti vydaných finančních prostředků u bilaterálních projektů uskutečněných v podobě dotace. Avšak ČRA nemá dostatek finančních prostředků na to, aby mohla zaplatit kontroly.⁸⁴

U realizátorů ZRS provedl NKÚ kontrolu u dvaceti osmi projektů. U třinácti projektů, které byly uskutečněné formou dotace, se uskutečnila kontrola u čtyř realizátorů. Jednalo se o dva bilaterální projekty realizovaných v Etiopii (např. *Dlouhodobý přístup k vodě v okrese Alaba*), Kambodži, Kosovu, Moldavsku a jeden bilaterální projekt v Afghánistánu, Jemenu a tři projekty, které byly realizovány v ČR. U čtyř projektů realizovaných např. v Etiopii, Kambodži a Afghánistánu byla zjištěna rizika v udržitelnosti projektů ve střednědobé perspektivě. Dále byla zjištěna rizika, která spočívala v nepřesném formování ukazatelů, jednalo se o dva projekty realizované v Etiopii. U třinácti projektů, které byly uskutečněny formou veřejné zakázky, se uskutečnila kontrola u šesti realizátorů. Jednalo se o tři bilaterální projekty v Bosně a Hercegovině, Moldavsku, dva bilaterální projekty v Etiopii, Srbsku, Zambii a jeden bilaterální projekt ve Vietnamu. NKÚ zjistil nedostatky u sedmi projektů, které se týkaly některých výstupů a cílů, ty dle NKÚ byly nastaveny tak, že realizátor projektu nemohl zaručit jejich dosažení. Cíle a výstupy byly podmíněny splněním závazků místních partnerských organizací v dané zemi, např. v Srbsku a Zambii. NKÚ zhodnotil nastavitelnost některých indikátorů u cílů projektu jako neměřitelné, např. projekty uskutečněné v Zambii a Bosně a Hercegovině. Některé indikátory byly nastaveny dlouhodobě, ale nebyly posouzeny po ukončení realizace projektu, jednalo se o projekt v Bosně a Hercegovině. Dle NKÚ některé indikátory nebyly vyhodnotitelné vůbec. U dvou malých lokálních projektů, u kterých NKÚ provedl kontrolu, nebyly stanoveny nedostatky. Malé lokální projekty slouží k doplnění velkých projektů ZRS v projektových a programových zemích nebo zemích, kde se ZRS neuskutečňuje.⁸⁵

NKÚ vyhodnotil český systém ZRS jako funkční. Dle svých výsledků kontroly doporučil spolupracovat s partnerskými zeměmi na základě oboustranně právně

---

⁸⁴ Zdrojem informace: rozhovor s Martinem Náprstkem ze dne 18.12.2017.

⁸⁵ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Kontrolní akce 15/11. Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na zahraniční rozvojovou spolupráci*. s. 11-15. [online] © 2017 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=15/11>

závazných smluv, zaměřit se udržitelnost projektů a stanovit měřitelné indikátory realizovaných cílů a ihned reagovat výsledky evaluací.⁸⁶

ČRA se k výsledkům NKÚ postavila pozitivně. Dle vyjádření bývalého ředitele ČRA Michala Kaplana kontrola měla posloužit ke zdokonalení řízení projektů. Zkvalitnění udržitelnosti projektů má přinést vyslání zaměstnanců ČRA do zahraničí.⁸⁷ Co se týče problému s udržitelností některých projektů, chce ČRA dodržovat udržitelnost. Avšak pokud se to záležitost partnera, tak má ČRA limitovanou škálu možností, jak to ovlivnit. Tzn., jestliže je tím, kdo má nějaký úkol, např. cizí ministerstvo, nemá ČRA zpravidla šanci, jak s nimi „pohnout“. Tudíž úsilí je, ale je to pravděpodobně na teoretické úrovni.⁸⁸

Ve zprávě NKÚ jsou na začátku uvedeny kontrolované osoby, ale u kontroly projektů ZRS u realizátorů jsou uvedeny pouze názvy projektů ne však jednotliví realizátoři. Podle názvu projektů lze ve výročních zprávách ČRA dohledat jednotlivé realizátory. Projekt *Dlouhodobý přístup k vodě v okrese Alaba* v Etiopii uskutečňovala organizace Člověk v Tísni. Dle zprávy NKÚ spočívala rizika v udržitelnosti, v nevyřešené otázce týkající se vytvoření fungujícího systému správy vodních zdrojů či závislost na externích peněžních prostředcích (funkční vodní komise a nastavení tarifů za vodu tak, aby pokryly opravy a náklady).⁸⁹ Zpráva z NKÚ hodnotí především rozdělování přidělených prostředků ČRA. Poznámka o „údajné“ neudržitelnosti systému vodních zdrojů pro jejich závislost na přidělených finančních prostředcích je převzata z předchozí evaluace MZV. Podle monitoringu ČvT tento systém vodních zdrojů není závislý na externích finančních prostředcích. Rozpočet komisí musí být vždy vyrovnaný, proto klade ČvT největší důraz na nastavení poplatků za odběr vody v takové výši, aby byly pokryty i náklady na případné opravy. Takto reagoval ČvT na výtky v původní evaluační zprávě.⁹⁰

---

⁸⁶ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Kontrolní akce 15/11. Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na zahraniční rozvojovou spolupráci*. s. 17. [online] © 2017 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=15/11>

⁸⁷ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *ČRA již pracována některé náměty, na které upozornil Nejvyšší kontrolní úřad*. [online] © 2016 [cit. 2017-12-14]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/cra-jiz-zpracovava-nektere-namety-na-ktere-upozornil-nejvyssi-kontrolni-urad/>

⁸⁸ Zdrojem informací: rozhovor s Martinem Náprstkem z ČRA ze dne 18.12.2017.

⁸⁹ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Kontrolní akce 15/11. Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na zahraniční rozvojovou spolupráci*. s. 13-14. [online] © 2017 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=15/11>

⁹⁰ Zdroj: emailová korespondence s Tomášem Kommem z ČvT

3.5 OECD Výbor pro rozvojovou spolupráci – hodnocení české zahraniční rozvojové spolupráce z roku 2016

V roce 2013 se ČR stala členem Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC). V rámci tohoto členství se ČR zavázala vykonávat povinnosti a dodržovat mezinárodní závazky a normy v oblasti rozvojové politiky. Dle hodnotící zprávy je ČR strategickým a aktivním účastníkem mezinárodního systému, který usiluje o udržitelný rozvoj. Přínosem ČR jsou zkušenosti proudící z procesu transformace. ČR se aktivně zapojuje do podpory integračního procesu EU a podporuje země procházející transformací. Kladně je hodnocena komparativní výhoda ČR v oblasti spolupráce s partnerskými zeměmi či regiony západního Balkánu a východní Evropy, a to na základě zkušenosti české transformace k tržní ekonomice a demokracii.

Na základě hodnocení by měla ČR více využít znalostí občanské společnosti k analýze a monitoringu koherence politik s rozvojem. Hodnotící zpráva uvádí, že k tomu, aby ČR prováděla politiky, jež budou soudržné s ambicemi rozvojových zemí, by měla více využívat svou odbornou základnu pro politický rozbor a upevnit informovanost o účinku politik ČR na rozvojové země. Rovněž by dle zprávy měla ČR určit strategii partnerství se soukromým sektorem v oblasti potenciálu investic do udržitelného rozvoje, což by českým podnikatelům umožnilo pochopit, že nejsou pouze dodavatelé pomoci, ale spíše partneři. Zpráva poukazuje na stanovení priorit v Koncepci 2010-2017. Na omezený rozpočet rozvojové spolupráce připadalo příliš tematických a geografických priorit. Výtky se rovněž týkaly rozptýlenosti české ODA, bylo doporučeno, aby česká ODA odpovídala na nové politické a zahraničněpolitické požadavky (uprchlická krize, regionální nestabilita). Hodnocení konstatovalo, že česká ODA je rozptýlená rovněž v jednotlivých teritoriích a partnerských zemích, čili relativně nízký rozpočet byl dále rozdělen do několika sektorů a samostatných projektů. Bylo shledáno, že je česká pomoc orientována na nerovnosti a citlivá místa v Etiopii a Moldavsku, avšak pro snižování chudoby nebyla stanovena konkrétní metodika pro splnění strategických priorit. Počet priorit, programů v partnerských zemích či teritoriích by se měl snížit a priority, programy by měly být konkrétněji zaměřené. V souvislosti s navýšením objemu ODA je v hodnocení uvedeno, že do splnění závazku věnovat

0,33 % ODA/HND ještě dost chybí, avšak jsou údajně pozitivní politické signály k realizaci navýšení na úroveň 0,17 % ODA/HND do roku 2020.⁹¹

Podíl ODA ČR k HND činil v roce 2016 0,14 %. Cílem je navyšovat ODA o 0,01 % ročně. Skutečnost je závislá jak na navyšování prostředků ODA, tak i na vývoji českého HND. I přestože HND poměrně rychle roste, způsobuje tento růst zpomalení navýšení ODA. Mimo uvedený kvantitativní ukazatel, MZV především pracuje na kvalitě zvané „*value for money*“, aby česká ODA byla efektivní.⁹² Value for money znamená získávání co nejvyššího přínosu ve vztahu vynaloženým prostředkům, který donorské země chtějí získat v rámci rozvojové spolupráce. Donorské země tímto prezentují spojitost mezi pomocí a dosaženými výsledky rozvojové spolupráce („*payment for results*“).⁹³

V hodnocení se doporučuje ČR, aby využila navýšení bilaterální pomoci k dosažení zvýšeného dopadu pomoci v partnerských zemích či teritoriích na základě plánovaného přístupu.⁹⁴

3.5.1 Hodnocení ČRA

ČRA je hodnocena jako způsobilý realizátor s fungujícími procesy a dobrým projektovým managementem např. v oblasti manuálu projektového cyklu, který poskytuje transparentní a systematický přístup. Dle hodnotící zprávy je ČRA schopna absorbovat i vyšší rozpočet učený na pomoc. Na základě hodnocení měla ČRA v plánu umístit své pracovníky v terénu za účelem efektivnější reakce na potřeby v partnerské zemi a efektivnější koordinace činnosti s ostatními poskytovateli pomoci. Měla tak učinit

---

⁹¹ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ. VÝBOR PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Hodnocení polit a programů rozvojové spolupráce České Republiky. Hlavní zjištění a doporučení pro rozvojovou pomoc.* s. 1-3. [online] © 2016 [cit. 2017-12-19]. Dostupné v PDF z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehled_y/oficialni_rozvojova_pomoc_oda_cr_za_rok_2.html

⁹² Zdrojem údajů je emailová korespondence s Hanou Volnou z ORS MZV.

⁹³ FORS. *AIDWATCH 2017. Česká zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc: s jakou vizí je dále rozvíjet?* Praha: FORS. s. 6. ISBN 978-80-906446-0-1.

⁹⁴ ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ. VÝBOR PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Hodnocení polit a programů rozvojové spolupráce České Republiky. Hlavní zjištění a doporučení pro rozvojovou pomoc.* s.3. [online] © 2016 [cit. 2017-12-19]. Dostupné v PDF z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehled_y/oficialni_rozvojova_pomoc_oda_cr_za_rok_2.html

v roce 2016 a to v Etiopii.⁹⁵ Avšak tento krok uskutečněn až v roce 2017. „Dvě pracovnice byly vyslány do Addis Abeby a Phnompehu. Nejsou to pobočky ČRA. Přešly k MZV a tam působí v rámci rozvojové spolupráce. My (jako ČRA) nemáme přímé pobočky zařízeny.“⁹⁶ Dále bylo doporučeno, aby MZV zabezpečilo dělbu práce pracovníky ČRA a ZÚ v partnerských zemích, což se do značné míry stalo. Hodnotící zpráva uvádí, že bylo zapotřebí upravit a identifikovat procesy a pravidla jež omezovala způsobilost ČRA a dalších realizátorů flexibilně zvolit nástroj vhodný k plnění stanoveného programu a navázání partnerství. V této oblasti doposud nebyla učiněna náprava. Bylo by zapotřebí v oblasti rozvojové spolupráce vykonat změnu legislativy. I přesto, že se dle zprávy navýšil počet personálních kapacit a pracovníků ČRA, kapacity ČRA potřebuje stále. V oblastech veřejných zakázek, průřezových záležitostí a řízení rizik se do jisté míry podařilo navýšit kapacity, ale neuspokojivě.⁹⁷ Podle zprávy OCED jsou neziskové organizace významným partnerem v rámci ODA a plní roli „hlídacího psa“ na naplnění cílů a závazků v oblasti pomoci. Nicméně jim ČRA uděluje dotace na základě dotačních řízení, a ne na základě strategického partnerství. Dle Martina Náprstka „je snaha mít strategické partnerství, ale to nemůže jít za ČRA, to je záležitostí celého resortu MZV. Doufám, že se na tom bude pracovat, i když současná situace nevádkám příliš nepřeje. Už prostě začínají nějaké omezování financování pro neziskovky, takže nevím, jak to bude vypadat.“⁹⁸ Hodnotící zpráva poukazuje na pravidla, která požadují poskytnutí pomoci jen prostřednictvím českých subjektů. Z tohoto důvodu má ČRA problémy s využitím systémů v partnerských zemí.⁹⁹

---

⁹⁵ ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ. VÝBOR PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Hodnocení polit a programů rozvojové spolupráce České Republiky. Hlavní zjištění a doporučení pro rozvojovou pomoc.* s. 4. [online] © 2016 [cit. 2017-12-19]. Dostupné v PDF z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehled_y/oficialni_rozvojova_pomoc_oda_cr_za_rok_2.html

⁹⁶ Zdroj informací: rozhovor s Martinem Náprstkem z ČRA ze dne 18.12.2017.

⁹⁷ Zdrojem informací: rozhovor s Martinem Náprstkem z ČRA ze dne 18.12.2017.

⁹⁸ Rozhovor s Martinem Náprstkem z ČRA ze dne 18.12.2017.

⁹⁹ ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ. VÝBOR PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Hodnocení polit a programů rozvojové spolupráce České Republiky. Hlavní zjištění a doporučení pro rozvojovou pomoc.* s. 5. [online] © 2016 [cit. 2017-12-19]. Dostupné v PDF z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehled_y/oficialni_rozvojova_pomoc_oda_cr_za_rok_2.html

3.6 Rozvojová spolupráce dle Strategie ZRS

V srpnu 2017 vláda schválila „*Strategii zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018-2030*“¹⁰⁰, dále Strategie 2018-30. Strategie 2018-30 klade důraz na využití českých zkušeností a kapacit v souladu s mezinárodními závazky. Ve Strategii 2018-30 se ČR hlásí ke snižování nerovností a chudoby ve světě, k uplatňování svých národních zájmů a k formování předpokladů za účelem rozvíjení politických, obchodních a investičních vztahů. Česká rozvojová spolupráce o vytváření strategických partnerství. Mezi tematické priority české ZRS, které korespondují s SDGs (Agenda 2030), patří:

- Řádná demokratická správa věcí veřejných (mír, spravedlnost a silné instituce). V této prioritě zdůrazňuje ČR své zkušenosti z ekonomické a politické transformace, které může předávat a uplatnit v partnerských zemích.
- Udržitelné nakládání s přírodními zdroji (pitná voda a kanalizace; klimatická opatření). Česká ZRS se bude orientovat ochranu vodních zdrojů, zásobování pitnou vodou a na rozvoj odpadového hospodářství. Důraz bude kladen na zvýšení odolnosti a schopnosti přizpůsobit se klimatickým změnám.
- Ekonomická transformace a růst (oblast energií, práce, ekonomického růstu). V této oblasti se zaměří na technickou podporu a budování kapacit v rámci průmyslu. Cílem ČR bude zaměření na zajištění přístupu k udržitelným nízkoemisním zdrojům energie¹⁰¹, tak aby byla partnerská země technicky moderní a energeticky soběstačná. Rovněž se zaměří na trvalý a udržitelný hospodářský růst v souladu s lidskými právy (sociální práva, socio-ekonomická práva).
- Zemědělství a rozvoj venkova (konec hladu; život na souši). Cílem je vymýcení hladu, zkvalitnění výživy a rozvoj venkova. Důraz bude kladen na udržitelnou,

---

¹⁰⁰ MINISTERSTVO ZAHRA NIČNÍCH VĚCI ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/strategie_zahranicni_rozvojove.html

¹⁰¹ Co se týče emisní zátěže, je ČR zařazena do zemí vyššími emisemi skleníkových plynů, v rámci EU je v první pěti zemí. Výrazně nižší jsou české emise ve srovnání s Austrálií, Kanadou, Perským zálivem a USA, ale vyšší na rozdíl od Číny a několikanásobně oproti Brazílii, Indii, Indonésii či Nigérii. Zdroj: VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Česká republika 2030*. s. 231. [online] © 2018 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/udrzitelny-rozvoj/cr-2030/uvodni-stranka-144714/>

ekologickou a výtěžnou produkci a využití vhodných zemědělských technologií ve výrobě.¹⁰²

Dvoustranná ZRS se dle Strategie ZRS orientuje vyváženým způsobem do zemí s nízkým příjmem (Least Development Countries, LDCs) a do zemí se středním příjmem (Middle Income Countries, MIC) dle členění OECD, tak aby se zaměřila na nejchudší země světa a aby využila vlastní transformační zkušenost (komparativní výhoda).¹⁰³ Dle OECD je seznam příjemců ODA následující – nejméně rozvinuté země (*Least Developed Countries*), jiné země s nízkými příjmy (*Other Low Income Countries*), země s nižšími středními příjmy (*Lower Middle Income Countries and Territories*), země s vyšším středním příjmem (*Upper Middle Income Countries and Territories*).¹⁰⁴

Při volbě prioritních zemí české ZRS byly zohledněny následující kritéria:

- Úroveň bilaterálních vztahů ČR s partnerskou zemí a rezidentní zastoupení ČR v partnerské zemi.
- Důležitost a potřeba rozvoje, přidaná hodnota české ZRS, povědomí o české ZRS v partnerské zemi a mezi donory, vč. koordinace.
- Dopady a udržitelnost uskutečněných projektů (snaha partnerské země vytvářet oboustranné partnerství), vlastnictví rozvojového procesu, posouzení podmínek v zemi k uskutečnění české ZRS.¹⁰⁵

Ve Strategii 2018-30 je zachován termín prioritní země, avšak nejsou země rozděleny na země s programem spolupráce, bez programu spolupráce a jiném rozsahu a zaměření. Mezi prioritní země patří – Bosna a Hercegovina (země s vyšším středním příjmem), Etiopie (nejméně rozvinutá země), Gruzie (země s nižším středním příjmem), Kambodža (nejméně rozvinutá země), Moldavsko (země s nižším středním příjmem),

---

¹⁰² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCI ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. s. 8-10. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/strategie_zahranicni_rozvojove.html.

¹⁰³ Tamtéž s. 11.

¹⁰⁴ OECD. *DAC List of ODA Recipients*. [online] © 2018 [2018-02-06]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dac/stats/daclist.htm>

¹⁰⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCI ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. s. 12. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/strategie_zahranicni_rozvojove.html.

Zambie (nejméně rozvinutá země). Mezi tematické priority patří – zemědělství a rozvoj venkova, ekonomický růst, udržitelné zacházení s přírodními zdroji – čili infrastrukturní oblast. Dále pak inkluzivní sociální rozvoj, řádná správa věcí veřejných – sféra veřejných služeb. Oblast infrastrukturní a veřejných služeb se bude zpravidla kombinovat v rámci prioritních témat, avšak témata budou v prioritních zemích přesně definována (obvykle tři). Nově se ve Strategii 2018-30 objevil pojem specifické země a křehké země. V křehkých zemích se odehrává řada rizikových faktorů – politické, bezpečnostní, ekonomické, klimatické. Mezi specifické země byly začleněny Afghánistán (nejméně rozvinutá země), Ukrajina (země s nižším středním příjmem), Palestina (není zařazena na seznamu příjemců DAC) a Sýrie (země s nižším středním příjmem). Dle rozhodnutí vlády se mohou specifické země doplňovat či měnit. U Mongolska, které patřilo mezi prioritní země s programem spolupráce, a u Srbska a Kosova, které patřily mezi prioritní země bez programu spolupráce, bude česká ZRS mezi obdobími 2018 a 2020 ukončena. Spolupráce bude zaměřena především na komerční aktivity.¹⁰⁶

Bosna a Hercegovina, jakožto země s vyšším středním příjmem, Gruzie a Kosovo, které patří do zemí s nižším středním příjmem, jsou na seznamu prioritních zemí z toho důvodu, že mají zájem o spolupráci s ČR, a navíc má ČR přidanou hodnotu v realizaci jejich potřeb, tzn. úspěšná transformace a zkušenosti ČR ze vstupu do EU. Přesto, že ČR neuznala jako jedna z devíti zemí OSN Palestinu jako nečlenský pozorovatelský stát OSN¹⁰⁷ a přetrvává konflikt mezi Palestinou a Izraelem, je Palestina součástí české ZRS. V koncepci 2002-2007 byla součástí prioritních zemích, v koncepci 2010-2017 patřila mezi projektové země a ve Strategii 2018-30 je řazena mezi specifické země (tzn. v pojetí rozvojové spolupráce sestupuje o stupeň níže). Zahraniční politika ČR usiluje o vyrovnanou spolupráci mezi Izraelem a Palestinou. V rámci rozvojové spolupráce pomáhá ČR Palestině v menším rozsahu, tak aby byly uskutečněny rozvojové potřeby. S Izraelem spolupracuje ČR jako s donorem, např. v Etiopii.¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ MINISTERSTVO ZAHRA NIČNÍCH VĚCI ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. s. 12. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/strategie_zahranicni_rozvojove.html.

¹⁰⁷ IDNES. *Češi byli z EU jediní proti novému statusu Palestiny v OSN, všimá si list*. [online] © 2012 [2018-02-07]. Zdroj: https://zpravy.idnes.cz/palestinci-oslavovali-novy-status-sve-zeme-v-osn-f7m-/zahranicni.aspx?c=A121130_083931_zahranicni_js

¹⁰⁸ Zdroj: emailová korespondence s Hanou Volnou z ORS.

3.6.1 Nástroje rozvojové spolupráce

Mezi nástroje české ZRS jsou ve Strategii 2018-2030 uvedeny následující formy:

- projektová a programová spolupráce,
- rozpočtová podpora,
- technická spolupráce,
- ostatní spolupráce.

V projektových nástrojích jsou obsaženy tyto formy – dotace (granty) na kterých se podílí veřejný sektor ČR, české NNO; veřejné zakázky na kterých se podílí české NNO, soukromý sektor a výhledově by se mohl na veřejných zakázkách podílet soukromý sektor partnerské země či další bilaterální dárce; rozpočtová opatření na které se podílí veřejný sektor ČR; peněžní dary. Součástí rozpočtové podpory, jejíž nástroje se budou dále rozvíjet, jsou přímá a sektorová rozpočtová podpora; svěřenecké fondy¹⁰⁹ (především EU a OSN); spolufinancování. Dalším nástrojem, který je v partnerských zemích poptáván, je technická spolupráce, jež obsahuje vysílání expertů; vysílání učitelů; stipendia; technická pomoc. Mezi ostatní nástroje patří cash-based aktivity; blending; delegovaná spolupráce.¹¹⁰ Blending vyjadřuje smíšené prostředky ze soukromých a veřejných zdrojů.¹¹¹ Co se týče cash-based aktivity. Tento nástroj se prozatím používá ve spolupráci s NNO v oblasti humanitární pomoci, třeba na nákup potravinových i nepotravinových potřeb, či jako mikrokreditní pomoc při obnově zdrojů obživy (zakládání rodinných farem). V budoucnu by se mohl na tomto nástroji podílet český soukromý sektor, NNO a soukromý sektor partnerské země.¹¹² V koncepci 2010-2017 a v jejím střednědobém vyhodnocení se ČR stavěla jak k rozpočtové podpoře, tak delegované spolupráci rezervovaně a dávala přednost jiným formám spolupráce.

---

¹⁰⁹ ČR je např. zapojena do Svěřeneckého fondu EU pro Afriku

¹¹⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCI ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. s. 18, 24. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/strategie_zahranicni_rozvojove.html

¹¹¹ FORS. *Aid watch 2017. Česká zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc: s jakou vizí je dále rozvíjet?* S. 5. [online] © 2017 [2018-02-08]. Dostupné v PDF z: http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2015/03/aidwatch_zprava_2017_9_5_web.pdf

¹¹² Zdroj: emailová korespondence s Hanou Volnou z ORS.

Na realizaci Strategie 2018-30 se bude podílet MZV v úzké spolupráci s ČRA, jež odpovídá za implementaci projektové rozvojové spolupráci. Rovněž bude MZV zajišťovat realizaci Strategie s dalšími ministerstvy (např. MŠMT – program vládních stipendií, MF – transformační ekonomická a finanční spolupráce, MPO – program „Aid for Trade“ či MV – program bezpečnostní spolupráce). Na realizaci dvoustranné i mnohostranné ZRS budou finanční prostředky dále zajištěny pomocí ročních plánů ZRS, jež každoročně předkládá MVZ vládě. Také bude prováděná průběžná kontrola, monitoring a evaluace a jejichž výstupy budou použity k zvýšení kvality české ZRS.¹¹³

---

¹¹³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCI ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. s. 20. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné v PDF z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce_strategie_zahranicni_rozvojove.html

4 AKTÉŘI ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE

Mezi jednotlivými aktéry ZRS se mohou názory lišit. Na jedné straně se nachází vládní aktéři, kteří jsou gestorem a na straně druhé realizátoři, k níž patří neziskový a soukromý sektor. Z aktérů ZRS jsem kontaktovala ORS, ČRA, ČvT a PPZRS a požádala je o poskytnutí rozhovoru. Z ORS mi sdělili, že nedisponují kapacitami a na dotazy ohledně efektivity systému, hodnocení předchozích koncepcí a výběru zemí, jsem byla odkázána na Koncepce či Strategie. Avšak paní Hana Volná z ORS průběžně zodpovídala dotazy na základě emailové korespondence. Z ČRA mi vyšel vstříc pan Martin Náprstek, který odpověděl na několik otázek. Taktéž pan Tomáš Komm z ČvT a paní Věra Venclíková z PPZRS.

Paní V. Venclíková vidí klady české ZRS v tom, že z decentralizovaného systému se stal centralizovaný, což je důležité z hlediska efektivity. Zápory spatřuje v českých příspěvcích v rámci ODA, které nejsou vysoké. Do ODA se nezapočítává know-how, které ČR do projektu vkládá. Také shledává zápor ve využití předchozích Koncepcí. S ostatními aktéry se PPZRS shodne v oblasti good governance a navýšení příspěvků.

Pan T. Komm spatřuje klady v systému, který je určitým způsobem koordinovaný. Kladně hodnotí, že nastala transformace systému a také prostředky, jež jsou rozděleny ČRA, zvyšují transparentnost. Za zápory pokládá málo peněz a dlouhodobé financování projektů. Projekt se vypisují na tři roky a není jisté, zda budou fungovat tak, jak byl naplánován. Může se stát, že po prvním roce se první část peněz škrtne, což vede k tomu, že se nemohou realizovat hlavní aktivity. Se soukromým sektorem se neshodnou v rámci výběru zemí. Neziskový sektor „tlačí“ na to, aby ČR působila více v LDC zemích.

Obecně existuje shoda v navýšení množství peněžních prostředků na bilaterální spolupráci a v centralizaci systému ZRS.

4.1 Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí je koordinátorem české ZRS. Působnost MZV v oblasti rozvojové spolupráce je zaměřena na předkládání návrhů koncepce a zásad rozvojové spolupráce a rovněž i hodnocení. Každoročně zpracovává plán ZRS a řídí

činnosti ostatních orgánů státní správy, které realizují ZRS. Mezi další činnosti patří podpora a zapojení českých subjektů do realizace projektů rozvojové spolupráce, rovněž hodnotí projekty zahraniční rozvojové spolupráce a spolupracuje s institucemi Evropské unie v oblasti ZRS.¹¹⁴ Jako gestor ZRS zabezpečuje strategický a finanční rámec pro realizaci rozvojových, humanitárních a transformačních aktivit. Zároveň zabezpečuje soulad ZRS s mezinárodními prioritami a prioritami ČR a řídí ČRA.¹¹⁵

4.2 Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci

Pomocí Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci (ORS) MZV řídí celostátní systém ZRS a humanitární pomoci. Zároveň zpracovává uvedenou problematiku. Dále je ORS zaměřen na tyto činnosti:

- přípravě plánu ZRS a zpracovává zprávu o jejích výsledcích,
- v rámci humanitární pomoci dohlíží a hodnotí hlášení o humanitárních krizích a podává návrhy na poskytování humanitární pomoci,
- vykonává funkci ústředního místa pro sběr, posuzování a hodnocení dat o rozvojové spolupráci,
- vykonává funkci sekretariátu Rady pro rozvojovou spolupráci, která se skládá z reprezentantů ministerstev, státních úřadů, nevládních institucí a odborníků,
- připravuje agendu vládních stipendií, která se udělují studentům z rozvojových zemí,

---

¹¹⁴ Zákon č. 151/2010 ze dne 21. dubna 2010 o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>

¹¹⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky v roce 2016*. [online] © 2017 [cit. 2017-12-02]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehled_y/informace_o_zahranicni_rozvojove_9.html

- s ústředními orgány EU, které působí v oblasti rozvojové spolupráce, sladuje spolupráci mezi ČR a EU. Reprezentuje ČR ve Výboru OECD pro rozvojovou spolupráci (DAC), metodicky a strategicky řídí Českou rozvojovou agenturu.¹¹⁶

4.3 Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci

V oblasti ZRS plní Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci (Rada ZRS) funkci mezirezortního koordinačního orgánu. Pracovní náplní je koordinace ZRS a prezentování doporučení v souvislosti s koncepčním řízením ministru zahraničních věcí. S dalšími nástroji vládní politiky zabezpečuje reciproční souvislosti mezi prioritami a cíli ZRS. Před předložením dokumentů vládě, projednává Rada ZRS následující oblasti ZRS:

- realizaci ZRS za předešlý rok,
- střednědobý výhled oficiální rozvojové pomoci, koncepci či strategii ZRS a vymezuje její sektorové a teritoriální priority,
- projednává s prioritními zeměmi programy ZRS, projednává sektorové a mnohostranné strategie ZRS a plán dvoustranné ZRS na nadcházející rok i se střednědobým výhledem na nadcházející dva roky,
- projednává dokumenty, které přijala Rada ministrů EU v oblasti rozvojové spolupráce, rovněž projednává důležité dokumenty schválené na mezinárodních sympoziích v rámci Organizace spojených národů,
- projednává zprávy o činnostech a plány činností ČRA, identifikuje témata ZRS,
- mezi další funkce patří projednávání informací o procesu výběru a monitoringu ZRS či projednávání strategické orientace a plánu evaluací.¹¹⁷

---

¹¹⁶ MINISTERSTVO ZAHRA NIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor rozvojové spolupráce*. [online] [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/odbor_rozvojove_spoluprace/index.html

¹¹⁷ MINISTERSTVO ZAHRA NIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Role rady pro ZRS a její statut*. [online] © 2014 [cit. 2017-12-04]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/role_rady_pro_zrs_a_jeji_statut.html

4.4 Česká rozvojová agentura

Česká rozvojová agentura (ČRA) je zřízena na základě zákona o ZRS a humanitární pomoci č. 151/2010 Sb. Mezi její hlavní úkoly patří realizace rozvojové spolupráce, projektů humanitární pomoci dle požadavků MZV a v souladu s plánem ZRS uděluje také dotace subjektům v ČR.¹¹⁸

Tak aby ČRA splnila výše uvedené úkoly, plní následující funkce v rámci ZRS:

- spolupracuje s MZV na identifikaci témat v prioritních zemích,
- zpracovává zadávací dokumentace a formuluje projekty,
- v rámci projektů vypisuje a rovněž vede výběrová řízení na dodavatele služeb, zboží a prací,
- podílí se na řízení a průběžném kontrolování realizace projektů,
- s MZV pomáhá českým subjektům, kteří usilují o zapojení do realizace projektů v rámci rozvojové spolupráce ostatních donorů, zejména EU,
- společně s MZV pomáhá posilovat kapacity nevládních organizací a ostatních subjektů zapojených v ZRS, mimo jiné zajišťuje školení v dovednostech nezbytných pro realizaci ZRS,
- formuluje materiály v souvislosti s implementací projektů pro zprávy o ZRS.¹¹⁹

ČRA je implementační agentura zabývající se konkrétními projekty ZRS. ČRA se prezentuje jako moderní dárcovská agentura spolupracující s neziskovým sektorem, veřejnou správou, soukromým sektorem, univerzitami a výzkumnými institucemi. Rovněž spolupracuje se zastupitelskými úřady (ZÚ) v zahraničí, zástupci partnerských zemí a dalšími dárci. Mezi významné činnosti ČRA patří příprava a realizace bilaterálních projektů ve spolupráci s MZV, ZÚ a významnými subjekty v partnerských zemích. Činnosti ČRA jsou zaměřeny na nejchudší a zejména na zranitelné skupiny

---

¹¹⁸ Zákon č. 151/2010 ze dne 21. dubna 2010 o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>.

¹¹⁹ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Statut České rozvojové agentury*. [online] © 2012 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Statut-CRA-120601.pdf>

obyvatelstva v rozvojových zemích s cílem zlepšit jejich podmínky pro život. Funkčně využívá zdrojů a zkušeností ČR k řešení rozvojových problémů, posiluje občanskou společnost v partnerských zemích a zapojuje soukromý sektor do rozvojových aktivit. Mezi průřezové priority, na něž klade ČRA důraz, patří:

- partnerství (v partnerských zemích uznává místní prostředí),
- udržitelnost (cílem je dlouhodobý pozitivní dopad činností),
- transparentnost (informuje o veškerých aktivitách).

Tak aby ČRA realizovala priority, vize a strategie, postupuje v souladu s platnou strategií ZRS a s tzv. metodikou projektového cyklu. Projektový cyklus je složen z následujících pěti částí:

1. Fáze programování – MZV společně s ČRA a ZÚ specifikuje oblasti ZRS. Součástí je spolupráce s vybranými partnery a institucemi v prioritních zemích dle usnesení vlády ČR.
2. Identifikace problému – ČRA identifikuje problém, jenž je potřebný řešit. Vychází z potřeb místních příjemců, ze znalostí místního prostředí, informací od místních partnerů a ZÚ, a to v souladu se schváleným střednědobým programem spolupráce mezi ČR a partnerskou zemí.
3. Formulace – v této části se specifikují konkrétní kroky a intervence, jež přispějí k vyřešení daného problému.
4. Realizace – probíhá prostřednictvím spolupráce s partnerskou zemí. ČRA používá následující typy spolupráce, mezi které patří dvoustranné rozvojové projekty, projekty specifických programů (vzdělávací programy, vyslání expertů předávajících ve spolupráci se soukromým sektorem know-how, trojstranná spolupráce). Rovněž ČRA monitoruje v součinnosti s příslušným ZÚ jak výsledky, tak i průběžně kontroluje efektivitu financování celého projektu.
5. Evaluace (zadavatel MZV) – jedná se o posouzení dosažených výsledků a dopadů daného projektu či programu. Hodnotí se dlouhodobá perspektiva a udržitelnost.

O podporu, kterou poskytuje ČRA, lze usilovat několika způsoby. Vyhlášené veřejné zakázky slouží k realizaci konkrétních specifických aktivit, např. vybudování

studny. Dotační výběrová řízení jsou zaměřena na projekty s méně specifickým úvodním zadáním (nejen vybudovat školu, avšak i přispět k rozvoji systému vzdělávání). Rozpočtová opatření jsou zaměřena na transfer prostředků do jiných státních organizací. Peněžní dary se týkají transferu prostředků na zahraniční subjekty. Uvedené kategorie spadají pod bilaterální projektovou spolupráci.

Další kategorií jsou projekty v rámci horizontální spolupráce, do které spadá *Program rozvojového partnerství pro soukromý sektor*, jež je složen ze *Studíí proveditelnosti a Rozvojového partnerství*, tzv. *B2B*, a program *Vysílání expertů a Vysílání učitelů do rozvojových zemí*.

Trojstranné projekty patří do kategorie specifických dotačních titulů, které jsou podmíněné spolufinancováním projektu z jiného zdroje (min. padesát procent z celkových nákladů projektu). Českým realizátorům dávají možnost získat zkušenosti při společných projektových činnostech se zahraničními partnery (např. Evropská komise).

Dotační programy na tuzemské projekty jsou orientovány na globální rozvojové programy a na šíření informací o ZRS.¹²⁰

4.5 ADRA

ADRA (Adventist Development and Relief Agency) je mezinárodní humanitární organizace působící v ČR od roku 1992. Vznikla ve Spojených státech amerických v roce 1956 a působí zhruba ve sto dvaceti pěti zemích světa. Tato organizace poskytuje jak humanitární pomoc, která je zaměřena na pomoc při mimořádných událostech, jakými jsou válečné konflikty či živelné pohromy, tak na rozvojovou pomoc, která je zaměřena na uskutečnění dlouhodobých rozvojových projektů. Působnost této organizace je nejen v zahraničí, ale i v ČR. Např. v roce 2009 využila pomoci dobrovolníků a řídila jejich činnost při povodních na Českobudějovicku, Děčínsku, Jesenicku a Novojičínku.

---

¹²⁰ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. Výroční zpráva 2016. *Zpráva o činnosti a hospodaření České rozvojové agentury 2016*. [online] [cit. 2017-12-02]. s. 6-9. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/onas/zakladni-dokumenty/>

V roce 2016 se podílela na dvanácti zahraničních projektech v Barmě, Bangladéši, Etiopii, Kambodži, Keni, Moldavsku, Nepálu, Sýrii a Ukrajině.¹²¹ Jednalo se např. o následující projekty:

- *Podpora aktivizace mladých lidí a posílení kapacit komunitních organizací v jihovýchodní Barmě.*
- *Podpora vzdělávání v Bangladéši.*
- *Přístup k bezpečné pitné vodě komunitám Qatune Kedeb v zóně Gurage v Etiopii.*
- *Podpora výživy matek a dětí do dvou let v oblasti Baray SAntuk v Kambodži.*
- *Zdravotnické zařízení Itibo v Keni.*
- *Podpora šíření inkluzivního vzdělávání a zlepšení hygienických podmínek v mateřských školách na jihu Moldavska.*
- *Podpora vzdělávání dětí v Mukačevu na Ukrajině.*
- *Podpora obnovy zdrojů obživy pro oběti zemětřesení v Nepálu.*
- *Zajištění přístřeší a přístupu k sanitaci v komunitách ovlivněných konfliktem v Sýrii.*¹²²

V roce 2016 se ADRA podílela na tzv. síťových projektech v Iráku a Kurdistánu (dodání zimního oblečení), Itálii (pomoc v důsledku zemětřesení), Haiti, Libanonu (vzdělávání dětí uprchlíků) a Sýrii (opatření zázemí pro rodiny s dětmi, psychosociální pomoc).¹²³

4.6 Člověk v tísní

Člověk v tísní (ČvT) je nevládní nezisková organizace, jež vznikla před dvaceti pěti lety v roce 1992 a jež uskutečňuje projekty pro několik stovek tisíc lidí, kteří žijí

---

¹²¹ ADRA. *Výroční zprávy*. Výroční zprávy z let 2005, 2008, 2009, 2016. [online] ©2014 [cit. 2017-12-06]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/o-nas/vyrocní-zpravy>

¹²² ADRA. *Výroční zprávy*. *Výroční zpráva za rok 2016. Zahraniční projekty*. s. 4. [online] [cit. 2017-12-06]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/o-nas/vyrocní-zpravy>

¹²³ Tamtéž s. 4.

v nepříliš příznivých podmínkách na této zemi. Je to organizace, která působí v krizových oblastech, poskytuje humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci v rozvojových zemích. V ČR pracuje s lidmi, kteří se potýkají s problémy jako je nedostatečné vzdělání, extrémní zadluženost či dlouhodobá nezaměstnanost. Podporuje jednotlivce, rodiny a zaměřuje se především na práci s dětmi a mládeží, resp. na jejich vzdělávání už od předškolního věku.

Součástí činnosti ČvT je zajištění pomoci lidem, kteří zápolí s represemi, soustavná podpora organizací i jedinců, kteří se věnují podpoře lidských práv a jiným veřejným činnostem. V rámci této činnosti je zřízeno Centrum pro lidská práva a demokracii, které je zacíleno na podporu občanské společnosti a na lidi, jež jsou neprávem drženi či jinak perzekvováni kvůli boji za lidská práva. Centrum pro lidská práva a demokracii se nachází ve třinácti zemích světa, a to jak v zemích, kde je autoritářský režim, tak v zemích procházejících transformací. Pro tyto země může být česká zkušenost inspirací.

V oblastech, které jsou postiženy přírodními katastrofami a válečným konfliktem, poskytuje humanitární pomoc a pomáhá obětem zmírnit trápení a zachránit lidské životy. Cílem je co nejrychleji a nejúčinněji reagovat na danou situaci. Na území, která jsou zasažena válečným konfliktem (Sýrie, Ukrajina), poskytuje jídlo a potravinové lístky, avšak usiluje i o dlouhodobou pomoc. Dlouhodobá pomoc je zaměřena na podporu místních trhů a zemědělské výroby či na zapojení místního obyvatelstva do placených veřejných prací. ČvT zabezpečuje provoz škol, pomáhá dětem se vyrovnat s válečnými traumaty a ve spolupráci s místní samosprávou zajišťuje dodávky pitné vody.

Na humanitární pomoc navazují rozvojové projekty, které jsou součástí rozvojové spolupráce s cílem pomoci lidem se vymanit z chudoby a nadále se rozvíjet. Rozvojové projekty ČvT pomáhají zabraňovat budoucím krizím a snížit jejich negativní dopad. ČvT se věnuje dlouhodobým problémům, mezi které patří nedostupnost zdravotní péče, kvalitního vzdělání, chudoba a zhoršené životní prostředí. V rámci rozvojové spolupráce klade důraz na zapojení místních obyvatel, partnerských organizací a státní samosprávy do aktivit, aby vše fungovalo dlouhodobě. Rovněž podporuje občanskou společnost, aby dokázala obhajovat svá práva a efektivněji komunikovala se svými zastupiteli.¹²⁴

---

¹²⁴ ČLOVĚK V TÍSNI. *Brožura 25 let Člověka v tísní*. [online] © 2017 [cit. 2017-12-07]. Dostupné v PDF z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/750/file/1498738193-cvt-brozura-25let.pdf>

Humanitární a rozvojová sekce ČvT působila v roce 2016 ve dvaceti čtyřech zemích, z čehož dvacet zemí tvořily stálé zahraniční mise. Ve stejném roce se uskutečnilo 227 projektů, na kterých se podíleli zaměstnanci z místních obyvatel. Projekty jsou nastaveny tak, aby zapadaly do místních kontextů, vycházely z místního trhu a vznikaly v partnerství s místními elitami. V roce 2015 ČvT vytvořil strategii, jež stanovuje celkové cíle, jejich mandát a vnitřní priority. Patří sem – lidské zdroje, rozvoj zaměstnanců, management kvality, advokacie a zároveň vnější komunikace, které charakterizují přístupy v šesti prioritních sektorech.

Prostředky, které ČvT získal k uskutečnění své práce, pocházely především od EU, vlád Velké Británie, ČR, Spojených států amerických, Německa, agentur OSN, soukromých osob a tisíců přispěvatelů.¹²⁵

Společně s organizacemi Welthungerhilfe (Německo), Concern Worldwide (Irsko), Helvetas (Švýcarsko), Hivos (Nizozemsko), Acted (Francie) a Cevsi (Itálie) je ČvT součástí strategického partnerství neziskových organizací zabývajících se humanitární pomocí a rozvojovou spoluprací.¹²⁶

4.7 České fórum pro rozvojovou spolupráci

České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS) sdružuje české nevládní neziskové organizace (NNO) a jiné neziskové subjekty, které se věnují rozvojové spolupráci, rozvojovému vzdělávání a humanitární pomoci. Členem FoRS se může stát jakákoliv nezisková organizace a instituce z akademické oblasti z ČR.

Dle Kodexu efektivnosti FoRS se členové a pozorovatelé zavázali realizovat následující principy:

- disponovat znalostmi v oblasti rozvojové problematiky a priorit cílových skupin,
- zodpovídat za výsledky a postupy, být transparentní,

---

¹²⁵ ČLOVĚK V TÍSNI. *Výroční zpráva 2016*. [online] © 2016 [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/kdo-jsme/vyrocní-zpravy>

¹²⁶ ČLOVĚK V TÍSNI. *Brožura 25 let Člověka v tísní*. [online] © 2017 [cit. 2017-12-07]. Dostupné v PDF z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/750/file/1498738193-cvt-brozura-25let.pdf>.

- princip partnerství, které je vybudované na vzájemné důvěře, na společných zájmech a významech,
- mít úctu k lidským právům a respektovat rovnost mezi muži a ženami,
- zodpovídat za efekt rozvojových činností a za jejich udržitelnost.

Reprezentace zájmů členů FoRS a jejich vliv na rozvojové politiky jak na české, tak evropské úrovni se zejména zaměřuje na:

- monitoring rozhodujících procesů a dokumentů ZRS,
- formulaci společných postojů FoRS k rozvojové politice,
- komunikaci FoRS se subjekty věnujícími se rozvojové spolupráci jak v ČR, tak v EU,
- spolupráci na strategických tématech s partnerskými organizacemi.

Mezi další činnosti FoRS patří např.:

- jednání s reprezentanty ORS MZV a ČRA o současných tématech ZRS, jako Strategie české ZRS 2018-2030, či o objemu a rozdělení humanitární pomoci,
- reprezentace vstupů, přispívání do diskusí na jednáních Rady pro ZRS,

FoRS je členem Evropské konfederace nevládních neziskových organizací tzv. CONCORD a Mezinárodního fóra národních rozvojových platforem neziskových organizací. Rovněž se zaměřuje na informační a koordinační činnosti, vzdělávací činnosti, posílení kapacit pozorovatelů a členů.¹²⁷

4.8 Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci

Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci (PPZRS) je spolek, který sjednocuje podnikatelské i nepodnikatelské subjekty, jež působí na území ČR. Tento spolek má za cíl podpořit účast českých subjektů v rozvojových projektech v rozvojových zemích. Mezi další činnosti patří prosazování změn v systému české ZRS,

---

¹²⁷ ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Výroční zpráva 2016*. [online] ©2016 [cit. 2017-12-08]. Dostupné z: <http://www.fors.cz/sdruzeni-fors/dokumenty/vyrocní-zpravy/#.WiqdBVXibIV>

zastupování zájmů podnikatelských subjektů v české ZRS a formování koherence mezi podporou vývozních aktivit českých subjektů a principy ZRS.¹²⁸

Úkolem PPZRS je podporovat české podniky v orientaci v zahraniční rozvojové politice a zodpovědně je začleňovat do rozvojového programu. V roce 2017 vytvořila PPZRS projekt s názvem *Využití sociálních médií pro akceschopnost PPZRS*. V tomto projektu je řešena transformace vnitřního systému monitoringu a sdílení významných informací jak o prioritních zemích české ZRS, tak informací z prioritních zemí české ZRS prostřednictvím sociálních sítí. Projekt je zacílen na zintenzivnění zájmu soukromého sektoru o spoluúčast v programech české ZRS s pomocí nových informačních mediálních nástrojů. Mezi další cíle patří:

- zviditelnit podnikatelské schopnosti v oblasti ZRS,
- posílit přijetí investičních projektů v rozvojových zemích,
- zvýšit význam informačního systému PPZRS o prioritních zemích české ZRS u veřejnosti,
- korekce přílišného očekávání podnikatelů od oblasti rozvojové spolupráce,

PPZRS se podílí na diskusích k programům ZRS, které jsou součástí Strategie ZRS 2018-2030. Pro členy PPZRS je to možnost se vyjádřit k navrhovaným aktivitám, poukázat na místní rizika uskutečnitelnosti či upozornit na možnosti českého podnikatelského sektoru. Platforma připívá k přípravě programů spolupráce s Bosnou a Hercegovinou, Moldavskem, Gruzíí, Etiopií a Zambií. To vše se uskutečňuje na půdě MZV ČR, které je hlavním koordinátorem české ZRS. Spolupracují zde zástupci všech zúčastněných stran v české ZRS, tzn. soukromý sektor, neziskové organizace, veřejné instituce a ministerstva.¹²⁹

Mezi členskou základnu PPZRS patří: Svaz průmyslu a dopravy ČR; Svaz strojírenské technologie, zájmové sdružení; ACRI – Asociace podniků českého železničního průmyslu; Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků; AQUATIS a.s.; AQUATES a.s.; SG Geotechnika a.s.; Bohemia Muler s.r.o.; Česká

---

¹²⁸ PLATFORMA PODNIKATELŮ PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Stanovy platformy podnikatelů pro rozvojovou spolupráci. Čl. 2 Poslání a předmět spolku*. [online] ©2017 [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.ppzrs.org/inpage/stanovy-platformy/>

¹²⁹ PLATFORMA PODNIKATELŮ PRO ČESKOU ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Zpravodaj PPZRS 1/2017*. [online] ©2017 [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.ppzrs.org/inpage/publikace-ppzrs/>

vodárenská aliance; CREA Hydro Energy, z.s.; Dekonta a.s.; ENVIROS s.r.o.; EVECO Brno, s.r.o.; Geomin družstvo; GEOTest, a.s.; Grandera, a.s.; G-servis, spol. s r.o.; Ircon s.r.o.; KPM CONSULT, a.s.; VHS Brno, a.s.¹³⁰

---

¹³⁰ PLATFORMA PODNIKATELŮ PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Členská základna*. [online] ©2017 [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.ppzrs.org/inpage/clenska-zakladna/> .

5 ETIOPIE – CHARAKTERISTIKA TERITORIA

Etiopie je jedenáctá nejchudších země světa. Nachází se ve vnitrozemí kontinentu, v oblasti tzv. Afrického rohu (Somálsko, Džibuti, Eritrea). S přibližně devadesáti dvěma miliony obyvatel (rok 2014) je druhou nejlidnatější zemí Afriky. Jedna pětina obyvatel sídlí v městských oblastech. V rámci subsaharské Afriky má šestou největší ekonomiku, avšak etiopská ekonomika je relativně uzavřená. Po odtržení Eritrei v roce 1993 ztratila Etiopie přístup k moři, z toho důvodu se veškerá lodní doprava uskutečňuje prostřednictvím sousedního Džibutska.¹³¹

Etiopie (Etiopská federální demokratická republika) je jedna z nejstarších zemí na světě a jediná africká země, která nebyla kolonizována. Po odtržení Eritrey v roce 1993, byla 8. prosince 1994 přijata nová ústava, která vstoupila v platnost 21. srpna 1995. Současným etiopským prezidentem je Mulatu Thesome (od října 2013), předsedou vlády je Desalegn Hailemariam. Etiopie je převážně zemědělskou zemí, ve venkovských oblastech žije více než 80 % obyvatelstva. Nejvyšší hustota zalidnění je v severní a střední části země, zejména kolem hlavního města Addis Abeby, řídce je osídlen východ a jihovýchod země. Etiopie se potýká s environmentálními problémy, jakými jsou odlesňování, eroze půdy a nedostatek vody v některých oblastech. V Etiopii se nachází mnoho etnických skupin, nejvýrazněji je zastoupena Oromy (34,4 %), Ahmary (27 %), Somálci (6,2 %), Tigray (6,1 %). Mezi ostatní etnika patří Sidama, Gurage, Wealita, Hadiya, Afar, Gamo, Gedeo, Silte, Kefficho (údaje za rok 2007). Oficiálním úředním jazykem je ahmarština. Co se týče náboženského složení, je tvořeno etiopskou ortodoxní církví (43 %), muslimy (33,9 %), protestanty (18,5 %), africkým tradičním náboženstvím (2,7 %), katolíky (0,7 %). Jiná náboženství vyznává 0,6 % obyvatelstva (údaje za rok 2007). Počet gramotného obyvatelstva se odhaduje na 49,1 %.¹³²

Etiopie se rozprostírá na 1,14 miliónech km². Z této celkové rozlohy je obděláváno 45 % půdy a pouhá 3 % půdy jsou zavlažena. V Etiopii dochází k nárůstu

---

¹³¹ WORLD BANK GROUP. *Ethiopia: Priorities for Ending Extreme Poverty and Promoting Shared Prosperity*. World Bank, Washington, DC, 2016. [online] © 2016 [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/24590/Ethiopia000Sys0ng0shared0prosperity.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹³² CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The world factbook. Africa. Ethiopia*. [online] © 2017 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/et.html>.

hustoty zalidnění, za rok 2014/2015 hustota zalidnění dosahuje hodnoty 121,5 obyvatele na km². Ve srovnání s rokem 2000/2001 došlo k nárůstu o 33,4 obyvatele na km². S tímto je rovněž spojen růst populace v produktivním věku, která v roce 2015/2016 dosahovala 51,98 miliónů. Z toho 12,23 miliónů obyvatel připadá na město a 39,75 miliónů obyvatel na venkov. Zásluhou nižší úmrtnosti vzrůstá průměrná délka života, kdy ženy se dožívají přibližně 64 let a muži přibližně 60 let za období 2015/2016. U žen se jedná o nárůst o necelých devět let oproti období 2000/2001 a u mužů zhruba o sedm let. Přirozená míra růstu obyvatel byla mezi lety 2000 a 2009 konstantní, jednalo se o růst 2,7 % za rok. Od období 2009/2010 pomalu klesá, kdy v roce 2015/2016 dosahuje růstu 2,31 % za rok. To souvisí s mírou porodnosti, v období 2000/2001 připadlo na jednu ženu 5,8 dětí, v roce 2014/2015 připadlo na jednu ženu 3,94 dítěte. Podle údajů etiopské národní banky má přístup k bezpečné vodě 61 % obyvatel Etiopie, 63,1 % obyvatel venkova a 52,5 % obyvatel města má přístup k pitné vodě.¹³³

Zdroj obživy představují přírodní zdroje, avšak neblahý vliv na ně mají klimatické změny. Za posledních padesát let zažila Etiopie patnáct období sucha. Hlavní obživu obyvatelům vesnic přináší zemědělství, energie je získávána z vodních zdrojů. Změna klimatu zapříčiňující sucha má nepříznivý vliv na potraviny, vodu a lidské zdraví.

Co se týče nerostných zdrojů (např. ropa, plyn, zlato), jsou zde sice naleziště, ale s porovnáním s ostatními africkými zeměmi nejsou dostupné informace o nerostném bohatství země.

Na velmi nízké úrovni se nachází lidský kapitál a přístup k infrastruktuře (myšleno jako ekonomická a sociální systematická funkce). Navzdory velkým investicím do vzdělání a přístupu ke zdravotní péči. Nedostatečná etiopská infrastruktura se řadí mezi jednu z nejzaostalejších na světě. Více než polovina dospělé populace je negramotná, což představuje nejvyšší míru negramotnosti na kontinentě (kromě západní Afriky).

Dle dat OSN od roku 2005 roste populace v produktivním věku. Ve srovnání s rokem 2010, kdy obyvatelstvo v produktivním věku dosahovalo 52,3 %, došlo v roce 2015 k nárůstu obyvatelstva v produktivním věku na 55,1 %. Očekávaného vrcholu dosáhne roku 2055, kdy obyvatelstvo v produktivním věku dosáhne 67,5 %.

---

¹³³ NATIONAL BANK OF ETHIOPIA. *Annual report 2015-2016*. Addis Ababa, Ethiopia. [online] © 2002-2012 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.nbe.gov.et/publications/annualreport.html>.

K demografické změně v Etiopii dochází rychleji než ve zbytku Afriky díky rychlému poklesu úmrtnosti.¹³⁴

Nejvyššího růstu reálného HDP bylo dosaženo v období 2004/2005 ve výši 12,6 %, v roce 2015/2016 byla naměřena hodnota ve výši 8 %. Nejvyšší tempo růstu HDP na osobu bylo zaznamenáno v období 2014/2015 ve výši 12,41 %, avšak v roce 2015/2016 kleslo tempo růstu na 3,42 %. Tempo růstu celkové inflace (dle CPI indexu) značně kolísá, v období 2000/2001 byla -0,3 % a v letech 2001/2002 byla -10,6 %, čili nastala záporná inflace (deflace). Nejvyšší míra inflace 36,4 % nastala v roce 2008/2009 a nejnižší míra inflace 2,8 % byla zaznamenána v období 2009/2010. V roce 2015/2016 bylo tempo růstu celkové inflace ve výši 9,7 %.¹³⁵

Etiopie se řadí mezi nízkopříjmové země. Za rok 2015 tvoří chudé obyvatelstvo 23,4 % z celkové populace, což představuje pokles oproti roku 2011, kdy chudé obyvatelstvo tvořilo 29,6 % z celkové populace. Index lidského rozvoje (Human Development Index – HDI) se zvýšil z 0,250 (rok 2000) na 0,435 (rok 2014). Podle HDI v roce 2014 se Etiopie umístila na 174. místě ze 188 zemí.¹³⁶ Index lidského rozvoje vyjadřuje globální ekonomicko-sociální rozvoj a je složen ze tří částí. První část vyjadřuje možnost vést zdravý a dlouhý život – měří se očekávanou délkou života. Druhá část odráží nárok na vzdělání a znalosti – měří se pomocí dvou indikátorů, a to střední délkou vzdělávání a očekávanou délkou vzdělávání. Třetí část zahrnuje měření zdrojů potřebných pro slušný životní standard a měří se pomocí hrubého národního důchodu (HND) na obyvatele. Výsledný podíl HDI všech tří částí je jednotný, tzn. třetinový. HDI dosahuje hodnot od 0 do 1 a vyšší úroveň lidského rozvoje představuje vyšší číslo. V současnosti je index vypočítáván pro 188 zemí světa, z toho 46 zemí je řazeno do LDCs.¹³⁷

---

¹³⁴ WORLD BANK GROUP. *Ethiopia: Priorities for Ending Extreme Poverty and Promoting Shared Prosperity*. World Bank, Washington, DC, 2016. [online] © 2016 [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/24590/Ethiopia000Sys0ng0shared0prosperity.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹³⁵ NATIONAL BANK OF ETHIOPIA. *Annual report 2015-2016*. Addis Ababa, Ethiopia. [online] © 2002-2012 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.nbe.gov.et/publications/annualreport.html>

¹³⁶ GLOBAL PARTNERSHIP. *Ethiopia. Monitoring profile – October 2016*. [online] © 2017 [cit. 2017-11-02]. Dostupné v PDF: http://effectivecooperation.org/wp-content/uploads/2016/10/Ethiopia_4.10.pdf.

¹³⁷ HARMÁČEK, J. *Teorie, realita a rozvojové souvislosti ekonomického růstu v nejméně rozvinutých zemích (LDCs)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. s. 112. ISBN 978-80-244-3962-4.

Oficiální rozvojová pomoc (ODA) poskytnutá Etiopii za rok 2014 dosahovala 3,6 miliard USD. V rámci rozvojové pomoci Etiopii patří mezi významné partnery Světová banka (World Bank's IDA), Spojené státy americké (USA), Velká Británie (VB), Evropská unie (EU) a Africká rozvojová banka (African Development Bank – AFDB). Etiopie získává finance i z jiných států, které nejsou součástí DAC, jako je Čína či Indie. Externí finanční zdroje představují 19 % federálního rozpočtu.¹³⁸

Dle indexu vnímání korupce (Corruption perceptions index – CPI) se za rok 2016 Etiopie umístila společně s Alžírskem, Pobřežím slonoviny, Egyptem a Guyanou na 108. místě ze 176 zemí. Etiopie dosáhla 34 bodů, tzn. 100 bodů vyjadřuje – téměř bez korupce a 0 bodů – velmi zkorumpovaná. Celosvětový průměr je 43, přičemž tento počet naznačuje, že ve veřejném sektoru dochází k nekalé korupci (ČR se za rok 2016 umístila na 47 s počtem 55 bodů).¹³⁹ Transparency International dne 21.2.2018 zveřejnila nové CPI. Dle CPI se Etiopie společně s Arménií, Makedonií a Vietnamem umístila na 107. místě ze 180 zemí. Etiopie dosáhla 35 bodů ze 100 možných (ČR se umístila na 42. místě s počtem 57 bodů).¹⁴⁰

5.1 Politická situace v Etiopii

Dlouhodobé protesty proti ekonomickým, politickým, společenským a kulturním problémům se setkaly s nadměrnou silou policie. Zákrok proti politické opozici byl provázen masivním zatýkáním, mučením a jinými nespravedlivými procesy porušujícími práva na svobodu projevu a sdružování. V říjnu 2016 vláda vyhlásila mimořádný stav, který zapříčinil další porušování lidských práv.

V reakci na trvalé protesty v regionálních státech Oromia a Ahmara úřady zavedly reformy. Reformy však byly neúspěšné, neboť neřešily nespokojenost demonstrantů s ekonomickými, sociálními a kulturními právy, respektováním právního státu či

---

¹³⁸ GLOBAL PARTNERSHIP. *Ethiopia. Monitoring profile – October 2016*. [online] © 2017 [cit. 2017-11-02]. Dostupné v PDF: http://effectivecooperation.org/wp-content/uploads/2016/10/Ethiopia_4.10.pdf

¹³⁹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Corruption perceptions index 2016*. [online] © 2017 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z:

https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

¹⁴⁰ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Corruption perception index 2017*. [online] © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:

https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017

propuštění nespravedlivě odsouzení vězňů (tzv. vězni svědomí – pojem Amnesty International).

V listopadu 2015 vypukly protesty v Oromii proti tzv. *Addis Ababa Master Plan*, který by rozšířil hlavní město na úkor pozemků, jež vlastní oromští zemědělci. I přesto, že vláda počátkem ledna 2016 plán zrušila, protesty nadále pokračovaly.¹⁴¹

Dne 21. ledna 2016 vydal Evropský parlament (EP) usnesení o situaci v Etiopii v němž odsoudil nepřiměřené použití síly ze strany bezpečnostních složek a porušování lidských práv. V usnesení rovněž vyzval k nezávislému prošetření případů porušování lidských práv v souvislosti s protestním hnutím a vyžadoval po etiopských orgánech, aby neuplatňovaly protiteroristické právní předpisy k trestání disidentů, politických oponentů nebo ochránců lidských práv a jiných aktérů občanské společnosti.¹⁴²

V průběhu roku 2016 provázely Etiopii demonstrace, zejména v Oromii a Ahmaře. Počátkem října 2016 se konal festival Irrecha (náboženský festival), během kterého policie násilně zakročila a zapříčinila smrt několika stovek demonstrantů. Tento násilný zákrok odsoudila Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ – zajišťuje diplomatické vztahy mezi EU a zeměmi mimo EU) a odborníci OSN pro lidská práva, kteří vyzvali k nezávislému vyšetřování vládního násilí v Etiopii. V reakci na probíhající protesty vyhlásila etiopská vláda v říjnu 2016 šestiměsíční výjimečný stav. V rámci výjimečného stavu vyhlásila etiopská vláda celou řadu opatření, mimo jiné opoziční organizace prohlásila za „teroristické skupiny“.¹⁴³ Etiopská vláda, na základě ustanovení Prohlášení o boji proti terorismu (*Anti-Terrorism Proclamation – ATP*) z roku 2009, potlačovala protesty, nespravedlivě trestala politické oponenty, novináře či ochránce lidských práv.¹⁴⁴ Na začátku prosince 2016 byl zadržen vysoce postavený politik oromské opoziční strany Merera Gudina, který vystoupil před EP s projevem o situaci oromijských obyvatel. V únoru 2017 byl M. Gudina obviněn etiopskými prokurátory z terorismu a dalších trestných činů. Etiopská vláda v březnu 2017 prodloužila výjimečný stav na

---

¹⁴¹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Ethiopia 2016/2017*. [online] © 2018 [cit. 2018-02-10].

Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/ethiopia/report-ethiopia/>

¹⁴² EVROPSKÝ PARLAMENT. *Společný návrh na usnesení o situaci v Etiopii (2016/2520(RSP))*.

[online] © 2016 [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+P8-RC-2016-0082+0+DOC+XML+V0//CS>

¹⁴³ THE UNREPRESENTED NATIONS AND PEOPLE ORGANIZATION (UNPO). *Timeline: Human Rights Situation in Ethiopia*. [online] © 2017 [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://unpo.org/article/19573>

¹⁴⁴ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Ethiopia 2016/2017*. [online] © 2018 [cit. 2018-02-12].

Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/ethiopia/report-ethiopia/>

další čtyři měsíce. Výjimečný stav byl zrušen v srpnu 2017. V druhé polovině ledna letošního roku byl propuštěn M. Merera a dalších 527 politických vězňů.¹⁴⁵

Od začátku ledna 2018 bylo propuštěno téměř 6000 uvězněných lidí, kteří byli zadrženi v souvislosti s masovými protesty, jež vypukli v roce 2015 v regionech Ahmara a Oromia. Dle agentury Reuters dne 8. února zveřejnila etiopská kancelář generálního prokurátora seznam 746 obviněných, kteří budou propuštěni.¹⁴⁶

V době výjimečného stavu ČR pozastavila realizaci rozvojových projektů. Po ukončení výjimečného stavu vedla ČR s etiopskými úřady jednání o podmínkách další spolupráce. Součástí vyjednávání bylo dodržování průřezových kritérií, mezi která patří – důraz na lidská práva, dobrá správa věcí veřejných.¹⁴⁷

Organizace Freedom House zařazuje Etiopii mezi nejméně svobodné země. Občanská a politická práva a stav svobody tisku řadí do nejméně svobodných. Souhrnné hodnocení Etiopie dosahuje 12 bodů ze 100 možných (minimální svoboda – 0 bodů; velmi svobodná – 100 bodů; ČR získala 93 bodů ze 100).¹⁴⁸

5.2 Česká rozvojová spolupráce v Etiopii

Etiopie je součástí české ZRS od roku 2001. V rámci Koncepce 2002-2007 patřila ze začátku mezi prioritní země, avšak v roce 2004 se seznam prioritních zemí zúžil a Etiopie nebyla jeho součástí. I přesto se v roce 2008 objevila na seznamu projektových zemí. Do roku 2010 se v Etiopii uskutečňovaly rozvojové aktivity formou jednotlivých projektů (např. průzkum zdrojů vod v Etiopii se zaměřením na oblasti postižené suchem). V Koncepci 2010-2017 se Etiopie stala prioritní zemí s programem spolupráce.¹⁴⁹ V roce 2011 byl připraven program rozvojové spolupráce, na období 2012-17, mezi ČR a Etiopií

---

¹⁴⁵ THE UNREPRESENTED NATIONS AND PEOPLE ORGANIZATION (UNPO). *Timeline: Human Rights Situation in Ethiopia*. [online] © 2017 [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://unpo.org/article/19573>

¹⁴⁶ AARON MAASHO. *Ethiopia pardons 746 prisoners, including journalist, dissident*. [online] © 2018 [2018-02-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-ethiopia-prisoners/ethiopia-pardons-746-prisoners-including-journalist-dissident-idUSKBN1FS2BA>

¹⁴⁷ Zdroj: emailová korespondence s Hanou Volnou z ORS.

¹⁴⁸ FREEDOM HOUSE. *Freedom in the World 2018. Ethiopia profile*. [online] © 2017 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/ethiopia#a1-pr>

¹⁴⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR v roce 2010*. [online] © 2011 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/vyrocní_prehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove.html

a bylo podepsáno Prohlášení o porozumění mezi MZV a Ministerstvem financí a ekonomického rozvoje Etiopie.¹⁵⁰

Podkladem pro koordinaci české ZRS v Etiopii je „*Program rozvojové spolupráce s Etiopií 2012-17*“¹⁵¹ (dále Program RS Etiopie). V období 2012 až 2017 se rozvojová spolupráce v Etiopii soustředí na sektory – zdravotnictví, vzdělávání, zásobování vodou a sanitace, zemědělství, rybolov, lesnictví, prevence katastrof a připravenost na jejich řešení. Určené sektory se odvíjely od Koncepce 2010-2017 a dle terminologie OECD/DAC, zohledňovaly komparativní výhody ČR a poznatky z projednávání s etiopskými institucemi.¹⁵²

Během let 2001 až 2015 bylo vynaloženo na projekty v Etiopii celkem 456 863 419 mil. Kč (včetně humanitární pomoci). Projekty byly zaměřeny na zemědělství, lesnictví, rybolov, zásobování vodou a sanitaci, vzdělávání, zdravotnictví a ostatní sociální infrastrukturu a služby (např. podporu žen, dětí a mladých lidí, zvyšování odolnosti krizových oblastí, podporu rozvoje obchodu v oblasti strojírenství). Jednalo se o dvoustranné projekty, malé lokální projekty, trojstranné projekty či program Aid for Trade. Česká ZRS se převážně zaměřuje na Region jižních národů, národností a lidu (*SNNPR – Southern Nations, Nationalities and Peoples' Region*).¹⁵³

V rámci rozvojové spolupráce představují monitoring a evaluace hlavní součást systému. Monitoring je založen na pravidelném sběru a analýze informací, tak aby bylo dosaženo stanovených cílů a záměru projektu. Důraz je kladen na jednotlivé výstupy a aktivity. Evaluační zprávy jsou zaměřeny na stanovené cíle, efektivitu uskutečněných výstupů a na udržitelnost, dopady a přínosy rozvojových projektů. Evaluace poskytuje

---

¹⁵⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR v roce 2011*. [online] © 2013 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_prehledy/informace_o_zahranicni_razvojove_2.html

¹⁵¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Program rozvojové spolupráce s Etiopií na období 2012-2017*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_zeme/etiopie/program_razvojove_spoluprace_s_etioppi.html

¹⁵² Tamtéž s.2, s. 6.

¹⁵³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_zeme/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etioppi.html

hodnocení ČR v daných sektorech ZRS. Za evaluaci projektů odpovídá MZV.¹⁵⁴ Kritéria evaluace dle OECD:

1. relevance (Relevance) – zda jsou rozvojové aktivity v souladu s prioritami příjemce a dárce,
2. efektivnost /účinnost ((Effectiveness) – do jaké míry dosahuje rozvojová spolupráce svých cíle,
3. efektivita (Efeciency) – měří kvantitativní a kvalitativní výstupy ve vztahu k vstupům,
4. dopady (Impact) – zda pozitivní a negativní změny způsobené rozvojovou intervencí, ať jsou přímé či nepřímé, zamyšlené nebo nezamýšlené mají, dopad na cílovou skupinu,
5. udržitelnost (Sustainability) – zda přínos rozvojové spolupráce bude pokračovat po ukončení projektu.¹⁵⁵

5.2.1 Evaluační zpráva 2011

Podpora moderních vyučovacích metod

První evaluační zpráva týkající se projektu v Etiopii byla zveřejněna v roce 2011 a jednalo se o projekt s názvem „*Podpora implementace moderních vyučovacích metod v základním a středním školství v Etiopii*“. Tento projekt byl uskutečněn v letech 2008-2010 a realizován Člověkem v tísní (ČvT) v regionu Oromo, SNNPR a regionu Ahmara. Implementace moderních vyučovacích metod byla shodná s tehdejšími Rozvojovými cíli tisíciletí (platné na léta 2000-2015), zejména s rozvojovými cíli – vymýtit extrémní chudobu a hlad a zpřístupnit základní vzdělání všem, pomocí *Odstranění extrémní chudoby iniciací systémových změn ve vzdělávání a podpora kvalitního školství*. Během projektu bylo vybudováno *Centrum moderních vyučovacích metod* v areálu *Kotebe*

---

¹⁵⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika projektového cyklu*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/metodika_projektoveho_cyklu.html

¹⁵⁵ OECD. *DAC Criteria for Evaluating Development Assistance*. [online] © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm>

College of Teachers Education v Addis Abebě, byl schválen a přeložen do ahmarštiny. Manuál moderních vyučovacích metod, pokračovala spolupráce s *Awassa College of Teachers Education* v SNNPR a pokračovala podpora clusterových center a jejich satelitních škol. Dle evaluace se projekt zaměřil na navýšení kvalifikace učitelů a na přístupnost učebních materiálů a vybavenost vzdělávacích zařízení. Primárně byl projekt zaměřen na základní a střední školy, ale dle evaluace byl uplatněn na druhý stupeň základních škol a zčásti na první stupeň. Centrum moderních vyučovacích metod v Kotebe nesplnilo daný účel – nebylo dosaženo stanoveného cíle (posílení kvality školství, především na etiopských základních školách). Manuály moderních výukových metod pro předměty na druhém stupni základních škol nebyly v rámci evaluační mise využívány. Manuály moderních výukových metod byly hodnoceny jako koncepčně a obsahově kvalitní, avšak nebylo je možné při výuce používat v plném rozsahu. Jako překážky byly uvedeny: velké množství žáků ve třídě (80 až 90), pozdní nástup dětí do první třídy (v rozmezí mezi 7. a 10. rokem dítěte), jazykové rozdíly v rámci regionů, malá úroveň čtení a psaní na konci prvního stupně. Evaluační zpráva zhodnotila hospodárnost projektu vybudování Centra v Kotebe jako problematickou z důvodu nevyužívání moderních vyučovacích metod za účelem školení žáků a učitelů. Takto byla hodnocena i udržitelnost, u níž bylo doporučeno zaměřením se na tzv. strategii obchodu (zřetelně definovat podmínky) či na aktivnější spolupráci s regionálními školskými úřady.¹⁵⁶ Na tento projekt navazovaly další dvoustranné projekty, které ČvT realizoval v sektoru vzdělávání v rámci moderních vyučovacích metod. Jednalo se o tyto dva projekty:

- *Zvyšování kvality a relevance vzdělávání na základních a vyšších školách v Etiopii z let 2011-2013*
- *Moderními vyučovacími metodami ke kvalitnímu vzdělávání z let 2014-2016*¹⁵⁷

ČvT doporučení z evaluace k projektu *Podpora implementace moderních vyučovacích metod v základním a středním školství v Etiopii* v navazujících projektech

---

¹⁵⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva k projektu v Etiopii. Závěrečná zpráva z vyhodnocení vzdělávacího projektu v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-16]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2011/evaluacni_zprava_k_projektu_v_etiopii.html

¹⁵⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-16]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_zeme/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html

zohlednil. V souvislosti s udržitelností tohoto projektu ČvT vždy kladl důraz na zapojení všech relevantních aktérů do projektu a koordinoval veškeré aktivity projektu s okresními školskými úřady a Ministerstvem školství Etiopie.¹⁵⁸

5.2.2 Evaluační zpráva 2014

Evaluační zpráva z roku 2014 se týkala sektoru vody, zásobování pitnou vodou a sanitace. Cílem bylo posoudit působení ČR v Etiopii v rámci sektoru voda, či vyhodnotit provázanost projektů. V evaluační zprávě se hodnotila kritéria – relevance, efektivita/hospodárnost, efektivnost/účelnost, udržitelnost, dopady – uznávaných OECD/DAC.¹⁵⁹

Evaluační zpráva byla zaměřena na následující projekty:

- „*Rozvoj kapacit v oblasti inženýrské geologie a hydrogeologie v Etiopii*“
- „*Dlouhodobý přístup k vodě v okrese Alaba*“
- „*Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama SNNPR, Etiopie*“
- „*Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama SNNPR, Etiopi II/Geofyzikální průzkum v oblasti Sidama*“
- „*Průzkum zdrojů termálních a minerálních vod v oblasti jižní Etiopie*“¹⁶⁰

---

¹⁵⁸ Zdroj: emailová korespondence s Tomášem Kommem z organizace ČvT.

¹⁵⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html

¹⁶⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html

Rozvoj kapacit v oblasti geologie a hydrologie

Projekt *Rozvoj kapacit v oblasti inženýrské geologie a hydrogeologie v Etiopii* z let 2010 až 2012 byl realizován společností Aquatest, a.s. s celkovými náklady 6 769 120 Kč. Projekt byl zaměřen na vyškolení pracovníků Geologické služby Etiopie (GSE) v oboru inženýrské hydrologie a geologie. Jednalo se o předání odborných zkušeností, aby byli pracovníci GSE způsobilí vykonávat samostatně práce v oblasti národní editace map. V projektu byl zhotoven Manuál pro řízení přírodních geodynamických rizik, jehož cílem bylo určit obecná doporučení v rámci geologických rizik, pravidelný monitoring či preventivní opatření. Státní organizace GSE podává informace o stavu životního prostředí státním institucím (národním, regionálním, lokálním) a je odpovědná za mapování přírodních zdrojů. Informace o životním prostředí znamenají pro GSE základní informační vstupy při rozhodování ve sféře územního plánování. Informace slouží i k plánování a realizaci rozvojových projektů nevládních organizací. Výstupy GSE slouží jako adaptační opatření na snížení očekávaných dopadů klimatických změn.¹⁶¹

Projekt byl zaměřen na následující sektory: prevence katastrof a příprava na jejich řešení; zásobování vodou a sanitace; řízení v oblasti vodních zdrojů a životního prostředí. Efektivnost z hlediska účinnosti uvedeného projektu byla klasifikována jako vysoká. Rovněž jako vysoká byla klasifikována relevance, průřezová témata v oblasti změny klimatu a životního prostředí, lidská práva a gender. Kritérium efektivnosti z hlediska hospodárnosti bylo klasifikováno jako spíše vysoké. Takto byly hodnoceny i dopady či viditelnost české ZRS a z průřezových témat oblast věcí veřejných. Jako spíše nízká byla klasifikována udržitelnost a spojitost mezi dalšími evaluovanými projekty v oblasti vody a sanitace z roku 2014. Jako nízká byla hodnocena synergie mezi evaluovanými projekty z důvodu izolovanosti realizovaných projektů.¹⁶² Na tento projekt v roce 2012 navázal projekt *Rozvoj kapacit v oblasti environmentální geologie – mapování georizik včetně*

---

¹⁶¹ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2010*. [online] [cit. 2018-02-19].

Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

¹⁶² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html

*hydrogeologických podmínek v oblastech Dila a Hosaina, Etiopie,*¹⁶³ jehož realizátorem byla Česká geologická společnost (projekt byl uskutečněn v letech 2012-2014). Společnost Aquatest se mezi lety 2001 až 2015 podílela na jedenácti projektech české ZRS v Etiopii v gesci ČRA či MPO. Jednalo se o dvoustranné projekty či programy Aid for Trade.¹⁶⁴

Dlouhodobý přístup k vodě

Projekt *Dlouhodobý přístup k vodě v okrese Alaba* z let 2011 až 2013 byl realizován organizací Člověk v tísni (ČvT) s rozpočtem ve výši 7 867 739 Kč. Projekt byl zaměřen na zvýšení efektivity systému správy vodních zdrojů v okrese Alaba Special Woreda. Cílem projektu bylo nastavit nový systém tak, aby fungoval flexibilně a účinně po ukončení projektu. V první části byl projekt zaměřen na posílení kapacit vodního úřadu Alaba Special Woreda.¹⁶⁵ V další části, resp. 2013, se projekt zaměřil na zvýšení modelové správy vodních zdrojů z deseti do čtyřiceti kebelích. V průběhu projektu byly v roce 2013 opraveny čtyři vrty a pořízena nová ponorná čerpadla v lokalitách Besheno, Hansha, Kuncheyeye a Sorge dorgosa.¹⁶⁶

Projekt byl zaměřen na zásobování vodou a sanitaci. Relevance projektu byla hodnocena jako vysoká (soulad s Koncepcí 2010-2017, soulad s Memorandem o spolupráci, priority přímých příjemců). Jako vysoká byla hodnocena i efektivnost z hlediska hospodárnosti, jelikož organizace ČvT prováděla vnitřní evaluaci posouzení výsledků a vyvodila ponaučení pro budoucí činnosti. Na projekt také pečlivě dohlížela ČRA a ZÚ. Rovněž jako vysoká byla hodnocena průřezová témata v oblasti lidských práv a gender, správy věcí veřejných a v oblasti životního prostředí a změny klimatu. Jako spíše vysoká byla hodnocena efektivnost z hlediska účinnosti, také dopady a vizibilita české ZRS. Jako spíše nízká byla posouzena udržitelnost. Dle evaluační zprávy se jednalo o omezené finanční zdroje Wored (okresů) a Úřadu pro vodu, těžbu a energie (BWM&E),

---

¹⁶³ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2012*. [online] [cit. 2018-02-19].

Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

¹⁶⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_ze_me/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html

¹⁶⁵ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2012*. [online] [cit. 2018-02-20].

Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

¹⁶⁶ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2013*. [online] [cit. 2018-02-20].

Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

závislost na externích finančních zdrojích, nedostatek odborných oprav či preventivní údržby. Vazba a synergie mezi evaluovanými projekty byla hodnocena jako spíše vysoká. Co se týče spojitosti s jinými evaluovanými projekty z roku 2014, byl projekt Dlouhodobý přístup k vodě provázán (z iniciativy realizátorů) s dvěma projekty české ZRS v oblasti voda a sanitace. Přispění programu voda a sanitace bylo hodnoceno jako vysoké – zlepšení přístupu k nezávadné vodě pro obyvatele SNNPR; zlepšení hygienických návyků.¹⁶⁷ V sektoru zásobování vodou a sanitace v oblasti Alaba Special Woreda v Etiopii byl v letech 2014 až 2015 uskutečněn projekt *Zajištění udržitelného přístupu k pitné vodě v Alaba Special Woreda, SNNPR, Etiopie*. Realizátorem byla organizace ČvT.¹⁶⁸ Organizace ČvT se v letech 2001-2015 podílela na dvaceti osmi projektech české ZRS (gestorem např. ČRA či MZV), jednalo se o dvoustranné projekty, trojstranné projekty či humanitární pomoc.¹⁶⁹ ČvT má s projekty v Etiopii dlouhodobou zkušenost. Působil v Etiopii dříve, než se stala součástí české ZRS jako prioritní země. Projekty ČvT jsou zaměřeny na udržitelnost. Např. v sektoru voda vytvořil společně s českou firmou aplikaci „water report“. Komunita lidí tzv. „water community“ (např. pět místních lidí) má za úkol a odpovědnost sledovat, zda funguje studna. Komunita obdrží mobil, pomocí kterého nahlásí chybu. Vládní úředník v reálném čase vidí, že nefunguje vrt a může začít jednat s osobou, která nefungující vrt opraví.¹⁷⁰

Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou

Projekt *Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama SNNPR, Etiopie* z let 2011 až 2014 byl realizován sdružením „Sidama Water Supply“ firem Ircon, s.r.o., Aquatest, a.s., GEOTest, a.s. Projekt byl zacílen na řízení vodních zdrojů, zlepšení zásobování pitnou vodou a na podporu hygienických návyků obyvatel. Ke konečným příjemcům projektu patřili obyvatelé,

---

¹⁶⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluční zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html

¹⁶⁸ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2014*. [online] [cit. 2018-02-20].

Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

¹⁶⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_zeme/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html

¹⁷⁰ Zdroj: rozhovor s p. T. Kommem z dne 21.12.2017

zaměstnanci místní správy a pracovníci údržby vodních zdrojů. Celkový rozpočet projektu byl ve výši 27 578 544 Kč. Původně měl být projekt ukončen v roce 2013, ale kvůli silnému období dešťů nebylo možné dokončit vybudování vodních systémů, tudíž byl prodloužen do června 2014.¹⁷¹

Projekt byl zaměřen na zásobování vodou a sanitaci v zóně Sidama ve Woredách Bona Zuriya, Hula a Bensa. Tak aby bylo dosaženo cílů projektu, měl být vytvořen udržitelný systém zásobování vodou a měla proběhnout školení v oblasti sanitace a hygieny. Jako vysoká byla hodnocena pouze relevance projektu a jako spíše vysoká průřezová témata v oblasti lidských práv a gender, životní prostředí či vizibilita české ZRS. Efektivnost z hlediska účinnosti byla hodnocena jako spíše nízká. Z evaluační zprávy vyplynulo, že některé technické závady během nebyly opraveny či nebyl úplně systém zprovozněn, nebyla poskytnuta školení místním technikům, rozsah realizovaných vrtů neposkytoval dostatečné informace pro vhodné umístění vrtů či stavební práce a s tím související zlepšení zásobování pitnou vodou byly opožděny. Efektivnost z hlediska hospodárnosti byla hodnocena jako spíše nízká. Dle evaluační zprávy se jednalo o např. nepřítomnost odborného technického a finančního monitoringu projektu. Udržitelnost byla klasifikována jako nízká z důvodu, že nebyly monitorovány rizikové faktory, nebyly vymezeny náklady na údržbu nebo provoz či během návštěvy evaluačního týmu nebyly dokončeny technické práce. Dopady projektu byly posouzeny jako spíše nízké kvůli nízké udržitelnosti. Rovněž jako spíše nízké bylo hodnoceno průřezové téma v oblasti správy věcí veřejných. Vazba a synergie mezi evaluovanými projekty byla klasifikována jako nízká. Avšak je v evaluační zprávě oceněna provázanost mezi realizátorem projektu Ircon s.r.o. a organizací ČvT, jako subdodavatel komponentu voda a sanitace jak v rámci tohoto projektu, tak i projektu Dlouhodobý přístup k vodě v Alabě. Jako spíše nízké bylo hodnoceno i přispění programu v sektoru vody a sanitace.¹⁷² V evaluační zprávě je uvedeno ukončení projektu v roce 2014, celkové náklady byly ve výši 27 678 544 Kč a jako realizátor bylo uvedeno sdružení „Sidama Water Supply“ –

---

¹⁷¹ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2011*. [online] [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

¹⁷² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexního_2.html

vedoucí účastník Ircon, s.r.o. Avšak ve výroční zprávě ČRA z roku 2013 je uveden celkový rozpočet 27 578 544 Kč, a jako realizátor sdružení „Sidama Water Supply“ firem Ircon, s.r.o., Aquatest, a.s. a GEOTest, a.s. Společnost Ircon, s.r.o se samostatně nepodílela na dvoustranných projektech české ZRS, podílela se však během let 2011-2015 celkově na třech dvoustranných projektech společně se společnostmi Aquatest, a.s. či GEOTest, a.s.¹⁷³

Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou – geofyzikální průzkum

Projekt *Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama, SNNPR, Etiopie II / Geofyzikální průzkum v oblasti Sidama* z roku 2013 byl realizován sdružením „Sidama Water Supply II“ firem Ircon, s.r.o. a Aquatest, a.s. Celkový rozpočet byl ve výši 1 934 000 Kč. Projekt byl první etapou většího projektu *Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama, SNNPR, Etiopie II*. Projekt byl zacílen na geofyzikální průzkum, určení vhodných míst pro hloubení vrtů k zásobování pitnou vodou a na návrh vodovodní infrastruktury. ČRA ve své výroční zprávě z roku 2013 uvedla, že projekt geofyzikální průzkum byl úspěšný.¹⁷⁴

Projekt byl zaměřen na zásobování pitnou vodou a sanitaci v oblasti Sidama. V evaluační zprávě je uveden jako realizátor projektu sdružení „Sidama Water Supply II“ a jako vedoucí účastník firma Aquatest, a.s. Při výběru lokalit byl zahrnut aspekt možnosti přístupu k pitné vodě a výskyt existujících zdrojů povrchové vody s vysokou kontaminací. U devíti lokalit bylo cílem poskytnout informace o jejich možnostech pro výstavbu nových vrtů a jejich připojení na distribuční síť. U pěti lokalit se jednalo o přípravu předběžné projektové dokumentace. Relevance byla v rámci míry naplnění projektu hodnocena jako vysoká. Efektivnost projektu z hlediska účinnosti byla hodnocena jako spíše vysoká. Efektivnost z hlediska hospodárnosti byla hodnocena jako spíše nízká. Výtky v evaluační zprávě se týkají rozpočtu, který byl založen na aktivitách nezahrnující členění konkrétních položek, což dle evaluační zprávy nedává možnost

---

¹⁷³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_ze_me/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html

¹⁷⁴ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2013*. [online] [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

věcně posoudit náklady, pokud nastanou změny v rozsahu prací. Udržitelnost projektu byla klasifikována jako spíše nízká. Jako důvod byl uveden nedostatek místních kapacit, které by realizovaly podobné průzkumy v jiných lokalitách. Celkový dopad projektu byl posouzen jako spíše vysoký. Průřezová témata jako je řádná správa věcí veřejných či lidská práva a gender byla hodnocena jako spíše vysoká. Průřezové téma projektu – životní prostředí a změny klimatu – bylo posouzeno jako vysoké. Vizibilita české ZRS byla vyhodnocena jako spíše nízká, projekt neobsahoval aktivity k zviditelnění české ZRS. Kromě projektu *Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama* z let 2011-2014, byla spojitost slabá s dalšími evaluovanými projekty z roku 2014 v oblasti vody a sanitace. Z tohoto důvodu byly vazby projektů evaluačním týmem vyhodnoceny jako spíše nízké. Jako spíše nízká byla vyhodnocena synergie s dalšími projekty. K dosažení cílů programu v sektoru vody a sanitace přispěl projekt jen částečně, proto byl vyhodnocen jako spíše nízký.¹⁷⁵

Průzkum termálních a minerálních vod

Posledním projektem v rámci evaluační zprávy je *Průzkum termálních a minerálních vod v oblasti jižní Etiopie*, který byl uskutečněn v roce 2012 a zaměřen na vyhodnocení vlastností a chemického složení termálních pramenů a jejich dalšího využití. Realizátorem projektu byla firma Aquatest. Celkové náklady byly ve výši 999 480 Kč, z čehož využité prostředky z české ZRS byly ve výši 798 480 Kč a částka 201 000 Kč byla formou spolufinancování. Gestorem tohoto projektu bylo MPO v rámci Aid for Trade. Program Aid for Trade je zaměřen na budování kapacit v partnerské zemi a na posilování know-how. Dle evaluační zprávy byl projekt částečně v souladu s Aid for Trade, Konceptí ZRS 2010-2017, ale neodrážel cíle Programu rozvojové spolupráce s Etiopií na léta 2012-2017 a Memoranda o spolupráci. Z hlediska relevance byl projekt hodnocen jako spíše nízký. Efektivnost z hlediska hospodárnosti a účinnosti byla hodnocena jako spíše vysoká. Udržitelnost projektu byla vyhodnocena jako nízká, např. z důvodu vysoké fluktuace vyškolených pracovníků. Dopady projektu na cílové skupiny (např. podnikatele či úřady regionu SNNPR a Oromia) neměly žádný vliv. Dopad

---

¹⁷⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html

projektu byl klasifikován jako nízký. Z průřezových témat byl příspěvek k demokratické správě věcí veřejných vyhodnocen jako spíše nízký, zohlednění lidských práv a gender byly vyhodnoceny jako vysoké a taktéž byl vyhodnocen ohled na životní prostředí a změny klimatu. Vizibilita české ZRS byla vyhodnocena jako spíše vysoká. Kromě projektu *Rozvoj kapacit v oblasti inženýrské geologie a hydrogeologie v Etiopii*, neměl projekt Průzkum termálních vod žádné vazby a synergie na sektor zásobování vodou a sanitace a na ostatní projekty z evaluační zprávy 2014.¹⁷⁶

5.2.3 Evaluační zpráva 2016

V roce 2016 byla zveřejněna evaluační zpráva zaměřená na sektor zemědělství. Cílem evaluace bylo zhodnotit působení ČR v Etiopii v rámci sektoru zemědělství. V evaluační zprávě byly hodnoceny čtyři projekty, které byly realizované v regionu SNNPR během let 2011 až 2015. Jednalo se o následující projekty:

- „*Podpora zemědělců a zemědělského vzdělávání v okresech Demboya a Alaba, SNNPR, Etiopie*“.
- „*Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání v okrese Alaba, SNNPR, Etiopie*“.
- „*Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb ve Woredě Angacha, zóna Kembata Tembaro*“.
- „*Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb ve Woredě Angacha, zóna Kembata Tembaro II*“.¹⁷⁷

Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání I

Projekt *Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání v okresech Demboya a Alaba, SNNPR, Etiopie* byl zaměřen na sektor zemědělství s celkovým rozpočtem 10 250 000 Kč. Realizátorem projektu, který byl uskutečněn v letech 2011-

---

¹⁷⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html.

¹⁷⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva z vyhodnocení ZRS ČR v sektoru zemědělství v Etiopii v roce 2016*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2016/zprava_z_vyhodnoceni_zrs_cr_v_sektoru.html.

2013, byla organizace ČvT. Projekt byl zaměřen na zvýšení efektivity poradenských služeb vybraných Farmářských školicích center a na podporu drobných farmářů.¹⁷⁸

Projekt byl dle evaluační zprávy realizován na území odlišných územně-správních celků. Okres (woreda) Demboya je součástí zóny Kembata, která se skládá ze sedmnácti kebelí a je převážně kopcovitá. Alaba nepatří do žádné zóny, má postavení tzv. speciální woredy, je složena z přibližně 90 kebelí a nachází se v nížinaté krajině. Cílem projektu bylo podpořit osm školicích center z toho čtyři v okrese Alaba a čtyři v okrese Demboya, a jejich rozvojových agentů. Relevance projektu byla vyhodnocena jako vysoká (k relevanci projektu nebyla zaregistrována problematická oblast). Efektivnost projektu byla klasifikována jako spíše vysoká – např. cíle byly z větší míry naplněny; koneční příjemci hodnotili velmi kladně přenos inovací a vzdělávání v rámci projektu. Jako spíše nízká až spíše vysoká byla vyhodnocena efektivita projektu – např. část prostředků nepřinesla předpokládaný užitek; efektivita jednotkových nákladů byla zaznamenána jako vysoká; řízení projektu bylo rovněž vyhodnoceno jako efektivní. Udržitelnost projektu byla vyhodnocena jako spíše nízká, zejména z pohledu udržitelnosti investic a tempa zavádění inovací školicích center po skončení projektu. Dopady projektu byly vyhodnoceny jako spíše vysoké – např. tendence růstu výnosu produkce a počtu pěstovaných plodin; zvýšení kvality života obyvatel v příslušných kebelích. Dle evaluační zprávy projekt „přispěl“ ke zvětšování rozdílů mezi chudými a bohatšími farmáři. Pozitivně byl projekt hodnocen ve vztahu k řádné správě věcí veřejných a ve vztahu k posílení participace žen v komunitě. Na životní prostředí neměl projekt negativní vliv, ale neměl ani pozitivní vliv. Jako přijatelná byla hodnocena vizibilita projektu.¹⁷⁹ V sektoru zemědělství v rámci dvoustranných projektů, jejichž gestorem byla ČRA (vyjma dvoustranného projektu z let 2008-2010, kdy gestorem bylo MZe), realizovala organizace ČvT během let 2008-2016 šest projektů.¹⁸⁰

---

¹⁷⁸ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2011*. [online] [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>.

¹⁷⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva z vyhodnocení ZRS ČR v sektoru zemědělství v Etiopii v roce 2016*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2016/zprava_z_vyhodnoceni_zrs_cr_v_sektoru.html.

¹⁸⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_ze_me/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html.

Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání II

Projekt „*Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání v okrese Alaba, SNNPR, Etiopie*“ byl uskutečněn v letech 2014-2015 a navazoval na projekt „*Podpora zemědělců a zemědělského vzdělávání v okresech Demboya a Alaba, SNNPR, Etiopie*“. Realizátorem projektu byla organizace ČvT. Celkový rozpočet byl 5 105 000 Kč, z toho prostředky z české ZRS byly ve výši 4 155 000 Kč a spolufinancování ve výši 950 000 Kč. Oproti předchozímu projektu byl tento projekt snížen cca. o 5 mil. Kč. V roce 2014 pokračoval projekt se zaměřením na zvýšení potravinové bezpečnosti pomocí vylepšených zemědělských postupů. Dále se zaměřil na kapacity pěti farmářských školicích center a rozvojových agentů a rovněž na podporu malých farmářů a znevýhodněných žen.¹⁸¹

Na základě shody mezi realizátorem ČvT a lokálními experty z Úřadu pro rozvoj zemědělství se tento projekt zaměřil pouze na woredu Alaba. Projekt byl zaměřen na zvýšení potravinové bezpečnosti pomocí vylepšení zemědělských produktů. Rovněž byl projekt zaměřen na zvýšení efektivity farmářských školicích center, poradenských služeb pro lokální farmáře ve woredě Alaba, transfer drobných technologií, prezentace nových plodin či na podporu nejchudších žen. Dle evaluace byla relevance projektu vyhodnocena jako vysoká, jak z pohledu Koncepce 2010-2017, sektorových priorit české ZRS, tak z pohledu strategie etiopské vlády a lokálních subjektů. Efektivnost projektu byla klasifikována jako spíše vysoká – např. v důsledku sucha nebylo dosaženo zvýšení počtu pěstovaných plodin; negativní zkušenost s novými plodinami v důsledku sucha; pozitivní reakci vykazovaly inovační technologie; byly provedeny dílčí úpravy k odstranění rozdílů mezi chudými a bohatými farmáři. I přesto, že efektivita je hodnocena jako spíše vysoká, vykazoval projekt vysokou efektivitu na úrovni jednotkových nákladů, a aktivity, které měly nízkou efektivitu v předchozím projektu se neopakovaly. Řízení projektu bylo vyhodnoceno jako efektivní. Dle evaluační zprávy byla udržitelnost odhadnuta jako spíše nízká z důvodu nedokončení projektu v době evaluace a krátké uskutečnitelné doby implementace projektu. Tak jako udržitelnost, byly i dopady evaluátorem odhadnuty. Evaluátor odhadl dopady jako spíše vysoké až spíše nízké. Negativně se na implementaci projektu projeví klimatické podmínky. I přes negativní klimatické podmínky měl

---

¹⁸¹ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2014*. [online] [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>.

projekt např. příznivý vliv na kvalitu života, motivovanost nejchudších žen pomocí vzdělávání a vytváření neformálních skupin nebo na kvalitu služeb školících farmářských center. Kladně byl projekt hodnocen ve vztahu k řádné správě věcí veřejných. Na životní prostředí neměl projekt negativní vliv, ale neměl ani pozitivní vliv. Jako přijatelná byla hodnocena vizibilita projektu.¹⁸²

Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb I

Projekt „*Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb ve woredě Angacha, zóna Kembata Tembaro*“ byl realizován v letech 2011-2013 Českou zemědělskou univerzitou (ČZU). Celkový rozpočet ze ZRS ČR byl ve výši 9 737 500 a spolufinancování ve výši 512 500 Kč. Projekt byl zaměřen na posílení kapacit a zvýšení kvalifikace v oblasti poradenských služeb v sektoru zemědělství.¹⁸³

V tomto projektu bylo v zóně Kembata vybráno pět školících farmářských center, do kterých směřovala podpora do rozvoje lidských zdrojů. V rámci projektu byly vybudovány a zmodernizovány demonstrační zázemí u vytipovaných farmářských školících center a u jednoho z nich vytvořeno a zprovozněno *Centrum pro zpracování zemědělských produktů*, v němž byla umístěna řada zpracovatelských technologií. Dále se projekt orientoval na rozvoj spolupráce školících center s dvěma lokálními středními zemědělskými školami. Souhrnná relevance projektu byla klasifikována jako spíše vysoká. Vysoce relevantní byl ke strategiím etiopské vlády a se sektorovými prioritami české ZRS. Dle evaluační zprávy byl v některých kebelích v důsledku chybné implementace v řízení zaznamenán nižší stupeň relevance. Negativně byla hodnocena zkušenost realizátora (který je po odborné stránce vysoce kvalitní) v rámci implementace projektů na etiopském venkově a znalost místního kontextu v daném teritoriu. Realizátor do implementace projektu nezapojil orgány státní správy. Relevanci projektu uškodily i spory mezi realizátorem a místními autoritami. Efektivnost projektu byla klasifikována jako spíše nízká až spíše vysoká – např. malá efektivnost v rámci aktivit orientovaných na budování nových zařízení, neobjasněná práva k majetku vzniklému prostřednictvím projektu, nebyla uskutečněna aktivita v navázání spolupráce se středními zemědělskými

---

¹⁸² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva z vyhodnocení ZRS ČR v sektoru zemědělství v Etiopii v roce 2016*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2016/zprava_z_vyhodnoceni_zrs_cr_v_sektoru.html.

¹⁸³ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2011*. [online] [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>.

školy, naopak kladně byla hodnocena kvalita služeb farmářských školicích center a zájem o jejich poradenské služby. Efektivita projektu byla klasifikována jako spíše nízká z důvodu nedostatečné zkušenosti a slabé pozice realizátora. Udržitelnost projektu byla klasifikována jako nízká. Jednalo se např. o nevyužívání technologií ve zpracovatelském centru, nízkou intenzitu zapojení místních pracovníků a subjektů či neznalost technologií pořízených do *Centra pro zpracování zemědělských produktů*. Dopady projektu byly hodnoceny jako spíše vysoké, ačkoliv projekt přispěl ke zvýšení rozdílů mezi chudými a bohatými farmáři. Podle evaluační zprávy v rámci správy věcí veřejných, byl projekt ze strany státní správy částečně chápán jako vzor špatné praxe. Na životní prostředí neměl projekt ani negativní ani pozitivní vliv. Jako spíše nízká byla hodnocena vizibilita projektu.¹⁸⁴

Kromě navazujícího projektu *Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb ve Woredě Angacha, zóna Kembata Tembaro II* realizovala ČZU v roce 2013 v rámci Aid for Trade (gestor MPO) projekt *Rozvoj malých a středních podniků v oblasti potravin a konzervační technologie*. V roce 2014 uskutečnila projekt nazvaný *Podpora malých a středních podniků a rozvoje potravinářského sektoru*, rovněž v rámci Aid for Trade.¹⁸⁵

Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb II

Projekt *Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb ve Woredě Angacha, zóna Kembata Tembaro II* byl letech 2014-2015 realizován ČZU. Celkový rozpočet ze ZRS ČR byl ve výši 4 000 000 Kč a spolufinancování ve výši 211 000 Kč. Projekt byl zaměřen na posílení kvality a podpory poradenských služeb pomocí školení a vytvoření demonstračních zemědělských pozemků a chovů.¹⁸⁶

Projekt navazoval na předchozí projekt, který byl realizován v letech 2011-2013. Z pěti školicích farmářských center byla centra rozšířena o tři, která byla materiálně vybavena. Celkem v osmi školicích farmářských centrech se jednalo o podporu rozšíření

---

¹⁸⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva z vyhodnocení ZRS ČR v sektoru zemědělství v Etiopii v roce 2016*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2016/zprava_z_vyhodnoceni_zrs_cr_v_sektoru.html.

¹⁸⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_me/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html.

¹⁸⁶ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2014*. [online] [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>.

a kvality služeb. Podpora byla také zaměřena na rozvojové agenty a na školení zaměstnanců *Kanceláře pro rozvoj zemědělství woredy (WADO)* a na školení členů nově vytvořené kooperativy. Relevance projektu byla souhrnně klasifikována jako spíše vysoká. Opět byl projekt vysoce relevantní se sektorovými prioritami české ZRS i svým zaměřením na řešení problémů na místní úrovni pomocí poradenských služeb v oblasti zemědělství. Rovněž byl projekt v souladu s cíli etiopské vlády. Dle evaluační zprávy byl tento navazující projekt poněkud rizikový, a to z důvodu nevyjasněných práv k majetku v předchozím projektu. Opět byla negativně hodnocena znalost realizátora v místních kontextech. Ze strany lokálních subjektů bylo negativně hodnoceno naplňování cílů. Efektivnost projektu byla klasifikována jako spíše nízká až spíše vysoká. Mezi pozitiva patřilo např. poskytování kvalitních služeb školicích farmářských center a jejich využívání lokálními zemědělci či byla rozšířena cílová skupina pro vzdělávání zemědělců. Mezi negativa patřila např. nižší míra pozitivních efektů v zapojených kebelích do projektu v roce 2014 či skutečnost, že nedošlo k posílení spolupráce s lokálními autoritami. Efektivita byla klasifikována rovněž jako spíše nízká až spíše vysoká. I přesto, že nastalo k mírné zlepšení vztahu mezi realizátorem a úřadem WADO, byla efektivita snížena z nedostatečné praxe realizátora v místních podmínkách. Oproti předchozímu projektu byla viditelná zvýšená efektivita v rámci materiální podpory a vzdělávání v osmi školicích farmářských centrech. Udržitelnost projektu byla hodnocena jako spíše nízká. Podle evaluační zprávy se jednalo o udržitelnost výstupů a výsledků, jež byla zapříčiněná špatnou komunikací mezi aktéry či neobjasněnými vlastnickými vztahy. Udržitelnost projektu byla spíše nízká i z pohledu zdrojů financí zaměřených na opravy a údržbu zařízení. Dopady projektu byly klasifikovány jako spíše vysoké. Vyšší intenzita dopadů byla zaznamenána u kebelů z první fáze projektu, nižší intenzita dopadů u nově zapojených kebelů. Projekt opět přispěl k prohloubení rozdílů mezi chudšími a bohatšími farmáři.¹⁸⁷

V Etiopii v sektoru zemědělství v rámci české ZRS byly uskutečněny dvoustranné projekty, malé lokální projekty, trojstranné projekty a programy Aid for Trade. Mezi další realizátory, kromě organizace Člověka v tísni a České zemědělské univerzity, patřili

---

¹⁸⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva z vyhodnocení ZRS ČR v sektoru zemědělství v Etiopii v roce 2016*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evalua_cni_zpravy/x2016/zprava_z_vyhodnoceni_zrs_cr_v_sektoru.html.

následující čeští realizátoři – Česká geologická služba, GEOTest, Aquatest, Mendlova univerzita v Brně, Mamacoffee, s.r.o. (projekt Centrum výběrové kávy v Etiopii), Charita ČR.¹⁸⁸

Mezi projekty realizované v Etiopii v gesci ČRA od roku 2016 patří:

- projekt *Zavedení holistického managementu krajiny a v povodí řeky Baso v Arba Minch Zuria Woreda, SNNPR, Etiopie* realizovaný Mendelovou univerzitou v Brně v období 2016-2017,
- projekt *Dokončení hydrogeologického mapování Etiopie* realizovaný společností GEOTest na období 2016-2019,
- projekt *Zlepšení kvality a dostupnosti zdravotní péče pro matky s dětmi v Konso Special Woreda* realizovaný Charitou ČR v období 2016-2017,
- projekt *Zvýšení zaměstnanosti mladých žen a mužů v kožedělném sektoru prostřednictvím zkvalitnění odborného vzdělávání a podpory podnikání* realizovaný organizací Člověk v Tísni v období 2016-2017.¹⁸⁹

---

¹⁸⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_ze_me/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etiopii.html.

¹⁸⁹ ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2016*. [online] [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>.

ZÁVĚR

Od roku 1995, kdy Česká republika obnovila systém poskytování rozvojové pomoci po vstupu do OECD, prošel tento systém změnami. Hlavním cílem rozvojové pomoci je vymýcení chudoby a nerovností.

Před přijetím první Koncepce na období 2002-2007 se rozvojová pomoc vyznačovala nízkou efektivitou, která vycházela z teritoriální a sektorové nejednotnosti, absence jednotných hodnotících kritérií či z vysokého počtu zemí do niž proudila bilaterální pomoc. S přijetím Koncepce na období 2002-2007 se vláda přihlásila k Rozvojovým cílům tisíciletí a rozvojová pomoc se stala součástí zahraniční politiky.

Z počátku se první Koncepce orientovala na dvacet prioritních zemí, jejichž počet byl snížen na osm prioritních v roce 2004. Nedostatky první Koncepce se vyznačovaly rozptýleností, nepřesností sektorových priorit či malou schopností reagovat na mezinárodní závazky. K několika změnám došlo po vstupu České republiky do Evropské unie. Česká republika tímto získala rovnocennou spoluúčasť v rozhodovacích procesech v institucích věnujících se rozvojové spolupráci. Namísto názvu rozvojová pomoc se objevil název rozvojová spolupráce. Česká rozvojová spolupráce nejenže zohledňovala mezinárodní závazky, ale i rozvojovou politiku Evropské unie.

Až s transformací systému zahraniční spolupráce se z decentralizovaného systému stal centralizovaný systém. Postupně byly předány pravomoci, zodpovědnosti a sjednocení rozpočtu zahraniční rozvojové spolupráce pod Ministerstvo zahraničních věcí. Byla vytvořena Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci a Česká rozvojová agentura. Byly zavedeny sektorové a teritoriální priority a pro prioritní země byly vytvořeny strategie. Po uplynutí první Koncepce a přijetím druhé Koncepce se zahraniční rozvojová spolupráce řídila dle návrhu na transformaci systému. V roce 2010 byla dokončena transformace systému, byl přijat zákon o ZRS, novým nástrojem české ZRS se stala rozpočtová podpora a vstoupila v platnost Koncepce na období 2010-2017.

Koncepce na období 2010-2017 a její střednědobé vyhodnocení schválené v roce 2014, stanovila pět prioritních zemí s programem spolupráce, šest prioritních zemí bez programu spolupráce a čtyři země, kde pokračovala spolupráce v jiném rozsahu. Široce byly nastaveny prioritní sektory a česká ZRS se vyznačovala svou teritoriální rozptýleností. V Koncepti nebylo zohledněno doporučení OECD z roku 2007 snížit počet

prioritních zemích. V Koncepti 2010-2017 bylo uvedeno, že ČR chce poskytovat pomoc do málo rozvinutých zemí. Avšak dle tehdejších výsledků spadaly pouze Afghánistán, Etiopie a Kambodža do málo rozvinutých. Během platnosti Konceptu 2010-2017 ČR přijala v roce 2015 Agendu 2030 jejíž součástí jsou cíle udržitelného rozvoje, byla provedena kontrola Nejvyšším kontrolním úřadem a Výbor pro rozvojovou spolupráci OECD vydal hodnotící zprávu o české ZRS. Nejvyšší kontrolní úřad hodnotil poskytnuté prostředky na českou ZRS, zejména bilaterální. Kontrola proběhla v období 2014-2015 a byla provedena u Ministerstva zahraničních věcí, České rozvojové agentury, realizátorů a u osmi projektů uskutečněných v Moldavsku. Některé cíle projektů označil za obtížně vyhodnotitelné, jinde vyhodnotil, že aktivity byly stanoveny obecně bez objektivních prověřitelných ukazatelů. OECD ve své zprávě poukázalo na nedostatky v nastavených prioritách, na omezený rozpočet či na roztržitost české ZRS.

V polovině roku 2017 vláda schválila novou Strategii ZRS na období 2018-2030 v níž klade důraz na soulad s mezinárodními závazky. Nově se ve strategii objevili pojmy, jakými jsou křehké země a specifické země. Zachován byl pojem prioritní země, ale již nebyly rozděleny na země s programem spolupráce a bez programu spolupráce. Počet prioritních zemí se oproti předchozí Koncepti snížil na šest. Ve třech zemích bude postupně ukončena česká ZRS.

Ve Strategii ZRS na období 2018-2030, patří Etiopie mezi prioritní země. Součástí české ZRS je víceméně od roku 2001. Etiopie se řadí mezi nejchudší země světa, která se potýká s environmentálními problémy, mezi které patří nedostatek vody, eroze půdy či odlesňování. Klimatické změny mají špatný vliv na zemědělství, které představuje hlavní zdroj obživy. Více než polovina obyvatel Etiopie je negramotná a čtvrtinu populace tvoří chudé obyvatelstvo. Nadto se Etiopie potýkala od roku 2015 s protesty, které byly zapříčiněny zejména ekonomickými a politickými protesty. Během protestů byl v roce 2016 vyhlášen výjimečný stav. V době výjimečného stavu pozastavila ČR realizaci projektů.

Rozvojová spolupráce ČR v Etiopii se řídila Konceptí 2010-2017, memorandem o porozumění a Programem rozvojové spolupráce v Etiopii. Rozvojová spolupráce byla zaměřena na sektor vzdělávání, zdravotnictví, zemědělství a zásobování vodou a sanitace. Projektový námět vzniká v příslušné zemi, tak jako definování priorit a identifikace potřeb.

První zveřejněná evaluační zpráva z roku 2011 v oblasti vzdělávání se týkala projektu Podpory moderních vyučovacích metod v Etiopii. Evaluační zpráva z roku 2011 se jeví jako chaotická. Z evaluační zprávy vyplynulo, že hospodárnost a udržitelnost projektu byla problematická. Organizátor projektu vzal v úvahu doporučení z evaluace a následujících dvou projektech je zohlednil.

Druhá evaluační zpráva z 2014 se týkala pěti projektů v rámci sektoru vody, zásobování vodou a sanitace v Etiopii. U těchto projektů byla hodnocena relevance, efektivnost/hospodárnost, efektivnost/účinnost, udržitelnost a dopady. Projekt Rozvoj kapacit v oblasti geologie a hydrologie byl z hlediska relevance a efektivnosti/účinnosti hodnocen jako vysoký. Z hlediska efektivnosti/hospodárnosti a dopadů byl klasifikován jako spíše vysoký. Udržitelnost tohoto projektu byla vyhodnocena jako spíše nízká. Projekt Dlouhodobý přístup k vodě byl z hlediska relevance, efektivnosti/hospodárnosti vyhodnocen jako vysoký. Jako spíše vysoká byla vyhodnocena efektivnost/účinnost a dopady. Udržitelnost byla posouzena jako nízká. Projekt Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou byl z hlediska relevance vyhodnocen jako vysoký. Jako spíše nízká byla klasifikována efektivnost/hospodárnost a efektivnost/účinnost. Udržitelnost byla vyhodnocena jako nízká a dopady jako spíše nízké. Projekt Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou – geofyzikální průzkum byl hodnocen z hlediska relevance jako vysoký. Efektivnost/hospodárnost byla vyhodnocena jako spíše a efektivnost/ účinnost jako spíše vysoká. Co se týče udržitelnosti, tak ta byla vyhodnocena jako spíše nízká a celkové dopady jako spíše vysoké. Projekt Průzkum termálních a minerálních vod spadl pod Ministerstvo průmyslu a obchodu byl realizován v rámci Aid for Trade. Z hlediska relevance byl projekt hodnocen jako spíše nízký. Jako spíše vysoká byla hodnocena efektivnost jak ze stanoviska hospodárnosti, tak i účinnosti. Udržitelnost a dopady byly vyhodnoceny jako nízké. Z evaluační zprávy vyplývá že je problematická udržitelnost a dopady projektů

Poslední evaluační zpráva z roku 2016 byla zaměřena na čtyři projekty v rámci sektoru zemědělství v Etiopii. U těchto projektů byla hodnocena relevance, efektivnost, efektivita, udržitelnost a dopady. Projekt Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání I. byl z hlediska relevance hodnocen jako vysoký. Efektivnost projektu byla klasifikována jako spíše nízká a efektivita jako spíše nízká až spíše vysoká. Jako spíše nízká byla vyhodnocena udržitelnost a dopady byly klasifikovány jako spíše vysoké. Na

tento projekt navazoval projekt Podpora drobných zemědělců a zemědělského vzdělávání II. tento projekt byl z hlediska relevance vyhodnocen jako vysoký. Jako spíše vysoká byla hodnocena efektivnost a efektivita. Z důvodu nedokončení projektu během evaluace byla udržitelnost odhadnuta jako spíše nízká a dopady byly odhadnuty jako spíše nízké až spíše vysoké. Projekt Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb I. byl z hlediska relevance vyhodnocen jako spíše vysoký, avšak negativně byla vyhodnocena zkušenost realizátora lokálního kontextu. Jako spíše nízká až spíše vysoká byla vyhodnocena efektivnost. Jako spíše nízká byla klasifikována efektivita z důvodu slabé pozice realizátora. Udržitelnost projektu byla vyhodnocena jako nízká a dopady jako spíše vysoké. Na tento projekt navazoval projekt Podpora kvality a rozsahu poradenských služeb II., který byl ze stanoviska relevance vyhodnocen jako vysoká. Efektivnost a efektivita projektu byla klasifikována jako spíše nízká až spíše vysoká. Jako spíše nízká byla vyhodnocena udržitelnost projektu a jako spíše vysoké byly vyhodnoceny dopady. Z evaluační zprávy vyplývá, že opět je problémem udržitelnost projektu, která je zřejmě způsobena krátkým trváním projektů. Relevance, efektivnost a efektivita byla nastavena převážně vhodně. U efektivity a udržitelnosti jsou výsledky horší.

Podle mého názoru je rozvojová spolupráce důležitou součástí české zahraniční politiky. Jelikož je Česká republika zaměřena zejména na export, reprezentují nové trhy výzvu v rámci rozvojové spolupráce. Rozvojová spolupráce, v dlouhodobém horizontu, představuje otázku stability a bezpečnosti Evropy. Příspěvky České republiky na oficiální rozvojovou spolupráci představují malý objem peněz a z tohoto hlediska není zřejmě reálné dosáhnout závazku 0,33 % ODA/HND do roku 2030. V Etiopii je Česká republika malým donorem oproti zahraničním donorům. Z toho důvodu nelze realizovat obrovské projekty a ČR by se měla zaměřit na projekty, ve kterých může předat své know-how, spolupracovat s občanskou společností a budovat kapacity. Důležitá je u projektů udržitelnost a dopady, které u některých představují problém.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ADAMCOVÁ, N., A KOL. *Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2006. ISBN 80-86506-53-3.

FORS – ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Zahraniční rozvojová spolupráce v roce 2010. Stínová zpráva nevládních neziskových organizací sdružených ve FORS*. Praha: FORS, 2011. ISBN 978-80-904395-6-6.

HARMÁČEK, J. *Teorie, realita a rozvojové souvislosti ekonomického růstu v nejméně rozvinutých zemích (LDCs)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. ISBN 978-80-244-3962-4.

HORKÝ, O. *Česká rozvojová spolupráce. Diskurzy, praktiky, rozpory*. 1. vyd. Praha: SLON, 2010. ISBN 978-80-7419-040-7.

KOŘAN, M a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2007*. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky: Příprava transformace zahraniční rozvojové spolupráce a její výzvy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. ISBN 978-80-86506-67-8.

KOŘAN, M a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2008*. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky: Nástroj zahraniční politiky, nebo snižování globální chudoby*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. ISBN 978-80-86506-78-4.

KOŘAN, M a kol. *Česká zahraniční politika v roce 2010*. HORKÝ, O. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011. ISBN 978-80-86506-95-1.

KOŘAN, M., DITRICH, O. *Česká zahraniční politika v roce 2012*. Ondřej Horký-Hlucháň. *Rozvojový rozměr české zahraniční politiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2013. ISBN 978-80-87558-12-6.

KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-455-4.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2008 do prosince 2008. *Zahraniční rozvojová spolupráce, humanitární pomoc a transformační spolupráce*. Praha: ÚMV, 2009. ISBN 978-80-86506-79-1.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o zahraniční politice České republiky leden-prosinec 2009. Zahraniční rozvojová spolupráce*. Praha: MZV, 2010. ISBN 978-80-86345-99-4.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční politice 2010. Zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc*. Praha: MZV ČR, 2011. ISBN 978-80-7441-002-4.

PICK, O., HANDL, V., (eds) a kol. *Zahraniční politika České republiky 1993-2004. Úspěchy, problémy a perspektivy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004. JELÍNEK, P. *Česká rozvojová spolupráce*. ISBN 80-86506-39-8.

POLITIKY EVROPSKÉ UNIE. *Mezinárodní spolupráce a rozvoj*. Evropská unie, 2014. ISBN 978-92-79-41852-

Seznam použitých internetových zdrojů

AARON MAASHO. *Ethiopia pardons 746 prisoners, including journalist, dissident*. [online] © 2018 [2018-02-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-ethiopia-prisoners/ethiopia-pardons-746-prisoners-including-journalist-dissident-idUSKBN1FS2BA>

ADRA. *Výroční zprávy*. Výroční zprávy z let 2005, 2008, 2009, 2016. [online] ©2014 [cit. 2017-12-06]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/o-nas/vyrocní-zpravy>

ADRA. *Výroční zprávy*. *Výroční zpráva za rok 2016. Zahraniční projekty*. [online] [cit. 2017-12-06]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/o-nas/vyrocní-zpravy>

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *The world factbook. Africa. Ethiopia*. [online] © 2017 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/et.html>

CONCORD. *Genuine aid: EU pushes commitment up to 2052 – AidWatch Report 2017*. [online] © 2017 [cit. 2018-01-26]. Dostupné z: <https://concordeurope.org/2017/10/17/aidwatch-report-2017/>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *ČRA již pracovává některé náměty, na které upozornil Nejvyšší kontrolní úřad*. [online] © 2016 [cit. 2017-12-14]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/cra-jiz-zpracovava-nektere-namety-na-ktere-upozornil-nejvyssi-kontrolni-urad/>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Statut České rozvojové agentury*. [online] © 2012 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Statut-CRA-120601.pdf>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2010*. [online] [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2012*. [online] [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2013*. [online] [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva ČRA 2014*. [online] [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA. *Výroční zpráva 2016. Zpráva o činnosti a hospodaření České rozvojové agentury 2016*. [online] [cit. 2017-12-02]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Výroční zpráva 2016*. [online] © 2016 [cit. 2017-12-08]. Dostupné z: <http://www.fors.cz/sdruzeni-fors/dokumenty/vyrocni-zpravy/#.WiqdBVXibIV>

ČLOVĚK V TÍSNĚ. *Brožura 25 let Člověka v tísně*. [online] © 2017 [cit. 2017-12-07].

Dostupné v PDF z:

<https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/750/file/1498738193-cvt-brozura-25let.pdf>

ČLOVĚK V TÍSNĚ. *Výroční zpráva 2016*. [online] © 2016 [cit. 2017-12-11]. Dostupné

z: <https://www.clovekvtsni.cz/kdo-jsme/vyrocnizpravy>

DATABÁZE STRATEGIÍ. PORTÁL STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ V ČR.

MINISTERSTVO VNITRA. *Koncepce MV pro asistenci uprchlíkům a státům pod silnými migračními tlaky (2015)*. [online] © 2018 [2018-02-05]. Dostupné z:

<https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ministerstva-vnitra-pro-asistenci-uprchlikum-a-statum-pod-silnymi-migracnimi-tlaky?typ=download>

EUR-lex. *Evropský konsensus o rozvoji*. [online] © 2007 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:r12544>

EUR-Lex. *Evropský rozvojový fond*. [online] © 2014 [2018-01-30]. Dostupné z:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:r12102>

EUR-Lex. *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie*. HLAVA III. SPOLUORÁČE SE TŘETÍMI ZEMĚMI A HUMANITÁRNÍ POMOC. KAPITOLA 1. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁČE. Článek 210. Odstavec 1. [online] [cit. 2017-09-04]

Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT)

[content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT)

EUR-Lex. *Rozhodnutí rady (EU) 2017/2007 ze dne 8. listopadu 2017 o finančních příspěvcích členských států určených na financování Evropského rozvojového fondu, včetně třetí splátky na rok 2017*. [online] © 2017 [2018-01-30]. Dostupné z: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017D2007)

[lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017D2007](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017D2007)

EUR-Lex. *Rozpočet pro Evropu (2014-2020). Projekty vyžadující financování mimo rozpočet EU*. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:bu0001)

[content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:bu0001](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:bu0001)

EVROPSKÝ PARLAMENT. *Společný návrh na usnesení o situaci v Etiopii (2016/2520(RSP))*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+P8-RC-2016-0082+0+DOC+XML+V0//CS>

FORS. *Aid watch 2017. Česká zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc: s jakou vizí je dále rozvíjet?* [online] © 2017 [2018-02-08]. Dostupné v PDF z: http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2015/03/aidwatch_zprava_2017_9_5_web.pdf

FORS – ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Česká pomoc na rozcestí. Zpráva nevládních neziskových organizací o zahraniční rozvojové spolupráci 2008-2009*. Praha: České fórum pro rozvojovou spolupráci, 2009. [online] © 2016 [cit. 2017-10-16]. Dostupné z: <http://www.fors.cz/informacni-zdroje/#.WoMQSSXOXIX>

FORS – ČESKÉ FÓRUM PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Jak Česká republika pomáhá – Studie o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky za rok 2007*. Praha, 2008. [online] © 2016 [cit. 2017-09-04] Dostupné z: <http://www.fors.cz/informacni-zdroje/#.WoMPhCXOXIW>

FREEDOM HOUSE. *Freedom in the World 2018. Ethiopia profile*. [online] © 2017 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/ethiopia#a1-pr>

GLOBAL PARTNERSHIP. *Ethiopia. Monitoring profile – October 2016*. [online] © 2017 [cit. 2017-11-02]. Dostupné v PDF: http://effectivecooperation.org/wp-content/uploads/2016/10/Ethiopia_4.10.pdf

GULRAJANI, N. *Bilateral versus multilateral aid channels Strategic choices for donors*. [online] © 2016 [2018-02-01]. Dostupné v PDF z: <https://www.odi.org/publications/10371-bilateral-versus-multilateral-aid-channels-strategic-choices-donors>

IDNES. *Češi byli z EU jediní proti novému statusu Palestiny v OSN, všímá si list*. [online] © 2012 [2018-02-07]. Zdroj: https://zpravy.idnes.cz/palestinci-oslavovali-novy-status-sve-zeme-v-osn-f7m-/zahranicni.aspx?c=A121130_083931_zahranicni_js

KAPLAN, M. *Rozvojová politika zemí OECD/DAC*. [online] ©2005 [2017-08-21].
Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/files/archiv/zahranicni-obchod/Rozvojova_politika_zemi_OECD_DAC-090527.pdf

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *ČR se stala členem Výboru pro rozvojovou pomoc OECD*. [online] © 2013 [2018-02-01]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/mnohostranna_zrs_cr/oecd_dac/cr_se_stala_clenem_vyboru_pro_rozvojovou.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva k projektu v Etiopii. Závěrečná zpráva z vyhodnocení vzdělávacího projektu v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-16]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2011/evaluacni_zprava_k_projektu_v_etiopii.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Evaluační zpráva z komplexního vyhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce ČR v sektoru voda a sanitace v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2014/evaluacni_zprava_z_komplexniho_2.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva z vyhodnocení ZRS ČR v sektoru zemědělství v Etiopii v roce 2016*. [online] © 2016 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/x2016/zprava_z_vyhodnoceni_zrs_cr_v_sektoru.html

MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Graduace ČR v rámci Světové banky*. [online] ©2006 [cit. 2017-08-21]. Dostupné z:
<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2006/2006-02-28-tiskova-zprava-5988-5988>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR v roce 2010*. [online] © 2011 [cit. 2018-02-14].
Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR v roce 2011*. [online] © 2013 [cit. 2018-02-14].

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove_2.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR za rok 2013*. [online] © 2015 [2018-02-02].

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove_4.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci ČR za rok 2015*. [online] ©2017 [2018-02-05].

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove_7.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky v roce 2016*. [online] © 2017 [2018-02-06]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_přehledy/informace_o_zahranicni_rozvojove_9.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční rozvojové pomoci České republiky na období let 2002 až 2007*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2001. [online] © 2001 [cit. 2017-07-14]. Dostupné z: https://www.businessinfo.cz/files/archiv/2005/070628_koncepce_zrs_02-07.pdf

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017*. [online] © 2002 [cit.2017-08-03].

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika projektového cyklu*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/metodika_projektoveho_cyklu.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Návrh na transformaci systému zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Zajišťování realizace dvoustranných rozvojových projektů v období transformace systému zahraniční rozvojové spolupráce*. [online] [cit. 2017-09-04]. Dostupné v dokumentu DOC:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/transformace_systemu_zahranicni.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Odbor rozvojové spolupráce*. [online] [cit. 2017-12-04]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/odbor_rozvojove_spoluprace/index.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Pařížská deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci (2005) a Akční program z Akkry (2008)*. [online] © 2011 [cit. 2018-01-25]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/mnohostranna_zrs_cr/oecd_dac/k_dispozici_neoficialni_preklady_do.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Pravidla pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky*.

Dostupné z dokumentu DOC z webových stránek MZV ČR. [online] © 2015 [cit. 2017-09-04] Zdroj:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/pravidla_pro_vyber_a_financovani.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Program rozvojové spolupráce s Etiopií na období 2012-2017*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_zeme/etiopie/program_rozvojove_spoluprace_s_etioppi.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled projektů ZRS ČR v Etiopii*. [online] © 2015 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/programove_zeme/etiopie/prehled_projektu_zrs_cr_v_etioppi.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Role rady pro ZRS a její statut*. [online] © 2014 [cit. 2017-12-04]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/role_rady_pro_zrs_a_jeji_statut.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Schválení Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na období 2013–17. Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR 2013-17*. [online] © 2016 [2018-01-30]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/schvaleni_strategie_mnohostranne.html

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky ČR*. [online] © 2017 [2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018-2030*. [online] © 2017 [2018-02-06].

Dostupné v PDF z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/strategie_zahranicni_rozvojove.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Střednědobé vyhodnocení Koncepce ZRS ČR na období 2010-2017*. [online] © 2015 [2018-02-01].

Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/strednedobe_vyhodnoceni_koncepce_zrs_cr.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení vlády Č. 302 ze dne 31.3.2004. *Zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu české republiky do Evropské unie. II. Předkládací zpráva k Návrhu potřebných opatření k institucionálnímu zajištění zahraniční rozvojové pomoci po vstupu ČR do EU*. [online] [cit. 2017-09-04] Dostupné z dokumentu DOC z webových stránek MZV ČR. Zdroj:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/transformace_systemu_zahranicni.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zpráva o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky. Odpověď na globální výzvy nového tisíciletí*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2002. [online] © 2002 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/18504/kaplan_final.pdf

NATIONAL BANK OF ETHIOPIA. *Annual report 2015-2016*. Addis Ababa, Ethiopia. [online] © 2002-2012 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z:

<http://www.nbe.gov.et/publications/annualreport.html>

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Kontrolní akce 15/11. Peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na zahraniční rozvojovou spolupráci*. [online] © 2017 [cit. 2017-12-12]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=15/11>

OECD. *DAC Criteria for Evaluating Development Assistance*. [online] © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:

<http://www.oecd.org/dac/evaluation/daccriteriaforevaluatingdevelopmentassistance.htm>

OECD. *DAC List of ODA Recipients*. [online] © 2018 [2018-02-06]. Dostupné z:

<http://www.oecd.org/dac/stats/daclist.htm>

OECD. *Frequently Asked Questions*. [online] © 2018 [2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dac/stats/faq.htm>

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ (OECD). *Rozvojová spolupráce České republiky. Zvláštní hodnocení Výboru OECD pro rozvojovou pomoc*. Paříž: Ředitelství pro rozvojovou spolupráci OECD, 2007. [online] ©2007 [cit. 2017-10-16]. Dostupné v PDF z: http://www.rozvojovka.cz/download/OECD_rozvojova_spolupraceCR_07_cz.pdf

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ. VÝBOR PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Hodnocení polit a programů rozvojové spolupráce České Republiky. Hlavní zjištění a doporučení pro rozvojovou pomoc*. [online] © 2016 [cit. 2017-12-19]. Dostupné v PDF z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_prehledy/oficialni_rozvojova_pomoc_oda_cr_za_rok_2.html

PLATFORMA PODNIKATELŮ PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Členská základna*. [online] ©2017 [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.ppzrs.org/inpage/clenska-zakladna/>

PLATFORMA PODNIKATELŮ PRO ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Stanovy platformy podnikatelů pro rozvojovou spolupráci. Čl. 2 Poslání a předmět spolku*. [online] ©2017 [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.ppzrs.org/inpage/stanovy-platformy/>

PLATFORMA PODNIKATELŮ PRO ČESKOU ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Zpravodaj PPZRS 1/2017*. [online] ©2017 [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.ppzrs.org/inpage/publikace-ppzrs/>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR. *Koncepce proexportní politiky vlády ČR listopad 1997. Písmeno f: Rozvojová pomoc*. [online] © 1997 [cit.2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t034800a.htm>.

RADA PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Záznam ze zasedání Rady 16.9.2008*. [online] © 2008 [cit. 2017-11-08]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/zapisy_ze_zasedani_rady_pro_zrs.html

RADA PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Záznam z 6. zasedání Rady pro ZRS 13. ledna 2009.* [online] © [cit. 2017-11-09]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/zapisy_ze_zasedani_rady_pro_zrs.html

RADA PRO ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI. *Záznam z 8. zasedání Rady pro ZRS 2.7. 2009.* [online] © [cit. 2017-11-09]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/rada_pro_zahranicni_rozvojovou/zapisy_ze_zasedani_rady_pro_zrs.html

THE UNREPRESENTED NATIONS AND PEOPLE ORGANIZATION (UNPO).

Timeline: Human Rights Situation in Ethiopia. [online] © 2017 [cit. 2018-02-12].

Dostupné z: <http://unpo.org/article/19573>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Corruption perceptions index 2016.* [online] © 2016 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z:

https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

THE UNREPRESENTED NATIONS AND PEOPLE ORGANIZATION (UNPO).

Timeline: Human Rights Situation in Ethiopia. [online] © 2017 [cit. 2018-02-12].

Dostupné z: <http://unpo.org/article/19573>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Ethiopia 2016/2017.* [online] © 2018 [cit.

2018-02-10]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/ethiopia/report-ethiopia/>

UNITED NATION, INFROMAČNÍ CENTRUM OSN V PARZE. *Cíle udržitelného rozvoje.* [online] [2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Česká republika 2030.* [online] © 2018 [2018-02-06].

Dostupné v PDF z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/udrzitelny-rozvoj/cr-2030/uvodni-stranka-144714/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce zahraniční politiky České republiky. Zahraniční rozvojová a humanitární pomoc.* [online] © 1998 [2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/!-koncepce-zahranicni-politiky-ceske-republiky-2156/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení vlády České republiky ze dne 15. března 1995 č. 153 P k zásadám pro poskytování zahraniční pomoci.* [online] © 1995 [cit. 2017-07-13]. Dostupné z: https://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/7897B04C221A1F30C12571B6006BDB3E

WORLD BANK GROUP. *Ethiopia: Priorities for Ending Extreme Poverty and Promoting Shared Prosperity.* World Bank, Washington, DC, 2016. [online] © 2016 [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/24590/Ethiopia000Sys0ng0shared0prosperity.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Zákon č. 150 ze dne 21. dubna 2010 o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Sbírka zákonů, částka 53. Dostupné v PDF: https://www.mzv.cz/file/1397915/zakon_o_ZRS.pdf

SEZNAM ZKRATEK

- ADRA – Adventist Development and Relief Agency
ATP – Anti-Terrorism Proclamation
AFDB – African Development Bank
BWM&E – Úřadu pro vodu, těžbu a energie
COHAFA – Rada Evropské unie pro humanitární pomoc a potravinovou pomoc
CONCORD – Confederation for Cooperation of Relief and Development NGOs
CPI – Corruption Perceptions Index
ČRA – Česká rozvojová agentura
ČvT – Člověk v tísni
ČZU – Česká zemědělská univerzita
DAC – Development Assistance Committee
EP – Evropská parlament
ERF – Evropský rozvojový fond
ESVČ – Evropská služba pro vnější činnost
EU – Evropská unie
FORS – České fórum pro rozvojovou spolupráci
GES – Geologické služby Etiopie
GHD – Good Humanitarian Donorship
GŘ HZS – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru
HDI – Human development index
HDP – Hrubý domácí produkt
HND – Hrubý národní důchod
IDA – International Development Association
LDCs – Least Development Countries
LDC – Least Developed Countries
LPTP – Odbor lidských práv a transformační politiky
MD – Ministerstvo dopravy
MDGs – Millennium Development Goals
MIC – Middle Income Countries
MO – Ministerstvo obrany

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZe – Ministerstvo zemědělství
MZV – Ministerstvo zahraničních věcí České Republiky
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NKÚ – Nejvyšší kontrolní úřad
NNO – Nevládní neziskové organizace
OA – Official AID
ODA – Official Development Assistance
OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OOF – Other Official Flows
ORS – Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
OSN – Organizace spojených národů
PPZRS – Platforma podnikatelů pro rozvojovou spolupráci
PRSP – Poverty Reduction Strategy Paper
SDGs – Sustainable Development Goal
SNNPR – Southern Nations, Nationalities and Peoples' Region
TRANSITION – Program transformační spolupráce
WADO – Woreda Agriculture Development Office
ZRP – Zahraniční rozvojová pomoc
ZRS – Zahraniční rozvojová spolupráce
ZÚ – Zastupitelské úřady

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Michaela Růžičková

Obor: Evropská hospodářsko-správní studia

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Zahraniční rozvojová pomoc České republiky se zaměřením na Etiopii

Rok: 2018

Počet stran textu bez příloh: 82

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 14

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 80

Vedoucí práce: prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.